

ಗುಲಬರಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ

2008

ತಾಯೆಕಾಲ ನಾರಾಂಶ್

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಲವಧಕ್

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ

ಗುಲಬಗಳೆ

2008

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಾರಾಂಶ

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಲವರ್ದನೆ

ಯುನಿಟೆಡ್ ಡಿಪಿ

ಯೋಜನೆ ಆಯೋಗ
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ

ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ
ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದೀಕ್ರಿಕ ಇಲಾಖೆ,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಗುಲಬಗಳೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ

ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ - ಗುಲಬಗಾರ್

ಗ್ರಂಥ ಸ್ವಾಷ್ಟ್ಯ : ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಪ್ರಕಟಣೆ : ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ.

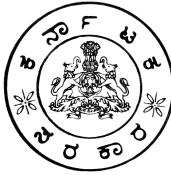
ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಕಟಣೆ : 2008

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಯಾವುದೇ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಮರು ಮುದ್ರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವಂತಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಇತರೆ ವಾಧ್ಯಮಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಈ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರದ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಅರ್ಥಾಗದ, ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಮುದ್ರಣ : ಸರ್ಕಾರ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಖಚಿತವಾದ ಅಂತರ್ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ತಪ್ಪಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ದೋಷಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಅಂತಹ ತಪ್ಪಿಗಳು ಅಥವಾ ದೋಷಗಳು ಕಂಡು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕನಾರ್ಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು.

ಸಂದೇಶ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯೆಂದರೆ ಜನರ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಧ್ಯದ ವರ್ಧನೆ. ಯಂತುನ್ನೇಟ್‌ ನೇರುಗ್ನಾ ದೇವಲಪ್‌ ಮೆಂಟ್‌ ಪ್ರೋಗ್ರಾಮ್‌ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಿರಂತರ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆ ಒದಗಿಸಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಂತುವಾಡಿಯಿಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ದಿಕ್ಕು-ದಿಶೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹೂರಣ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಈಗ ಅದರ ಗಮನವೆಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ವೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಕಡೆಗೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಜನರಿಗೆ ಒದಗುವಂತೆ ವರಾಜುವುದು, ಒಳ್ಳೆಯು ಆರೋಗ್ಯವು ಜನರಿಗೆ ಒದಗುವಂತೆ ವರಾಜುವುದು ಮತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟು ವರವಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ವಸತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಜನರು ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಲು ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಒಡವರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ವಂಚಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗುವ ಕಡೆಗೆ ಇಂದು ಗಮನಹರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಂಚಿತ ವರಗಳ ಸಶಕ್ತಿಕರಣ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿಸಿಯಂತೆ ಸಂರೋಜನೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ವರಾಜುವ ತಂತ್ರಗಳು ಇಂದು ನಾವು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯು ಅಡಿಪಾಯವಾಗಿದೆ.

ಕನಾರಟ ಸರ್ಕಾರವು 1999ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೋದಲನೆಯು ಮತ್ತು 2005ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಎರಡನೆಯು ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಈಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕನಾರಟ ಸರ್ಕಾರವು ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯು ವೋದಲನೆಯು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಯ್ದುಂಟಾಗಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೈಕೆಗುಲಬಗಾವೂ ಒಂದು. ಇದೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಕಡೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಯಾವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವರದಿಯು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿವೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರವಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರವಾಣವು ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ.

ಜನರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ವರವಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ವರಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆ, ಈ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸಂಗತಿಗಳು ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗಮನವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವ ಕಡೆಗಿರಬೇಕು. ಇದೊಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ, ಖಾಸಗಿವಲಯ, ನಾಗರಿಕ ಸರ್ವಾಜ ಮತ್ತು ಎನ್ಜಿಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ನಡುವೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸಹಯೋಗದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಮುನ್ಮುಡಿ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲು ಜನರ ಬದುಕಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾಳಜಿಯಿಂದಾಗಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾಳಿಕೆಯಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂತಿಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದೆ. ಜನರು ಆರೋಗ್ಯಕಾರ್ಯರಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬದುಕುವಂತಾಗಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಗೌರವಯೆತ್ತಿರುತ್ತಿರುವ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದಷ್ಟು ವರವರೂ ನೀಡಿದ್ದರೆ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉದ್ದೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳಿರಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲ ಬದುಕಿನ ನಿರ್ವಾಯಕ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಈದೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಧ್ಯತ್ಮರು ಸಂಗತಿಯಾಗಬೇಕು. ಸವಾಜದಲ್ಲಿನ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ, ವಂಚಿತರ, ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಮತ್ತು ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳಗಾಗುವ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೀತಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಜನರ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಲು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಜನರು ತವ್ಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರಿತಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಯ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಬೇಕು. ಕನಾಂಟಿಕವು ವಿಕೇಂದ್ರಿಕೃತ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಯಾತಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈಗ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನಾಂಟಿಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೈಕ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಾನ ಕೊನೆಯ ಸ್ತರದಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅದು 26ನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಎಲ್ಲ ಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅದರ ಸಾಧನೆಯು ಕೆಳಮಂಟಪದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಜನರ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಣನೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಳತೆ ವಾಡಲಾಗಿದೆ. ಯಾದಗೀರ್, ಜೀವಗೀರ್, ಶೋರಾಪುರ ಮತ್ತು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ತಕ್ಷಣ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗೆ ಕಟ್ಟಿಕಡೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ., ಪ.ಪಂ. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರು ತೀವ್ರ ದುಸ್ಥಿತಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ರೂಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಮರ್ಪಣ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಮಂಟಪ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ವಾದರಿಂದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಗ್ರಾಂತಿಕನವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(ಡಾ. ಶೈಲಜಾ ಶರಣ ಭೂಪಾಲ ರೆಡ್ಡಿ)

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಗುಲಬಗಾರ

ಮೊದಲ ವಾರು

ಭಾರತೀಯರು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ವರವಾನ ವರ್ಧನಾ ಗತಿಯು ಮೂರು ಬಗೆಯು, ಅಂದರೆ ಮಂದಗತಿಯು, ಮಧ್ಯಮಗತಿಯು ಮತ್ತು ಶೈವಗತಿಯು ವರ್ಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಗತಿಯ ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರೆಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಒಳಳಷ್ಟು ಜನರ ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಾಯಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನರ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಭಾವ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮೈ ಸಂಗತಿಗಳ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ಣಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವರವಾನದ ಏರಿಕಂಪೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವು ದೊರೆತುಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸವಾಜ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರಚಾರಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನೀತಿಗಳು ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದಿಶೆಯ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ವಾಡಿಕೊಂಡಿರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯಕ. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವರಾನವ ವರಾಡಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಕಟಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವರದಿಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ହିଂଦୁଳିଧିରୁବ ଗୁଲବଗାରଦଂତକ ଜିଲ୍ଲେଗେ ଜିଲ୍ଲା ପାନବ ଅଭିଵୃଦ୍ଧ ପରଦିଯନ୍ତିରୁ ସିଦ୍ଧପଦିଶୁଷୁଦୁ କଷ୍ଟଦ କେଲନ ପାତ୍ର ଅଦୁ ପାଲିନ କାଠିରାପାଗିଦେ. ପାନବ ଅଭିଵୃଦ୍ଧ ପରଦିଯନ୍ତିରୁ ସିଦ୍ଧପଦିଶୁଲୁ ଅଗତ୍ୟପାଦ ପାହିତିଯା ତୀଏ କୋରତେଣିଦେ. ପାହିତିଯନ୍ତିରୁ ସଂଗ୍ରହିଶୁଷୁଦୁ ପୁଲଭ୍ କେଲପଚଲ୍. ଏକିଂଦରେ ଜିଲ୍ଲା ମୁଣ୍ଡଦଲୀ ଅଧିକାରିଗଙ୍ଗ ତମ୍ଭ ରହିଗତପାଦ ପାତ୍ର ସିଦ୍ଧ ପାଦରିଯନ୍ତିରୁ ପାହିତିଯନ୍ତିରୁ ସିଦ୍ଧପଦିଶୁରାତ୍ମାରେ. ଜିଲ୍ଲା ପାନବ ଅଭିଵୃଦ୍ଧ ପରଦିଯନ୍ତି ପଦଧାନପାଗି ଯମୁନାଦିପିଯ ପାଦରିଯନ୍ତିରେ ଅନୁସରିଶେକାଗୁତଦେ. ପାନବ ଅଭିଵୃଦ୍ଧ ସୂଚ୍ଚିକାଗଳନ୍ତି

ಗಳನ್ನೇ ವರಾಡಲು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಂತರಿಗಳು ಆದರ್ಶ ಘಟಕಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ವರಾಹಿತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ ಗುಲಬಗಾರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಳನ್ನೇ ವರಾಡಲು ಮೂಲ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಯು ಜನರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರದಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಂತರಿ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಂತರಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಂತರಿ ಮಟ್ಟದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು, ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ತಜ್ಞರನ್ನು, ನಾಗರಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಎನ್‌ಜಿಎಫ್ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಉದ್ಯೋಗ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪ.ಜಾ., ಪ.ಪಂ. ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರೆ ವಿಷಯ ಕುರಿತಂತೆ ವರಾಹಿತಿ ಕೆಲ್ವಹಾಕಲು ವಿವಿಧ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ವರಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರು, ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯದ ತಜ್ಞರು, ಎನ್‌ಜಿಎಫ್ ಸದಸ್ಯರು, ನಾಗರಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಕೇಂದ್ರಿಕರಿಸಲಾಯಿತು. ವರದಿಯ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪರಾಮಾರ್ಶಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ವರದಿ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾದಿಕಾರಿ, ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ವರದಿ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಸಂಯೋಜಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಜಿಲ್ಲೆ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಅಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯ ಯೋಜನಾದಿಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ವರಾಡಲಾಯಿತು. ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಯೋಜಕರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ 2006ರಂದು ನಡೆದ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ 2006ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಚರ್ಚೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಮರು ನಿರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದಾದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಧಾರ್ತೆ ಸದ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದುವುದು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರ ಜೊತೆ ಮತ್ತು ಜನರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ವರಾಡಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಯಾವ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರಾಹಿತಿ ಅಲಭ್ಯವಾಗಿತ್ತೋ ಅಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಗುಲಬಗಾರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿಭಾಗದ ಪಿ.ಎಚ್‌ಡಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವರಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಹಾಯ ವಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಳನ್ನೇ ವರಾಡಲು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ನಿರ್ವಹಿತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಪ್ಪ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಯೋಜನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಿತ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಪಿ.ಜಿ. ಭಟ್ಪಾಟುಯಾರು ಅವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ 'ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ'ವನ್ನು ಗಳನ್ನೇ ವರಾಡಿಕೊಳ್ಳಿದೆ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿಶೇಷ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವರಾಹಿತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ಬಗ್ಗೆ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳ ತಫ್ಫಗಳನ್ನು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಈ ವರದಿಯ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಳಮಟ್ಟದ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ಯತ್ಯಯಗಳು ಆಶೀರ್ವಾದಿಸಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಪ್ರದೇಶ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಯ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾದಗೀರ್, ಜೀವಗಿರ್, ಶಹಾಪುರ, ಚಿಂಚೋಳ ಮತ್ತು ಶೋರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಚಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಅತ್ಯಂತ ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಯಕವಾದ ಸೂಚಿಗಳಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ, ನೈಮಿಕ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾದಗೀರ್ ಮತ್ತು ಚಿಂಚೋಳ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಬದುಕಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾದ ಪ.ಜಾ., ಪ.ಪಂ. ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸದಾಕಾಲ ಬರಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಾಗುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನರ ಬದುಕು ಸದಾಕಾಲ ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಇಡಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವಾಗ ನಾವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು,

ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಿರಿಗೂ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಯಂತ್ರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಳವಾಟ್‌ಕ್ಕೆ ಒಂದುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೇರವಿನಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಂತಹ ವರದಿಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ.

ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾಳಿಗಳ ನಿರಂತರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವರದಿಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರಗತಿ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇರವು ನೀಡಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೇನಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಅಸಾಧ್ಯ. ಈ ವರದಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಅಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಸಲಹಗಾರರು ಮಹತ್ವವಾದ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಗೌತಮರ್ ಬಸು, ಶ್ರೀಮತಿ ನೀರಜಾ ರಾಜಕುಮಾರ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ವೆಂಕಟಾಚಲಂ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಶೋಭ್ ನಂಬಿಶ್ವನ್ ಅವರ ನೇರವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲಿರಿಗೂ ನಾನು ಖಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಲಹೆ, ವಾಗಿದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯ ಹಿರಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಶಂಕರರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಅವರ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಇಂದಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರಲ್ಲ. ಯಂತ್ರಾಧಿಕಾರಿಯು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣರಾಜ್ ಹಾಗೂ ಉಪನಿಧೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ದಿವಾಕರ ರಾವ್ ಅವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ನೇನಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ವರದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಪ್ಪ, ಶ್ರೀ ಪಿ.ಜೆ.ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರಜಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಜಯರಾಮ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ವಾಮಪುರಾತ್ಮಿಕ ಅವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗುಲಬಗಾದ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಯತಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪಂಕಚೋಕುಮಾರ್ ಪಾಂಡ, ಶ್ರೀ ಪಿ.ಸಿ. ಜಾಫರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶೇವಿರ್ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಡಾ. ಪಿ.ಆರ್. ಪಂಚಮುಖಿ ಅವರ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಖಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ವರದಿಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ನೇರವಾದ ಡಾ. ಟಿ.ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಜನಾರ್ಥನ್, ಡಾ. ಜೆ. ಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಕು. ಚನ್ನವ್ಯಾ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ತಜ್ಞರು, ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಗಾರರು - ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಕಾಣಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಈ ವರದಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಡ ಜನರ ಮತ್ತು ವಂಚಿತ ವರಗಳ ಆಸ್-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಭಾರತ ದೇವಗಾಂಕರ್

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಅಧ್ಯಕ್ಷಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ
ಗುಲಬಗಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲಬಗಾದ

ಕರ್ನಾಟಕ

ఆనేక తజ్ఞర గుంపు మత్తు సంస్కృతాలు నడేసిద సంయుక్త ప్రయత్నాల ఫలవాగి ప్రస్తుత వరదియు సిద్ధవాగిదే. ఇదోందు సహబాగిత్వాల జటువటికెంచాగిత్తు. ఈ వరదియున్న సిద్ధపడిసలు నేరవాద మత్తు అదక్కే వాగిదశన నిషిద్ధ ఎల్లరన్నూ కృతజ్ఞతేయింద నేనషిసేంభుపుదక్కే నవంగే హమ్మేయొనిసుత్తదే. ‘వానప అభివృద్ధిగాగి రాజ్య యోజనయు బలవధమనే’ వెంబ యోజనయుడియల్లి యువనోడిపి, కేంద్రద యోజనా ఆయోగ మత్తు రాజ్యద యోజనా ఇలాటగభ నేరవినిందాగి ప్రస్తుత అధ్యంఱనపు సాకారవాగిదే. యువనోడియం అధికారిగభాద డా. సితారపుభు (యువిస్థరు, ఎచోడిఆరోసి ఘటిక), భారత సాంస్కారిక జంట కాంయుదీఫిగభాద డా. ఆరో. శ్రీధరనో (ఆడళిత మత్తు రాజ్య యోజన) మత్తు యువనోడియం ఎచోఅరోడిసి ఘటిక, నవదేహలింయు రాష్ట్రం కాంయుదీమ కచేరియు డా. సూరజ్యోకుమార్ అవర వాగిదశన మత్తు బెంబలక్కే నావు సదా ఖణియాగిద్దేవే.

ఎంజెనా ఇలాబోంగు ప్రధాన కాంగ్రస దళికగళాద శ్రీ గౌతమ్ వుసు, శ్రీమతి నిరేజారాజు కువారో, శ్రీమతి లష్టివెంకటాచల మంత్రు శ్రీమతి శోభా నంబిఱన్ అవర నిరంతర ఒత్తాస్యిందాగి మంత్రు ప్రయోగాల కారణానికి ప్రస్తుత వరదించు ఈ రాజువున్న పదేశుకొండిదే. అవశేషాలుగా నమ్మ వందనేగట్టు.

యోజనా జలాబీంపు వానవ అభివృద్ధి విభాగద హిరింపు నిదేశకరాద శ్రీ కె. శంకరావు అవర నిరంతర ప్రయత్న నడేసిద్దుకే మత్తు నమ్మి బెన్ను హత్తి వరదింపు కేలస సుగమవాగి నడేయువుడుకే కారణకరాగిద్దుకే అవరిగే నాము నమ్మి వందనే సల్లిసుతోవే. నమ్మి కేలసదల్లి సహాయు నీడిద శ్రీ దివాకర రావు మత్తు శ్రీ నారాయణ రాజు అవరిగే నమ్మి వందనేగళు.

ఈ వరదియు సిద్ధతేయ కాంగ్రెస్ ను ఆరంభిసిదవరు జిల్లా పంచాంగియు ముఖ్య కాంగ్రెస్ నివటాధికారిగాలిగ్గా శ్రీ పంజబకుచూరా పాండ మత్తు అదన్న అదే హమ్మస్సినింద ముందువరిసిదవరు డా. పి.సి.జాఫర్. అవరిష్టిగా కేతెండ్రుల్లో అప్పిసుమ్మదు నన్నె కట్టెవు.

ఈ వరదింపు సిద్ధతేంపుల్లి తాంత్రిక సలహాగారికి దుడిద వుత్తు ఏతేషవాగి ఎబోడిలు వుత్తు జిడిబగళ వూపనదల్లి నవుగే వూగచదశన నీడిద శ్రీ ఏ. శాంతప్ప వుత్తు డా. పి.జె. భట్టాచార్యుజి అవరిగే నవు పందనేగళు. ప్యుసూరిన అభివృద్ధి అధ్యంపున సంస్థింపు శ్రీ అజ్యుత అవరు నవుగే అనేక ఏషంపుదల్లి వూగచదశన నీడిదారే. అవరిగే నవు కృతజ్ఞతేగళు. జిల్లేంపు తాల్లూకు ఆంతరిక లుత్తన్నద లేక్కాబార వూడికొట్ట శ్రీ వాపునవులికి, శ్రీ జయంరావూ (డిశివ్సో) మత్తు జిల్లా సాంబిక అధికారియాద శ్రీ బసవరాజు అవరిగే నవు వందనేగళు సల్లబేచు. డిశివ్సో సంస్థియు ప్రస్తుత అధ్యంపునక్కగి జిల్లేంపుల్లి నడేసిద ప.జా. మత్తు ప.ప.ఱ. గళ అభివృద్ధి స్థితిగతి కురిత సమీక్షింపు దత్తాంతగళన్న నవుగే నీడిద ఆ సంస్థింపు ఎల్ల తజ్ఞిగా నాపు వందిసుతేవే. ఈ అధ్యంపున యోజనేయ ప్రస్తావపన్న చబే వూడలు 2006రల్లి ఒందు కాంహాగారవన్న హమ్కొళలాగిత్తు. ఈ కాంహాగారదల్లి అనేక లుపయుక్త సలహ మత్తు సూజనే నీడిద జిల్లా పంచాయతియ అధ్యక్షిగే, అదర లుపాధ్యక్షిగే మత్తు అదర ఎల్ల సదస్యిగే నాపు నవు నముస్యార హేళుతేవే. ఈ కాంహాగారదల్లి భాగవహిసి అనేక లుపయుక్త సలహ సూజనే నీడిద జనప్రతినిధిగళిగే, ఏత్త సేవా మిషనోన విశ్వానాథ స్వామీజి, జిల్లా పంచాంపు సదస్యరాద శ్రీ గురుశాంత పట్టదారో, శ్రీ నాగరేడ్డి కరడాళా, శ్రీ రాటోడ మత్తు ఆక్షర ఘోండితనిన శ్రీ విజయ కులకణ్ణ మత్తు సకారి ఇలాబేగళ అధికారిగళు ఇవరెల్లరిగే నవు కృతజ్ఞతేగళు

ಸಲ್ಲಬೇಕು. ವರದಿಯ ಮಧ್ಯಂತರ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ಕರಡನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಎರಡು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಏಪ್ರೆಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ತಜ್ಞರು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏಪ್ರೆಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಏಪ್ರೆಡಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಾಡಿಕೊಟ್ಟ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಂತರಿಯಿಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈ ವರದಿಯು ಅಂತಿಮ ಕರಡನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಹೊರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಕೆ. ಬಂಟ್ವಾಚಾರ್ಯರಜಿ, ಶ್ರೀ ಎ. ರವೀಂದ್ರ, ಶ್ರೀ ಸಂಜಯ್ ಕೌಲ್, ಡಾ. ಶಾಂತಾ ಹೋಹನ್, ಡಾ. ಜಿ.ಮಿ. ನಾಗರಾಜ್, ಡಾ. ಆರ್.ಎಸ್. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮುಂತಾದವರು ನೀಡಿದ ಸಲಹೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಉತ್ತಮವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿವೆ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು. ಧಾರವಾಡದ ಸಿ.ಎವರ್.ಡಿ.ಆರ್. ಸಂಸ್ಥೆಯು ವಿಶ್ವಾಂತ ನಿದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಪಿ.ಆರ್. ಪಂಚಮುಖಿ ಅವರು ವರದಿಯನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲು ನೇರವಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಎಸ್. ಶೇಖರ್

ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಗಳಿಗೆ

ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಂತರಿ

ಗುಂಬಾಗಳು

ಪ್ರಧಾನ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಪಂಕಜಕುವಾರ್	ಪಾಂಡೆ (C.E.O.)	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಶ್ರೀ ಪಿ.ಸಿ. ಜಾಫರ್	(C.E.O.)	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶೇಕರ್	(C.E.O.)	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಅನ್ನಕುವಾರ್	(C.E.O.)	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಪೌರು. ಭಾರತಾ ದೇಗಾಂವಕರ್	(ಅಧ್ಯಯನ ಮುಖ್ಯಸೇ)	ಸದಸ್ಯರು
ಜಂಟಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಕೃಷ್ಣ)		ಸದಸ್ಯರು
ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಧಿಕಾರಿ		ಸದಸ್ಯರು
ಡಿಆರ್‌ಡಿಎ (ಯೋಜನೆ) ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು		ಸದಸ್ಯರು
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಗುಲಬಗಾರ ಮತ್ತು ಯಾದಗೀರ್		ಸದಸ್ಯರು
ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ		ಸದಸ್ಯರು
ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಂಶೀಕ ಅಧಿಕಾರಿ		ಸದಸ್ಯರು
ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು (ಮಹಾನಗರ ಸಚ್ಯಾ)		ಸದಸ್ಯರು
ಎನ್‌ಜಿಒಗಳ ಇಬ್ಬರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು		ಸದಸ್ಯರು
ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ಮುಖ್ಯ ಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳು		ಸದಸ್ಯ ಕಾಂರ್ಯದರ್ಶಿ

ತಜ್ಞರ ತಂಡ

ಪೌರು. ಭಾರತ ದೇಗಾಂವಕರ್,	ಗುಲಬಗಾರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,	ಗುಲಬಗಾರ
ಪೌರು. ಎಂ. ದೇವರಾಜ,	ರಾಜ್ಯ ನಿಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿಗಳು	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಪೌರು. ಟಿ.ಆರ್.	ಚಂದ್ರಶೇಖರ್,	ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಪೌರು. ಆರ್.ಎನ್.	ಅಚ್ಯುತ,	ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ,
ಪೌರು. ಏ.ಆರ್.	ಪಂಚಮುಖಿ,	ನಿರ್ದೇಶಕರು (ನಿವೃತ್ತಿ) ಸಿಎಪ್ರೋಡಿಆರ್,
ಪೌರು. ವಿ. ಶಾಂತಪ್ಪ,	ನಿರ್ದೇಶಕರು (ನಿವೃತ್ತಿ)	ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಶೀಕ ಇಲಾಖೆ
ಶ್ರೀ ವಿ. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯರಾಜಿ,	ನಿರ್ದೇಶಕರು (ನಿವೃತ್ತಿ),	ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಪ್ರವೇಶ

1

ಅಧ್ಯಾಯ 1

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

5

ಅಧ್ಯಾಯ 2

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

9

ಅಧ್ಯಾಯ 3

ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

17

ಅಧ್ಯಾಯ 4

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ

25

ಅಧ್ಯಾಯ 5

ವರಮಾನ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬಡತನ

31

ಅಧ್ಯಾಯ 6

ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಮಣ್ಯ

41

ಅಧ್ಯಾಯ 7

ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

45

ಅಧ್ಯಾಯ 8

ವಂಚಿತ ಗುಂಪುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ – ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು

51

ಅಧ್ಯಾಯ 9

ಪಂಚಾಯತ್ರೀ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆ

59

ಅಧ್ಯಾಯ 10

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ –
ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು

61

ಅಧ್ಯಾಯ 11

ಮುಂದಿನ ಗುರಿ – ಮತ್ತು ದಾರಿ

63

ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ

71

ಕೋಷ್ಟಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಕೋಷ್ಟಕ	1.1 :	ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	6
ಕೋಷ್ಟಕ	2.1 :	ಹೃದರಾಬಾದ್ ಕನಾರಡಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ: 1991 – 2001	9
ಕೋಷ್ಟಕ	2.2 :	ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ	10
ಕೋಷ್ಟಕ	2.3 :	ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006	10
ಕೋಷ್ಟಕ	2.4 :	ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ	12
ಕೋಷ್ಟಕ	2.5 :	ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಒಳರಚನೆ – 2006	12
ಕೋಷ್ಟಕ	3.1 :	ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಆಂಶಾವಾಗಳು – 2001	17
ಕೋಷ್ಟಕ	3.2 :	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ : ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ, 2001	18
ಕೋಷ್ಟಕ	3.3 :	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರಾ ದಾಖಿಲಾತಿ 2001 – 2006	19
ಕೋಷ್ಟಕ	3.4 :	ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಮಾತ್ರಾ 2001 – 2006	20
ಕೋಷ್ಟಕ	3.5 :	ಪ್ರೈಡ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾತಿ – 2006	21
ಕೋಷ್ಟಕ	3.6 :	ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಸೋಎಸೋಎಲೋಸಿ ಫೆಲಿತಾಂಶ	22
ಕೋಷ್ಟಕ	4.1 :	ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ಲಭ್ಯತೆ 2005-06	26
ಕೋಷ್ಟಕ	4.2 :	ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ	27
ಕೋಷ್ಟಕ	4.3 :	ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ	27
ಕೋಷ್ಟಕ	4.4 :	ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾನೋಷಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಿಗಳು – 2004	28
ಕೋಷ್ಟಕ	4.5 :	ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಗಳು ನಡೆದ ವಿಧಾನಗಳು	29
ಕೋಷ್ಟಕ	4.6 :	ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾತ್ರಾ 2005-2007	29
ಕೋಷ್ಟಕ	5.1 :	ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಒಟ್ಟು ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ : 2005 : 2006 (ಚಾಲ್ತಿ ಬೆಲೆಗಳು)	32
ಕೋಷ್ಟಕ	5.2 :	ಜಿಲ್ಲಾ ವರವಾನದ ವಲಯವಾರು ರಚನೆ : 1990-91 ರಿಂದ 2005-06	32
ಕೋಷ್ಟಕ	5.3 :	ಲಿಂಗವಾರು ದುಡಿವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣ : 1991-2001 (ಶೇಕಡವಾರು)	33
ಕೋಷ್ಟಕ	5.4 :	ದುಡಿವೆಗಾರರ ವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧಿ ರಚನೆ (ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿವೆಗಾರರು)	34
ಕೋಷ್ಟಕ	5.5 :	ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ	34
ಕೋಷ್ಟಕ	5.6 :	ಭೂ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ದುಡಿವೆಗಾರರು : ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ	35
ಕೋಷ್ಟಕ	5.7 :	ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಪ್ರವಾಣ	38
ಕೋಷ್ಟಕ	5.8 :	ಬಡತನದ ಸೂಚಿಗಳು ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ	38
ಕೋಷ್ಟಕ	6.1 :	ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ : ಒಟ್ಟು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ	42
ಕೋಷ್ಟಕ	6.2 :	ನೀರಿನ ಮೂಲಕ್ಕುನ್ನಾಗುಣವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಘಟಕಗಳ ವಿಶೇಷ - 2001	42
ಕೋಷ್ಟಕ	6.3 :	ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷಣಿಕೆಗಳ ಸೂಚಿಗಳ ವಿಶೇಷ - 2001	43
ಕೋಷ್ಟಕ	7.1 :	ಪ್ರೈಡ್ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಪದವಿಪೂರ್ವ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ದಾಖಿಲಾತಿ – 2006	46
ಕೋಷ್ಟಕ	7.2 :	ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ : ಗುಲಬಗಾರ, ಕನಾರಡಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ	46
ಕೋಷ್ಟಕ	7.3 :	ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ 1981-2001	47
ಕೋಷ್ಟಕ	8.1 :	ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿವೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ 2001	52
ಕೋಷ್ಟಕ	8.2 :	ಲಾದ್ಯೋಗಗಳ ಸ್ವರೂಪ	55
ಕೋಷ್ಟಕ	10.1:	ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ್ವಿಂದು ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು	62

ಪ್ರವೇಶ

ಪ್ರಸ್ತಾવನೆ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ವಾನವನ ಧಾರಣಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಧನೆಯಿಂಬುದನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಒಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬುದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಪರಿಸರಾಂಶ ಚಿಂತನೆಯನ್ನಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರ ಜೀವನವ್ಯಾಪಕಗಳಿಗನ್ನು ಪೂರ್ವೇಸುವಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ವಿಫಲವಾದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಲೀಕೆಯು ಪ್ರಚಲಿತಕ್ಕ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವಾದರಿಂದಲ್ಲಿ ಹುದ್ದೀಶವೇಂದರೆ ವರವಾನವನ್ನು ಗಿರಿಷ್ಯಿಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಬಗೆಂತು ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದು ಹಿಂದುಇದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನ, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಸವಾನತೆಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿದೆ. ಜನರ ಜೀವನವ್ಯಾಪಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದು ಯತ್ನಿಯರಾಗಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆ ಏರುತ್ತಿರುವ ವರವಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ್ವದ ವಂಟ್ಟ ವಂತ್ತು ವುತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಉಲ್ಲಂಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಬಡತನ, ಅನುಕೂಲತೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಪೋಷಿಕತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದ್ವಿಂದ್ವ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಲೀಕ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಹೋಗಿಟ್ಟಿದೆ. ಪರಿಸರಾಂಶವಾದ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಿಯತವಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಲೀಕ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳ ಫಲವಾಗಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಒಡಮೂಡಿದೆ.

ಬರುಕಿನ ಭಾಷಿಕ ಗುಣವಂಟ್ಟ ಸೂಚೆಯ (ವೋರೀಸ್ ಡಿ ವೋರೀಸ್ 1979), ಮೂಲಭೂತ ಅಗತ್ಯಗಳು (ಫಾಲ್ ಸ್ಟೀಟ್‌ನ್ 1979), ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಧಾರಣಾ ಸಾಮಾಜಿಕ (ಎ.ಕೆ. ಸನ್ 1985) ಹಾಗೂ ಜನರ ಆಯ್ದುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸುವುದು (ಮೆಹಿಂದ್ರ ಹುಲ್ ಹಕ್ 1991) ಎಂಬ ಪ್ರಣಾಲೀಕಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಎಚಾರ ಪ್ರಣಾಲೀಕಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಲೀಕ ಜೌಕಟ್ಟನಲ್ಲಿ ನಿಷಾಂ ಅಂಶಕವಾದ ಆಯ್ದುಗಳಾವುವೆಂದರೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಗೌರವಯುತ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹೇಳಿನ ಹಕ್ಕಾದಾರಿಕೆಗಳು. ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನಿಜವಾದ ಮಾನವನೆಂಬುದು ಈಗ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇವಲ್ಲದೇ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಯ್ದುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಾವುವೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ವಾನವ ಹಕ್ಕಾಗಳ ದೃಢೀಕರಣ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ, ತೀವ್ರಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪಾಲಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧಿವಾನ. ಆದರೆ, ಇವು ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಷಾಂ ಅಂಶಗಳ ನಂತರ ಬರುವ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಯುನ್ಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನೇಷನ್ಸ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಪ್ಲೋಗ್‌ವರ್ಕ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ಯುನ್.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ) ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಭಾವನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ಅದರ ವಾಪನ ವಿಧಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾರ್ಯತತ್ವರವಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದ 175 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯನ್ನು 1990ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಜಾಗತಿಕ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಬರಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈಗ ರಾಷ್ಟ್ರಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 2001ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ಯುನ್.ಎನ್.ಡಿ.ಪಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸ ಕಾರ್ಯಕರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆಯು 1999ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ

20 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಥಮ ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ರಾಜ್ಯದ 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕುರಿತ ಎರಡನೇ ವರದಿಯನ್ನು 2005ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಈಗ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕ್ರಮ ತೇಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ, ವಿಜಾಪುರ, ಹೈಸೂರು ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದಾಗ ಜನರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಸುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಈಗ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ, ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಿಗನ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂತರಗಳನ್ನು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ನೀಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವೊನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎರಡರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದರುವ ಸ್ಥಿರಂತಲ್ಲಿರುವ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವು ರಾಜ್ಯ/ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಿಂತ

భిన్నవాగిదే. అద్దరింద అనభవ్యది వుత్తు
హిందుళిదరువికేగళ ఏషచక్రదింద జల్లేయన్న
ముక్కగోలిసలు తళమప్పడల్లి సూక్తవాద నిఃి
కాయుక్తమగళన్న రాపిసువ అగత్యవిదే.

ವರದಿಂಗು ವಿಷಂಗು ಮತ್ತು
ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

గులబగాం జిల్లెంపు తాల్కొలుకుగా అభివృద్ధి మట్టవన్ను వోల్పువాపన వాడలు ప్రస్తుత పరదింయల్లి ప్రంయత్తిసులాగిదే. ఇదొందు కీంచూతీల వుత్తు చెలనశీల ఏళ్లేషణేంచూగిదే. ఏకెందరే ఇల్లి తళ వుట్టుదల్లిన వూన్పువే అభివృద్ధిగే సంబంధిసిద ప్రత్యేగళన్ను ఎత్తులాగిదే హాగా వరవాన, వసతి, స్వేచ్ఛల్య, కుడింయువ నీరు, శిక్షణ, సాక్షరత, ఆరోగ్య ముంతాదవుగాలిగే సంబంధిసిద తళమట్టుదల్లిన అంతరగళన్ను గురుతిసులాగిదే. ఇదరల్లి వంజిత వగుగళ హాగా చుఫిలేంచుర వానవ అభివృద్ధి స్థితిగతిగళన్ను చెఱించి ఒకప్పుడిని ఉన్నాడని అభివృద్ధిగే జనర సహబాగిత్వద అగ్త్యవన్ను ఇల్లి ప్రతిపాదిసులాగిదే వుత్తు సహబాగిత్వదల్లి ఎన్నిచెంగలు, రాజ్య స్కూల్, నాగరిక సవాజ మత్తు స్థయం సేవా సంఘగల పాత్రవన్ను గురుతిసులాగిదే.

ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ

ମାନବ ଅଭିଵୃଦ୍ଧି ସୂଚ୍ୟୀଂକଗଳଙ୍କୁ ଲେକ୍ଷଣାକାରୀ
ଜିଲ୍ଲେଯୋଳିଗିନ ତାଲୁକୁକାଗଳ ମାନବ ଅଭିଵୃଦ୍ଧି
ସ୍ଥିତିଗଳଙ୍କୁ ପରଦିନରୁ ହରୋଲ୍ଲବହାପନ
ହରାଦ ଲାଗିଦେ. ୧୦୧୧ ଏନ୍‌ଡିପି ପଞ୍ଚଶ୍ରୀ
କେହିଚୋଇ ଆରୋ-୨୦୦୫ ଗଳିଲ୍ଲ ଅନୁସରିବୁବ
ଏଥାନେ ଗଳନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ପରଦିନରୁଲ୍ଲ
ସୂଚ୍ୟୀଂକଗଳଙ୍କୁ ଲେକ୍ଷଣାକଲୁ ଅନୁସରିବାଲାଗିଦେ.
ଇଦିକ୍ଷାଗି ତାଲୁକୁକାଗଳ ପାଠ୍ୟଦ୍ୱାରା ତାଲା
ପରମାନ, ଜୀବନପାଠ୍ୟଙ୍କୁ ମଞ୍ଚରୁ ଦାଖିଲାତି
ହାଗୁ ସାକ୍ଷରତେ ସାହିଗଳଙ୍କୁ
ଲେକ୍ଷଣାକାରୀକାବେଳୁତ୍ତିଦେ. କେନାର୍ଥିକ
ସକାରାତର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଞ୍ଚଶ୍ରୀ ସାଂଖ୍ୟକ
ଜୀବାଖ୍ୟାନରୁ ପଲାଯନକାରୀ ପରମାନ

ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ್ಷ ಉತ್ಪನ್ನ ವುತ್ತು ತಲಾ ವರವಾನಗಳನ್ನು ಕೆಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಮಟ್ಟದಿಂದ ವಯೋವಾನವಾರು ಮರಣದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಜೀವನಾರ್ಥವನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು ವಾಟ್‌ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಲೆಕ್ಕಾ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ವಯಸ್ಕರ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅನುಷಂಗಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ದಾಖಲಾತಿ ವಿವರವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಹಾಹಿತಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಕೆಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ.

ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯ ಸಿದ್ಧತಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ತಜ್ಞರ ನಡುವಿನ ಸಹಚರಿತನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿದ ಕಾಂಪಾರಾಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಕಾರ್ಟಿ ಇಲಾಖೆಗಳು, ಪಂಚಾಯಿತಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಎನ್‌ಜಿಎಂಗಳು, ಸ್ವಸ್ಥಾನೀಯ ಸುಂಪಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿರು ಮತ್ತು ಮುಂತಾದವರ ಜೊತೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಜರ್ಮನ್ ವರಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾಂಪಾರಾರವನ್ನು ಮೇ 2006 ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2006ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ವಿವಿಧ ಹಕ್ಕುದಾರರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಕಾಂಪಾರಾಗಳಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ವರದಿಯ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2007ರ ಕಾಂಪಾರಾರದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ವರದಿಯ ಅಂತಿಮ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಜಿಲ್ಲಾ ವಾಟ್‌ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಠಂಡೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುದಾರರ ಜೊತೆ ನಡೆಸಿದ ವ್ಯಾಪಕ ಜರ್ಮನ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿ ಒಡಗುವಾಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವರದಿಯು ಯಂತೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ವರಾಡಲು ಮತ್ತು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಂಪಾರಾಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿ ನೀಡುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ : ಒಂದು ಅವಶೋಕನ

ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಾವರಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗಳ ಒಂದು ವಿರಾಟ ನೋಟವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯವು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಇತಿಹಾಸ

ಮೇಲ್ಮೈಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತರೆ ಏಂಗಡೆಗಾಗಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 1956ರಲ್ಲಿ ಹೃದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಗುಲಬಗಾರವನ್ನು ಕಲಬುಗಿರು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ರೂಪವೇಂದರೆ ಕಲಬುಗಾರ ಅಥವಾ ಗುಲಬಗಾರ. ಇದು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಚಾಲುಕ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಇದು ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆದಿದೆ. ಮಹಾವಿರಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಬ ಕೃತಿ ಹಾಟೆದ್ದು ಇದೇ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆದಿದೆ. ಮಹಾವಿರಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಬ ಮತ್ತು ವಿಘ್ನಾನೇಶ್ವರ ರಚಿಸಿದ ಮಿತಾಕ್ಷರ ಎಂಬ ಕೃತಿ ಹಾಟೆದ್ದು ಇದೇ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶರಣಿಷವೇಶ್ವರರ ಆರಾಧನಾ ಸ್ಥಳ ಗುಲಬಗಾರ. ಸೂಫಿ ಸಂತ ಹೆಚರ್ತೆ ಖಾಜಾ ಬಂದೆ ನವಾಜನ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನ ಇದಾಗಿದೆ.

ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಸ್ಥಳ

ರಾಜ್ಯದ 29 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಗುಲಬಗಾರ ಒಂದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಉತ್ತರ ಅಕ್ಷಾಂಶ 17° 10 ಮತ್ತು 17° 45 ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶ 76° 10 ಹಾಗೂ 77° 48ರಲ್ಲಿ ಇದು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಇದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಭಾಗಗೊಳಿಕೆ ವಿಶ್ವೇಷಾದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲು ಶೇ.8.49ರಷ್ಟಾದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲು ಶೇ.5.9. ಇದರ ಪಕ್ಷಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಶೇ.5.9.

ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಧಿರೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಳೆಗಳ ಜಿಲ್ಲೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಧಿರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಯಾಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿವೆ. ಅಷ್ಟಾಪುರ, ಅಳಂದ, ಚಿಂಕೋಳಿ, ಜಿತ್ತಾಪುರ, ಗುಲಬಗಾರ, ಜೀವಗಿರಿ, ಸೇಡಂ, ಶಹಾಪುರ, ಶೇರಾಪುರ ಮತ್ತು ಯಾದಗೀರ್ಗಳೇ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿವೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1951 ರಿಂದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಂಪ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ದಶಕವಾರು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ 1951-61ರಲ್ಲಿ ಶೇ.14.5ರಷ್ಟಿಧಿದ್ದಾಗೆ 1981-1991ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.24ರಷ್ಟಾಯಿತು. ಆದರೆ 1991-2001ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.21ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 2001ರಲ್ಲಿ 31,30,922. ಅದರಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಸಂಖ್ಯೆ 15,92,789 ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 15,38,133. ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಪುರುಷರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ 966 ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ 965ಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಡ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಅನುಪಾತ 933ಕ್ಕಿಂತ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.72ರಷ್ಟಾದರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.28. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ 2001ರ ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ.22.9 ಮತ್ತು ಶೇ.4.9ರಷ್ಟಿದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ 2001ರಲ್ಲಿ ಚದರ್ ಕೆಲೋಮೀಟರ್‌ಗೆ 192.

ಅಧಿಕಕ್ತೆ

ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಮೆ ಒಂಬತ್ತು ‘ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕು’ಗಳೆಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸರ್ವಾನತಾ ಅಧ್ಯಂತರ ಉನ್ನತಾದಿ ಕಾರಣವಿಂತಹ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸೆಲೆಗೊಂಡ ಗುಲಬಗಾರ್ ತಾಲ್ಲೂಕು ‘ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕು’ಗಿದೆ.

ಇದೊಂದು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ವರವಾನಕ್ಕೆ ಕೃಷಿಯ ಕಾಣಿಕೆ ಶೇ.31.7ರಷ್ಟಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ದುಡಿಮೆಗಾರ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶೇ.67ರಷ್ಟು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. (ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಭೂತ್ವಾಗೋಳಕ್ಕೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಒಣಭೂಮಿ ಬೇಸಾಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಬರುವ ವರವಾನ ಸ್ಥಿರವಾದುದಿಲ್ಲ). ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸತತವಾಗಿ ಬರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು ವರವಾನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಪಾಲು 1980–81ರಲ್ಲಿ ಶೇ.51.39ರಷ್ಟಿದ್ದು 2001–02ರಲ್ಲಿ ಶೇ.33.7ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2004–05ರಲ್ಲಿ ಶೇ.32.1ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2006ರಲ್ಲಿ ಶೇ.29.6ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

ಹಿಂದುವಳಿದಾರರ ಪ್ರವಾಣ ಅತ್ಯಧಿಕ. ಒಟ್ಟರೆ ಶೇ.55ರಷ್ಟು ಹಿಂದುವಳಿದಾರರು ಸ್ಥಿತಿ ಅತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಶೇರುತ್ತಾರೆ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಆಹಾರ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಂತುವಂತ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ‘ತೊಗರಿ’ಯಾಗಿ ಕೆಜವೆಂದು ಬಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ತೊಗರಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾಲು ಶೇ.65.7. ಕೃಷಿಯ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಯ ಪದ್ಧತಿ ನೋಡಿದರೆ ಗಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರ ಬದುಕು ಅತ್ಯಂತ ಕಷಾಯಬ್ಧದಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಒಣಭೂಮಿ ಬೇಸಾಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಬರುವ ವರವಾನ ಸ್ಥಿರವಾದುದಿಲ್ಲ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸತತವಾಗಿ ಬರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು ವರವಾನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಪಾಲು 1980–81ರಲ್ಲಿ ಶೇ.51.39ರಷ್ಟಿದ್ದು 2001–02ರಲ್ಲಿ ಶೇ.33.7ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2004–05ರಲ್ಲಿ ಶೇ.32.1ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2006ರಲ್ಲಿ ಶೇ.29.6ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 1.1

ಭೋಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಭೋಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಕೆ.ಕೆ.ಮೀ)	ಜನಸಂಖ್ಯೆ: 2001						
		ಒಟ್ಟು	ಮುರಿಷರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ಸ್ತ್ರೀಮೀಣ	ನಗರ	ಜನಸಾಂಧ್ರತೆ	ಲಂಗಡಿನಾಮಾತ್ರ
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ಅಫಜಲಪುರ	1305	180071	92538	87533	160736	19335	138	946
ಅಳಂದ	1735	297136	152233	144903	261891	35245	171	952
ಚಿಂಚೋಳ	1569	223646	113309	110337	206502	17144	143	974
ಚಿತ್ತಪುರ	1765	366802	186390	180412	238532	128270	208	968
ಗುಲಬಗಾರ್	1730	675679	348665	327014	245414	430265	391	938
ಜೇವಗ್ರ	1822	235254	119598	115656	216075	19179	129	967
ಸೇಡಂ	1025	196154	97709	98445	156026	40128	191	1008
ಶಹಾಪುರ	1694	293518	148319	145199	249819	43699	173	979
ಸುರಪುರ	1820	336755	170092	166663	293133	43622	185	980
ಯಾದ್ವಗೀರ್	1709	325907	163936	161971	25173	75734	191	988
ಒಟ್ಟು	16174	3130922	1592789	1538133	2278301	852621	192	966

ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಜೆಲ್ಲೆಂಪಾಲ್ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವುತ್ತುವರವಾನದ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಾಂಪು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಕೃಷಿ, ಕ್ಷಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಜೆಲ್ಲೆಂರು ತೀವ್ರ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ ವೇಲ್ವಂಡ ಯೋಜನೆಯು ಜೆಲ್ಲೆಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೀವ್ರ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಳಮಣಿದಲ್ಲಿದ್ದ ಜೆಲ್ಲೆಂದು ಇಂದು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ವರವಾನದ ವರ್ಧನೆಯು ಜೆಲ್ಲೆಂದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸುವುದು ಕುಶಾಹಲಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೇಕ್ಕ ಹಾಕಿ ಪ್ರಸ್ತುತಿಸಿದ್ದೀರುತ್ತದೆ. ಕನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2005ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು 26ನೆಯು ಸಾಫ್ತನ ಪಡೆದಿದೆ. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕ 2.1 ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಅದರ ನೆರೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು (ವರಾ.ಅ.ಸೂ.) 1991ರಲ್ಲಿ 0.541ರಷ್ಟುದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು 0.650ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ 0.453 ರಿಂದ 0.564ಕ್ಕೇರಿದೆ. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ಶೇ.20ರಷ್ಟುದ್ದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯುಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.24.5ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸೂಚ್ಯಂಕ ಕೆಳವಣಿಗಳಿಂದ.

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1991ರಲ್ಲಿ 0.575 ರಷ್ಟುದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ 0.642ಕ್ಕೇರಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಾಫ್ತನ 20. ಆದರೆ ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಫ್ತನ ಚಾಮರಾಜನಗರ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಂತರದ ಕೆಳಸಾಫ್ತನವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ವರಾ.ಅ.ಸೂ. ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ವರಾ.ಅ.ಸೂ.ಗಳ ನಡುವೆ 0.086ರಷ್ಟು ಅಂತರವಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.621ಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸ್ಥಿತಿ ತೀರ್ಕೆ ಕೆಳವಣಿಗಳಿಂದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ವರಾ.ಅ.ಸೂ.ಪ್ (0.564) ಮಾಡ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ವರಾ.ಅ.ಸೂ.(0.572) ಮತ್ತು ಬರಿಸಾದ ವರಾ.ಅ.ಸೂ.(0.569)ಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳವಣಿಗಳಿಂದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ವರಾ.ಅ.ಸೂ. ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 2.1

ಪ್ರೇರಣಾಬಾದ್ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 1991 ಮತ್ತು 2001

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು	ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 1991	ಸಾಫ್ತನ 1991	ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 1991	ಸಾಫ್ತನ 1991	ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2001	ಸಾಫ್ತನ 1991	ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2001	ಸಾಫ್ತನ 2001
ಬಳಾರಿ	0.512	18	0.617	18	0.499	17	0.606	17
ಬೀದರ್	0.496	23	0.599	21	0.477	23	0.573	22
ಗುಲಬಗಾರ	0.453	25	0.564	26	0.432	25	0.543	26
ಕೊಪ್ಪಳ	0.4–46	26	0.582	24	0.428	26	0.561	24
ರಾಯಚೂರು	0.443	27	0.547	27	0.422	27	0.530	27
ಕನಾಟಕ	0.541		0.650		0.525		0.637	

ಮೂಲ: ಕನಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2005 ಕನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕೋಪ್ತಕ 2.2

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

ವರ್ಷ	ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ವಾರ್ಷಿಕ ತೇಕಡ ಪರಿಕೆ
1991	0.575 (0.618)	0.432 (0.602)	0.352 (0.402)	0.453 (0.541)	
2001	0.632 (0.680)	0.572 (0.712)	0.490 (0.559)	0.564 (0.650)	2.4
2006	0.656	0.576	0.538	0.590	0.95

ಮೂಲ: ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ-2005 ಮತ್ತು ಡಿಎಚ್‌ಡಿಆರ್-ಗುಲಬಗಾರ:2006
ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಅವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಫ್ನ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ರಾಯಕೊರಿಗಿಂತ ವೋದಲನೇಯು 26ನೇಯದಾಗಿದೆ. ಅದರ ಸಾಫ್ನ 1991ರಲ್ಲಿ 25. ಆದರೆ 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು 26ನೇಯ ಸಾಫ್ನಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿದೆ. ಅದರ ಸಾಫ್ನವು 1991ರಲ್ಲಿ ಹೊಪ್ಪಳ ಮತ್ತು ರಾಯಕೊರಿಗಿಂತ ಮೇಲಿತ್ತು. ಅದರ 2001ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಫ್ನವು ಹೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು 2006ರ ವಾ.ಅ.ಸೂ.0.590. ಇದು 2001ರ ರಾಜ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವಾದ 0.650ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದ 1991-2001ರ ಯಾವಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದರೆ ಇದು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಿಂತಿಯಾಗಿದೆ.

ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.2.4. ಆದರೆ 2001-2006ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.0.95 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2001ರಲ್ಲಿ 0.572ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2006ರಲ್ಲಿ 0.576ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಹು ವರ್ಷಗಳ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾಹಿತಿಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಿನ ‘ಕ್ಷಾವರ್ಷಾಪಾರ್ಶವ’ ವರದಿಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ 2001ರ ಇಲಾಖಾ ವಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ತುಲನೆ ವಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು 2001 ರಿಂದ 2006ರ ನಡುವೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಕೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು

ಕೋಪ್ತಕ - 2.3ರಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ 2006ರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಅದರೊಳಗಿನ ಸೂಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ : 2006

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಾಫ್ನ	ಸಿಸಿಡಿಪಿ*	ಸಾಫ್ನ
ಅಫಜಲಪುರ	0.615	0.666	0.541	0.607	2	0.62	6
ಅಳಂದ	0.673	0.626	0.510	0.603	3	0.61	8
ಚಿಂಚೋಳಿ	0.596	0.585	0.511	0.564	8	0.57	9
ಚಿತ್ತಾಪೂರ	0.686	0.547	0.548	0.593	4	0.65	5
ಗುಲಬಗಾರ	0.723	0.627	0.545	0.631	1	0.89	1
ಜೇವಗಿರ್	0.551	0.566	0.530	0.549	9	0.57	10
ಸೇಡಂ	0.633	0.560	0.550	0.581	6	0.72	2
ಶಹಾಪೂರ	0.663	0.499	0.549	0.570	7	0.62	7
ಸುರಪುರ	0.675	0.554	0.528	0.585	5	0.70	3
ಯಾದವಗಿರಿ	0.668	0.445	0.518	0.543	10	0.67	4
ಜಿಲ್ಲೆ	0.656	0.576	0.538	0.590		0.88	

* ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸವಾನತಾ ನಿವಾರಕಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ

ಮೂಲ: ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ, ಗುಲಬಗಾರ 2006

ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅತ್ಯನ್ನತ ಸಾಫನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ನಗರವಾಸಿಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.631. ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಕೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ 2001ರಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.650ರಷ್ಟು. ಇದು ಹೊಸ್ತೆಯ ಹಾಗೂ ತುವುಕೊರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ 2001ರ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯೇಳಿಗೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಅತಿಕಡಿಮೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ 0.088. ಇದು ಶೇ.16.2ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸರಾಸರಿಗಂತ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಾವುವೆಂದರೆ ಗುಲಬಗಾರ, ಅಫ್ಜಲಪುರ, ಅಳಂದ ಮತ್ತು ಜಿತ್ತಾಪುರ. ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿಗೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.543 ಎರಾದಗೀರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಜೀವಗ್ರಹ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.549 ಎರಾವಾಗಲೂ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರೌರಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾದಗೀರ್ ಮತ್ತು ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಸಾಫನದಲ್ಲಿವೆ. ಅದರೆ ಅವುಗಳ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನೆ ಕೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಲಾವರವಾನದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಾಪುರ ಎರಡನೆಯ ಸಾಫನ ಪಡೆದಿದೆ. ಆದರೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಾಫನ ಪಡೆದಿದೆ. ಸುರಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶಿಥಿ ಇದೇ ರೀತಿಯಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಫ್ಜಲಪುರ ವರಾತ್ಮು ಅಳಂದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಫನ ಪಡೆದರೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ତାଳ୍ଲକିନାରୀ ଆରୋଗ୍ଯ ମୁତ୍ତୁ
 ପରିହାନ ସଂଚିଗଳ ସଂଜ୍ଞୀକ ଜିଲ୍ଲା
 ସରାସରିଗିଠ ଅଧିକବାଗିଦେ. ସାକ୍ଷରତେ ମୁତ୍ତୁ
 ଦାଖିଲାତି ଜାଲୀ ଅତି କବିତେ ଜରୁପୁଦରିଠିଦ
 ଅଦର ଶୈକ୍ଷଣିକ ସଂଜ୍ଞୀକ କେଳମୁଣ୍ଡଦଲିଦେ. ତା
 ତାଳ୍ଲକିନାରୀ ନିରାପର ପ୍ରଦେଶ ପ୍ର
 ବିଶ୍ଵରଜନୀଗୁତ୍ତିରୁପୁଦରିଠିଦ ଅଦର ପରମାନ
 ତୀଏସ୍‌ଗୁ ତିଠାଲୀ ପରିକେରାଗୁତ୍ତିଦେ. ତା
 ତାଳ୍ଲକିନାରୀ 2006ରଲୀ ସାକ୍ଷରତେ ୫୧.୪୪ ମୁତ୍ତୁ
 ଦାଖିଲାତି ପ୍ରମାଣ ତେଣୁ ୬୧. ଶୈକ୍ଷଣିକ ସଂଜ୍ଞୀକ
 ଅତି କବିତେ ଯାଦଗିରୀ ତାଳ୍ଲକିନାରୀରେ. ଅଟିଲୀ
 ସାକ୍ଷରତା ପ୍ରପରାଣ ତେଣୁ ୪୧.୯ ମୁତ୍ତୁ
 ଦାଖିଲାତି ପ୍ରପରାଣ ତେଣୁ ୫୦(2006). ତା
 ତାଳ୍ଲକିନ ପରିହାନ ସଂଜ୍ଞୀକରେ
 କେଳମୁଣ୍ଡଦଲିଦେ. ଶୈକ୍ଷଣିକ ସୌଲଭ୍ୟଦ କୋରତେ
 ହାଗର ଜୀବନାଧାରକେ ଅପକାଶଗଳୁ
 ଶିଖିତବାଗିରୁପୁଦରିଠିଦ ଅଦର ପରାନ ପ
 ଅଭିଵୃଦ୍ଧ ସଂଜ୍ଞୀକରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ କେଳମୁଣ୍ଡଦଲିଦେ.
 କୋଷ୍ଟକ 2.3 ରିଠିଦ ସ୍ପଷ୍ଟବାଗାଵ ମୁତ୍ତୁଠାନ୍ତଦ
 ପଂଗୁ ତିଠାନ୍ତଦରେ ଅଧିକ ଅଭିଵୃଦ୍ଧିଠାରୁ

ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (ಲಿಂ.ಅ.ಸೂ.)

ಸರ್ವಾಜದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸರ್ವಾನತೆಯಿದ್ದಾಗಿ
 ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಮಹಿಳೆಯಾರ
 ವತ್ತ ಪುರುಷರ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
 ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಜಿತ್ವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
 ಪುರುಷಶಾಹಿ ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ
 ಲಿಂಗ ಅಸರ್ವಾನತೆಗಳು ಸತತವಾಗಿ
 ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದ್ದರಿಂದ ಪುರುಷರಿಗೆ
 ಎದುರಾಗಿ ವುಹಿಳೆಯಾರ ಧಾರಣಾ
 ಸಾರುಧ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು
 ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೇಕ್ಕೆ
 ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
 ವತ್ತ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ
 ಶುಲನೆಯಾಗಿ ಲಿಂಗ ಸರ್ವಾನತೆಯನ್ನು
 ಸ್ಪರ್ಶಾವಾಗುತ್ತದೆ.
 ಆವರಣದಲ್ಲಿರುವ ಅಂಕಿಗಳು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ
 ಸಾಫ್ತಾವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.
 ಕೋಷ್ಟಕ-2.4ರಲ್ಲಿ ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ವತ್ತ
 ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ
 ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ.
 ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿಗಳ
 ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಒರ್ನಾವ
 ಮಟದಲೆದೆಯಂಬುದನು, ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯನು ಹೆತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು
ಲಿಂ.ಅ.ಸೂ.ಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಅದರ
ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಣ್ಣಕ 2.5ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯನು ಲಿಂ.ಅ.ಸೂ.0.573. ಇದು 2001ರ
ವರ್ಷ ಲ್ಯಾಕ್ಟಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು-

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸೆಡುವೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದ
ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದಾಗಿ ತೀವ್ರ ಅಂತರಗಳಿವೆ.
ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಲಿಂ.ಅ.ಸೂ. ಅಶ್ವಿನಿಕ
0.602ರಷಿದೆ. ಅದರೂ ಇದು 2001ರ ರಾಜ್ಯ
ಮಟ್ಟದ ವರ್ಷ ಲ್ಯಾಕ್ಟಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.

ಕೋಣ್ಣಕ 2.4

ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ : ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ

ವರ್ಷಗಳು	ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ ಅರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ
1991	0.574 (23)	0.396(25)	0.326(24)	0.432(25)
2001	0.631(20)	0.556(25)	0.442(25)	0.453 (25)
2006	0.650	0.559	0.513	0.573

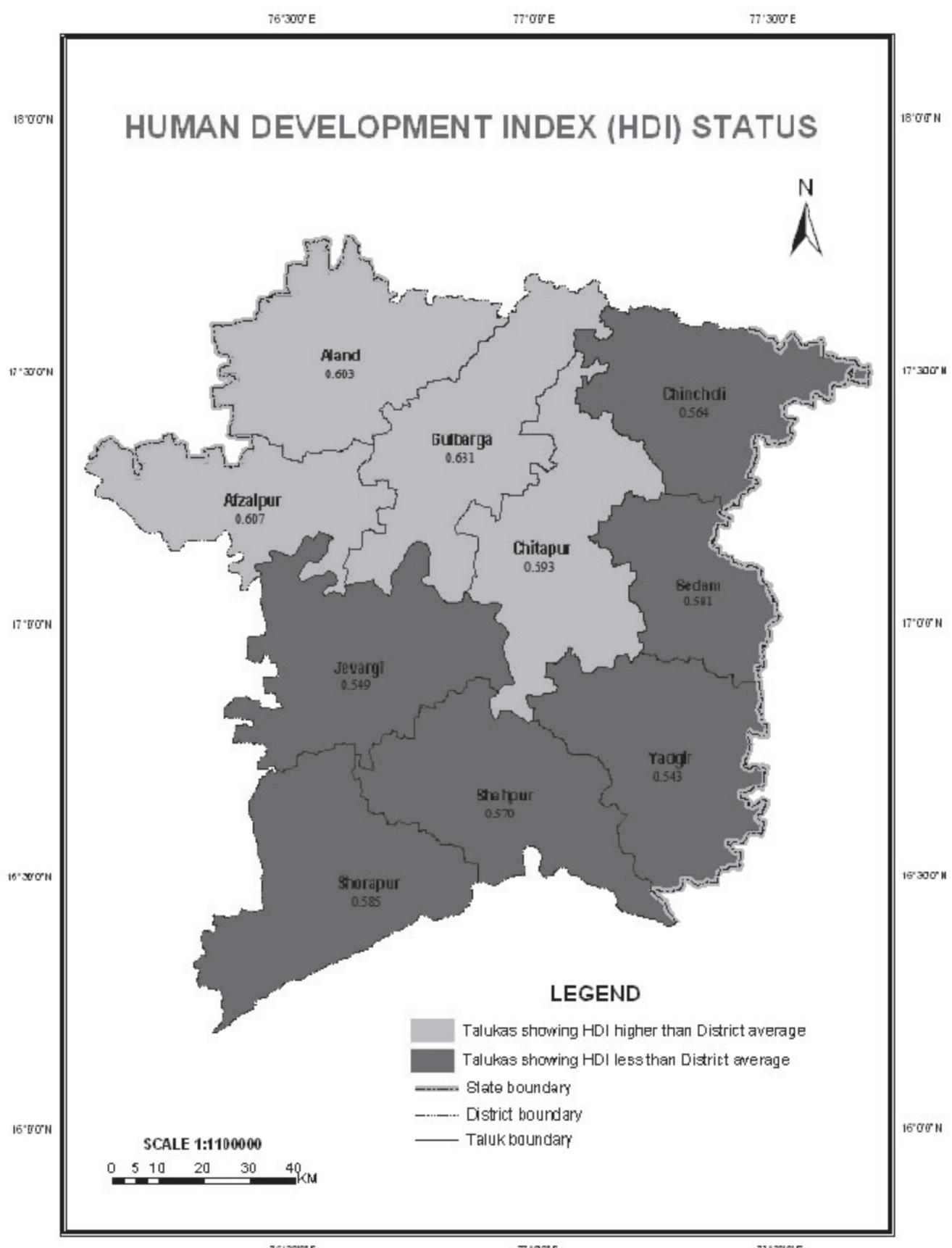
ಮೂಲ: ಕೆಂಪ್ಸೆಡಿಆರ್ ಮತ್ತು ಡಿಎಸ್‌ಡಿಆರ್ ಗುಲಬಗಾರ : 2006

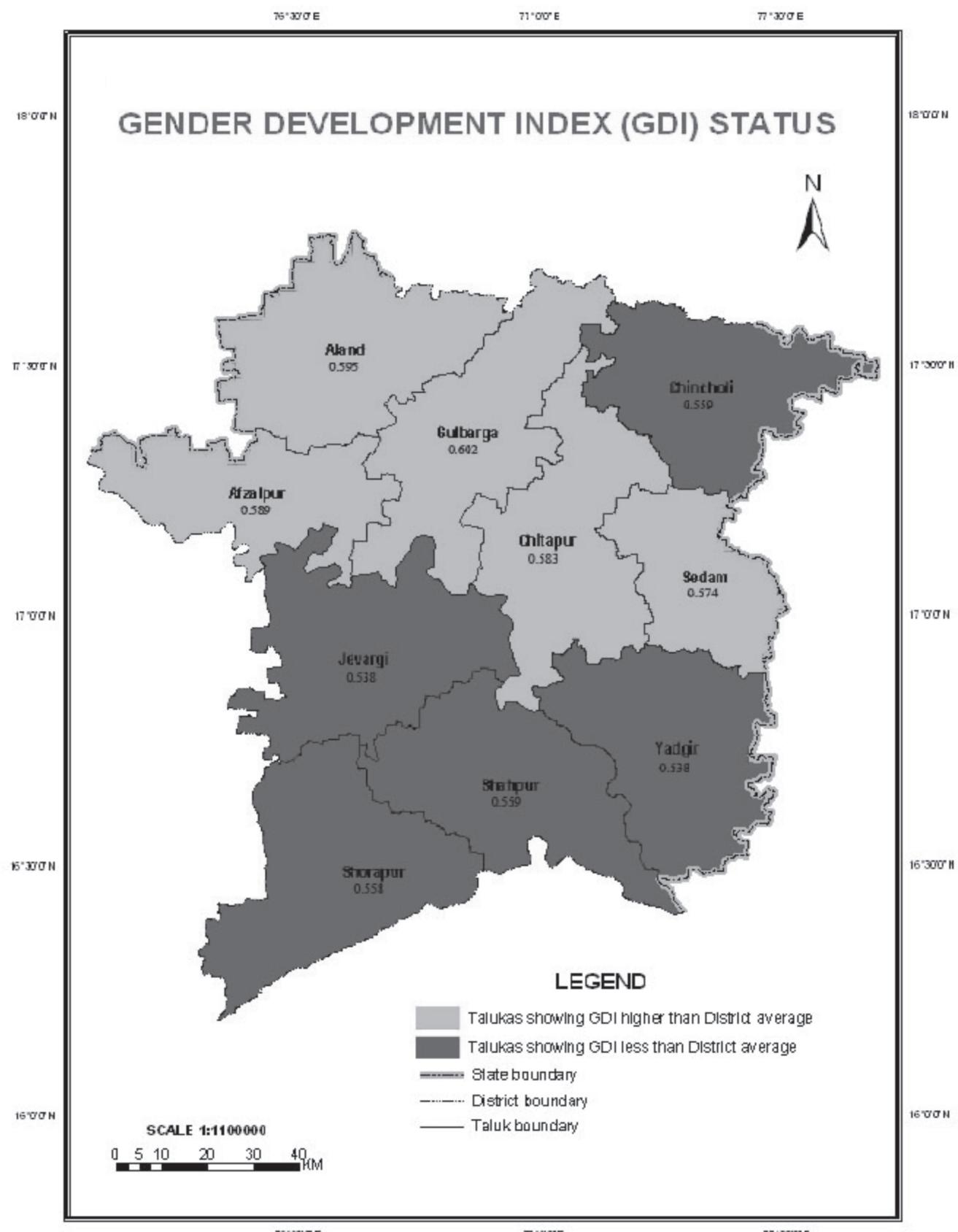
ಕೋಣ್ಣಕ 2.5

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಒಳರಚನೆ : 2006

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಸಮಾನ ವಿತರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ							
	ಅರೋಗ್ಯ	ಸಾಫ್ತ	ಶಿಕ್ಷಣ	ಸಾಫ್ತ	ವರಮಾನ	ಸಾಫ್ತ	ಲಿಂಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಾಫ್ತ
ಅಫಜಲಪುರ	0.614	8	0.654	1	0.500	6	0.589	3
ಅಳಂದ	0.676	3	0.617	3	0.494	9	0.595	2
ಚಿಂಹೆಂಡಿ	0.601	9	0.574	4	0.503	5	0.559	6
ಚಿತ್ತಪುರ	0.687	2	0.538	7	0.525	2	0.583	4
ಗುಲಬಗಾರ	0.725	1	0.621	2	0.462	10	0.602	1
ಜೀವಗಿರ್	0.553	10	0.552	5	0.509	3	0.538	10
ಸೇಡಂ	0.633	7	0.549	6	0.541	1	0.574	5
ಶಹಾಪುರ	0.670	5	0.485	9	0.522	8	0.559	7
ಸುರಪುರ	0.674	4	0.514	8	0.489	7	0.558	8
ಯಾದವಗಿರಿ	0.669	6	0.444	10	0.502	4	0.538	9
ಜಿಲ್ಲೆ	0.650		0.559		0.513		0.573	

ಮೂಲ : ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ, ಗುಲಬಗಾರ 2006

ಸಾರಾಂಶ

ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥಿತಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ವರವಾನಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಪರಿಣಾಮವು ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂ.ಅ.ಸೂ.ದ ಮೇಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಂದವಾಗಿದೆ. (ಡಿ.ಎವರ್.ನಂಜಾಂಡಪ್ಪ ವರದಿನುಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಒಂಬತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.) ಅತ್ಯಂತ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವರವಾನವು ಜನರನ್ನು ತಳವುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವುಟ್ಟಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, ಉತ್ಪಾದಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ,

ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಉತ್ಪಾದವಾಗಿ ಕೆಲಸ ವೊಡುವೆಂತೆ ವೊಡುವುದರ ವುಂಳಕ, ವಹಿಳೆಂರುರು ವರವಾನ ಸಂಬಂಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ವಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ವಾಡಬಹುದು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ವಂಚಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗವಾನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ನೈಮುಖಲ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗವಾನ ನೀಡಬೇಕಾಗುವುದರು. ಎನ್‌ಜಿಇಗಳು ವಾತ್ತು ಸ್ವಸ್ಥಹಾರೆ ಗುಂಪುಗಳು ಹಾಗೂ ಪಂಚಾಯತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಆಡುಭಿತ ಪ್ರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಂರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಕಾಂರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಂಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿ

ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ತನ್ನ ಹಿಂದುಳಿದರೂವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೆಲಗೊಂಡಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ ಹಾಗೂ ವರೋಲ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಗತಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇದು ವಾರ್ತಾ ಕೆಂಪಿ ಪರಿಣಾಮವಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿ ವರ್ಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರೋಫೆಸರ್ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪಾಠ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ವರೋಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿ, ಜನರ ವರ್ತನೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಕರ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ

ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಧನ ಗಣನೀಯವಾದುದೇನಲ್ಲ. ಕನಾರಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದೂಂದು ಕೆಳವಣಿದ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಸಾಧನಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ 1961ರಲ್ಲಿ ಶೇ.17.18ರಷ್ಟಿತ್ತು ಅದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.50ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಂಟಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಆದರೆ ಸಾಧನ ವಿಶೇಷವಾದುದೇನಲ್ಲ. ಅದರ ಸಾಧನ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 1961 ವಿಶೇಷ ಶೈಕ್ಷಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಂಪಿಯಾಗಿತ್ತು. ತದನಂತರ ಅದರ ಸಾಧನವು ಕೆಳವಣಿದಿಂದ ಎರಡನೆಯಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಬೇಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.30ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶೇ.45 ಅಂತರಗಳಿವೆ. ಗುಲಬಗಾರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.66.5. ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.50ಕ್ಕಿಂತಿಲಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟಾರ್ಥಿ (ಶೇ. 50.9) ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಶೇ.52.9) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಜಿಲ್ಲಾ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಯಾದಗೀರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕೇವಲ ಶೇ.37.2. ಶೋರಪುರದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.38.8. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.60ರಲ್ಲಿ ವಾತ್ತ ಕುಡಿಯಾದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿದೆ. ಶೋರಪುರದಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಶೇ.40ರಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾತ್ತ ಇದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು: ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತಾ ನಿವಾರಣೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ (2002) ರಾಜ್ಯದ 175 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾ ಹಾಕಿದೆ, ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಅವರು ಬಳಸಿರುವ ಸೂಚಿಗಳು ನಾಲ್ಕು.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.1

ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಭೋಗೋಳಿಕ ಆಯಾಮಗಳು – 2001

ವಿವರ	ಮುರಿಡರು	ಮಹಿಳೆಯರು	ಒಟ್ಟು	ಗ್ರಾಮೀಣ	ನಗರ
ಗುಲಬಗಾರ್	61.77	37.9	50.01	42.28	70.12
ರಾಜ್ಯ	76.10	56.87	66.64	59.33	80.58

ಮೂಲ : ಕನಾರಾಟಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ, 2005

- ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ
 - ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ಶಿಕ್ಷಕ ಅನುಪಾತ
 - ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು
ಅನುದಾನಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾತಿ
 - ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ
ವರ್ಯೋವಾನದ ಮತ್ತು

జిల్లెంఱు హత్తు తాలుల్కుగళ శైక్షణిక మండల
సౌలభ్య సూచ్యంకవన్సు కోణప్పక 3.2రల్లి
నీడిదే.

ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಾದಗೀರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿದೆ.
ಒಟ್ಟು ಅರು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಸಾನಿದಲ್ಲಿವೆ. ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮಾತ್ರ
ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ವುಂದಂದವರಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
ಸುರಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಿಂದುಳಿದ ಸಾನಿದಲ್ಲಿದೆ.
ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯವು
ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 3.2

ಶ್ರೀಕಣ್ಣ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ : ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ, 2001

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚಕ	ಜಪ್ಪೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಫನ (ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು)	ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಫನ (ಒಟ್ಟು 175)	ವರ್ಗೀಕರಣ
ಅಪ್ಪಜಲಪುರ	0.84	6	168	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಅಳಂದ	0.91	3	155	ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ
ಚಿಂಚೋಡಿ	0.85	5	165	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಚಿತ್ತಾಪೂರ	0.83	7	169	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಗುಲಬಗಾಂ	1.55	1	32	ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ವ್ಯಾಂದುವರಿದ
ಜೋವಿಗ್	0.76	8	171	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಸೇಡಂ	0.91	4	156	ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ
ಶಹಾಪುರ	0.70	9	174	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಸುರಪುರ	0.93	2	151	ಹಿಂದುಳಿದ
ಯಾದವಗಿರಿ	0.68	10	175	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ

ମୂଲ : ପ୍ରାଦେଶିକ ଅସମାନତା ନିଵାରଣା ଅଧ୍ୟୟନଦ ଉନ୍ନତାଦିକାର ସମ୍ମିତି ପରଦି, 2002

ଦାଶିତ୍ର

ପ୍ରାଦୁର୍ମିଳିକ ଶିକ୍ଷଣଦ ସାଵର୍ତ୍ତିକରଣକେ
 ଅଗର୍ଭାବାଦ ବହୁମୁଖୀ ସଂଗତିଯେଠିରେ 6
 ରିଠିର 14ନେଠୁ ପଠନୋପାନଦଲ୍ଲି ଏଲ୍ଲା
 ମୁକ୍ତାଳନ୍ତୁ ଶାଲା ପ୍ରେସ୍ଟିର୍ମିଂଗେ ଒ଳପଦିଶୁ
 ପ୍ରଦାଗିଦେ. ପ୍ରାଦୁର୍ମିଳିକ ଶିକ୍ଷଣଦଲ୍ଲି ବ୍ୟାପକ
 ଏସ୍ଟରଣ୍ସେଂର୍ଗାଗିଦ୍ଦରା, ଜିଲ୍ଲାରୁଲ୍ଲି 6-14
 ପଯୋମାନଦଲ୍ଲି ଅଧିକର ସଂବ୍ୟେଯଲ୍ଲି ମୁକ୍ତଳ୍ଲି
 ଶାଲେଯୀଠିର ହୋରଗୁଳିଦାନ୍ତରେ. ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟରୁ
 ଶିକ୍ଷଣ ନିୟମିତ (1986) ପାତ୍ର ଅଦକ୍ଷେ
 ସଂବନ୍ଧିତିର 1992ର ଶ୍ରୀରା ଯୋଜନାଗଳିଲି
 ପ୍ରାଦୁର୍ମିଳିକ ଶିକ୍ଷଣଦ ସାଵର୍ତ୍ତିକରଣକେ ଆଦୃତ
 ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀରେ. ଜିଲ୍ଲା ପ୍ରାଦୁର୍ମିଳିକ ଶିକ୍ଷଣ
 କାଠର୍ମାର୍କ୍ରମ ହାଗେ ସର୍ବ ଶିକ୍ଷା
 ଅଭିନର୍ବାନଗଳିଲି ଶେ. 100ରୁଷ୍ମୁ ମୁକ୍ତାଳ
 ଦାଖିଲାତିରୁନ୍ତିରୁ ଗୁରୁଠିରୁନ୍ତିରୁ ଗୁରୁଠିରୁନ୍ତିରୁ
 ଜିପ୍ରକାଶିତାବଳୀରେ.

ಬಾಳಿಲಾತಿಯ ವುಲಾಲಕ ಎಲ್ಲ ವುಕ್ಕಣನ್ನು
 ಬಳಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ
 ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದಾಳಿಲಾತಿಯು ಕಳೆದ
 ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ
 ಏರಿಕೆಯನಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ
 ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ವರ್ಷೋವಾನದ ವುಕ್ಕಳ
 ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು. ಶಾಲೆಯಿಂದ
 ಹೋರಿರುವ ವುಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ
 ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೋಟ್ಟಕ 3.3.ರಿಂದ
 ತೀಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ದಾಖಲಾತಿಯು	2001-03ರಲ್ಲಿ	ಶೇ. 3.90ರಪ್ಪು
ವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.	ತದನಂತರ	ದಾಖಲಾತಿಯು
ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ	ನಡೆದಿದೆ.	ಅದು 2002-03
ವುತ್ತು 2004-05ರಲ್ಲಿ	ಶೇ. 4.95	ವುತ್ತು
ಮರುವಷಟ್	ಶೇ.1.1ರಪ್ಪು	ಕುಸಿತ ಕಂಡಿದೆ.
ಬಹುಶಃ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ		ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
ಶಿಕ್ಷಾ ಅಭಿಯಾಸದಿಂದಲ್ಲಿ		ಸವರ್ಚಿತವಾಗಿದೆ.
ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಿತಿಯಂಥ ನಡೆಸುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ	6-14	ಜನಗಣತಿಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಿತಿಯಂಥ ನಡೆಸುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ವಂಪೋವ್ಯಾಸದ	ಮಕ್ಕಳ	ಸಂಖ್ಯೆ
ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು	ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.	ಜಿಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
2001ರಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ	560780.	ಇದು
2005ರಲ್ಲಿ 487491ಕ್ಕೆ ವುತ್ತು	2006ರಲ್ಲಿ	
371713ಕ್ಕೆ ಇಂದಿದೆ.		

ಕೋಟ್ಟೆಕ 3.3

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ 2001-2006

ವರ್ಷ	ಒಟ್ಟು			ಪ.ಜಾ			ಪ.ಪಂ		
	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಒಟ್ಟು	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಒಟ್ಟು	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಒಟ್ಟು
2001-02	292778 (53.05)	259134 (46.95)	551912 (100.00)	77076 (26.32)	65544 (25.29)	142620 (25.84)	12793 (4.37)	10425 (4.02)	23218 (4.21)
2002-03	301501 (52.57)	271963 (47.43)	573464 (100.00)	78242 (25.95)	67235 (24.72)	145477 (25.37)	13272 (04.40)	11076 (04.07)	24348 (04.24)
2004-05	288921 (53.00)	256179 (47.00)	545100 (100.00)	78680 (27.23)	67323 (26.28)	146003 (26.78)	13525 (04.68)	11736 (04.58)	25261 (04.63)
2005-06	284411 (52.69)	255390 (52.69)	539801 (100.00)	79225 (27.86)	67792 (26.54)	147017 (27.24)	13668 (04.81)	13668 (04.52)	25221 (04.67)

ಮೂಲ : ಕೆಎಎಸ್‌ಎಸ್‌, 2001-02,2004 ಮತ್ತು 2006 ಗುಲಬಗಾರ್

ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರವಾಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ. ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ 2001 ಮತ್ತು 2003ರಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ. ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವಾಣ 2002-03ರಲ್ಲಿ ಶೇ.25.84 ರಷ್ಟುದ್ದುದು 2005-06ರಲ್ಲಿ ಶೇ.27.24ಕ್ಕೆ ರಿದೆ. ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.4.21 ರಿಂದ 4.67ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ.

2.11 ಲಕ್ಷ ವೆಕ್ಕಳ್ಳ 5-8ನೇಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ತರಗತಿಯಿಂದ ತರಗತಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿಯ ಕಡೆಯೆಂದೂಗುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ. ಉನ್ನತ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿದಂತೆ ದಾಖಲಾತಿ ಕಡೆಯೆಂದೂಗುವ ಗತಿ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದನೇಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವಾಣ 17.5ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಎಂಟನೇಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.6.1ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾದಿಗೇ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ.2.81.

ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಏರುತ್ತಾ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಸಮುದಾಯದ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ವೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟದರೂ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತಡ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆ ಸಮುದಾಯದೊಳಗಿಂದ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಒಟ್ಟು ದಾಖಲಾದ 5.48 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ 3.37 ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳು 1-4ನೇಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ,

ವಿವಿಧ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣದ ಒಂದು ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಮನೆಗೆ ಸಮೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥ್ಮಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲಿದಿರುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣ. ಸುರಪುರ ಮತ್ತು ಶಾಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವು ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ದುಡಿಯೆಗಾರರಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಲಸೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಡೂ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ

బిడలు కారణగాగిరచబహుదు. శహాపుర
 మత్తు యాదిగీరా తాల్కూళుగాల్లి శైఖణిక
 సూజ్యంక క్రమవాగి 0.429 మత్తు 0.453రష్టు
 కడివేయిరలు వేంలిన సంగతిగాళు
 కారణవాగిపే.

ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಮಹಡಿ ಪ್ರಮಾಣ
ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಸಕಾರವು ಸೇತುಬಂಧ, ವಸತಿಯುತ ಸೇತುಬಂಧ, ಚಿಣ್ಣರ
ಅಂಗಳ, ಪರ್ಯಾಯ ಅವಿಷ್ಯಾರಾತ್ಮಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ
ಪ್ರಯೋಗ, ಬಾ ಮರಳ ಶಾಲೆಗೆ, ಬಾ ಬಾಲೆ
ಶಾಲೆಗೆ, ಕೂಲಿಯಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ, ಬೀದಿಯಿಂದ
ಶಾಲೆಗೆ, ವಿಶೇಷ ದಾಖಲಾತಿ ಅಂದೋಲನ
ವುಂತಾದ ಕಾಂಪ್ಯುಕ್ಟ್‌ಮಾಗಳ ವೂಲಕ
ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಮಹಡಿನ್ನು ಶಾಲಾ
ವಾಹಿನಿಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ
ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಸಾಧನೆಯನ್ನು
ಕೋಷ್ಟಕ 3.4ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

ಕೋಷರ 3.4

ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳು, 2001-06

ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವರ್ಷ	ಮಾತ್ರಾ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಶಾತಮಾನದ ಹೊರಗಿರುವ ಮಾತ್ರಾ	ಶೇಕಡಾ
2001	560780	135791	24.21
2002	559128	94847	16.96
2003	531280	56185	10.57
2005	487491	24261	4.97
2006	371713	21991	5.91

ಮೂಲ : ಈಎಮ್‌ಎಸ್, ಗುಲಬಗಾರ್, 2001-06

ವುಂಡ್ಯಾದಲ್ಲಿ ವುಕ್ಕಳು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ
 ಕಾರಣಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಅವು ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿವೆ.
 ಅನೇಕ ವುಂಡ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ
 ವುಲಕ 18472 (ಶೇ.84)ರಷ್ಟು ವುಕ್ಕಳನ್ನು
 ಶಾಲಾವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ
 ಯಶಸ್ವಿರಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ

జల్లేంపుల్లి	485	ప్రైడ్ శాలేగళివే.
ప్రైడ్ శాలేగళ	సంబేరు	తీవ్వు
అధికవాగుత్తిదే.	జల్లేంపుల్లి	1990-91రల్లి
కేవల 87	ప్రైడ్ శాలేగళిద్దపు.	ఇందు 485
ప్రైడ్ శాలేగళివే.	ఒట్టు శాలేగళల్లి	సకారి
ప్రైడ్ శాలేగళ ప్రమాణ శే.59.4.	అనుదానిత	
శాలేగళ ప్రమాణ శే.11.7రష్టుదరే	అనుదాన	
రహిత ప్రైడ్ శాలేగళ ప్రమాణ శే.1.27.3.		
ఉళిదపు ఇతరే గుంపుగళల్లివే.	ఒట్టు	
శాలేగళల్లి	శే.1.71రష్టు	గ్రామీణ
ప్రదేశదళివే.	ఇదన్ను గమనిసిదరే	జిల్లెంపుల్లి
గ్రామీణ ప్రదేశదళ్లి సాకష్ట ప్రైడ్ శాలేగళివే		
యేందాయితు.	జనసంబేగే	సాపేక్షవాగి
నోడిదరే ప్రైడ్ శాలేగళ వితరణ సమాన		
వాగిల్లివేంబుదు	తిథింపుత్తదే.	గరిష్ట
సంబేంపుల్లి	ప్రైడ్ శాలేగళు	(34) అజంద
తాల్లూకినల్లివే.	ఆతి కడివే	(15)
యాదగిరొ	తాల్లూకినల్లిదే.	ప్రైడ్ శిక్షణద
హంతదల్లి	బాసి	వలంపుద పాలు
అత్యధికవాగిదే.		

ಪ್ರಿಯಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾವಿಲಾತಿ

ପ୍ରୁଧମିକ ଶାଳେ ଦାଖିଲାତି ହେଜ୍ଜିଦଂତେ
 ପ୍ରୁଧଶାଳେ ସଂଖ୍ୟା ପରିଚେତ ବଠନସି ବରୁଷ
 ମୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା ପରିଚେତନାଗୁଡ଼ିଦେ. ଆଦରା
 ଇଲ୍ଲିନ୍ ବେଦିକେ ଏଷ୍ଟିର ବେଦିକୋ ଅଣ୍ଟିଲ୍.
 ଅଫଜଲପୁର, ଅଳିଂଦ, ଚିଂଜିଳୋଳ, ଚିତ୍ତାପୁର,
 ଗୁଲବଗାର ମତ୍ତୁ ଜୀବଗିର ତାଲୁକୁଙ୍ଗଳନ୍ତୁ
 ଭଳିଗୋଠ ଗୁଲବଗାର ଏଭାଗିର ଦିଲ୍ଲି
 ପ୍ରୁଧଶାଳା ଦାଖିଲାତି ମୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା 52686
 ମତ୍ତୁ ଉଲ୍ଲିଧ ତାଲୁକୁଙ୍ଗଳନ୍ତେ ଗୋଠ
 ଠରାଦଗିର ଏଭାଗିର ମୁକ୍ତ ସଂଖ୍ୟା
 25209. ଉପରେ ପ୍ରୁଧଶାଳା ବ୍ୟାପାରିଯୁଦ୍ଧିତିରେ

ಂಪಾದಗೀರ್ ವಿಭಾಗದ ವೆಕ್ಕಳ ಪಾಲು ಶೇ.32.32. ಅದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾಲು ಶೇ.36.8. ಅಂದರೆ ಂಪಾದಗೀರ್ ವಿಭಾಗವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಪಾಲು ಪಡೆದಿದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಪಾಲನ್ನು ಪ್ರೈಡ್ಶಾಲಾ ದಾಖಿಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದಿದೆ. ಹೆಣ್ಣುವೆಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.44.22. ಇವರ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿಯ ಶೇ.78.94ರಷ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಂತರ ಶೇ.21.06 ಅಂತರಗಳಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರ ಯಾದಗೀರ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿಯು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿಯ ಶೇ.71.55ರಷ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಂತರ ಶೇ. 28.45. ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾಸದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆ ವರಾಡಿಯೂ ಪ್ರೈಡ್ಶಾಲಾ ದಾಖಿಲಾತಿ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದು ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ಪ್ರೈಡ್ಶಾಲಾ ದಾಖಿಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ.ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿ ಶೇ. 14.58. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರಮಾಣವು ಬಾಲಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ.59.67ರಷ್ಟಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಂತರ ಶೇ.40.33 ಅಂತರಗಳು. ಪ.ಪಂ.ದ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.2.49. ಇಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಂತರ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಬಾಲಕಿಯರ ದಾಖಿಲಾತಿಯು ಬಾಲಕರ ದಾಖಿಲಾತಿಯ ಶೇ.56.11ರಷ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರೈಡ್ಶಾಲೆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.ಯ ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಜೆಲ್ಲೆಯ ಸಾಧನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯಂದಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವೈಷಯಿಕವು ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಫಲಿತಾಂಶ ಂಪಾದ ವರ್ಷ ಮೂಲಕ ಶೇ.60 ದಾಟಿಲ್ಲ. ಕೆಂದ ಏರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (2006-07 ಮತ್ತು 2007-08) ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ

ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 132 ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ 61 ಗುಲಬಗಾರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಉಳಿದ 75 ಉಳಿದ ಒಂಬತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 35732. ಅವರಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು 26937 ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು 8799. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.24.6. ಪದವಿಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜುಗಳು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವುದು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳ ಕೊರತೆ ಮುಂತಾದವು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾತಿ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದು ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೇಂದ್ರಾಂಶ 3.5

ಪ್ರೈಡ್ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾತಿ – 2006

ವಿಭಾಗಗಳು	ದಾಖಿಲಾತಿ			ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಜಾತಿ			ಪರಿಶಿಷ್ಟೆ ಪಂಗಡ		
	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಒಟ್ಟು	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಒಟ್ಟು	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಒಟ್ಟು
ಗುಲಬಗಾರ್	28835 (54.73)	23851 (45.27)	52686 (100.00)	4758 (16.50)	3185 (13.35)	7943 (15.07)	172 (0.59)	115 (0.48)	287 (0.54)
ಂಪಾದಗೀರ್	14695 (58.29)	10514 (41.71)	25209 (100.00)	2356 (16.03)	1060 (10.08)	3416 (13.55)	1070 (07.28)	582 (05.53)	1652 (0.655)
ಒಟ್ಟು	43530 (55.88)	34365 (44.22)	77895 (100.00)	7114 (16.34)	4245 (12.35)	11359 (14.58)	1242 (02.85)	697 (02.02)	1939 (02.49)

ಮೂಲ: ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾಸ ದಿಕ್ಷಿಷಿಗಳ ಗುಲಬಗಾರ್

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಳವಾದ ಗುಲಬಗಾರದಲ್ಲಿ
ಗುಲಬಗಾರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.
ಇಲ್ಲಿ 38 ಸ್ತಾನಕೋಟೆ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ ಮತ್ತು
ಅಲ್ಲಿ 40 ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು
ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು
ಬಳಾಗ್ರಿ, ಬೀದರ್, ಸಂಡರು ವುತ್ತು
ರಾಯಚೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತಾನಕೋಟೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು
ತರೆದಿದೆ. ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2000ಗಿಂತ ಲಾ
ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ
ಅಗತ್ಯವಾದ ವರ್ಣನವು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು
ಉತ್ಪಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನಿರತವಾಗಿದೆ.

ನೀತಿಯ ಪಾಠ

సాక్షరతెంయు కేళవుట్టదల్లిరువుదరింద అల్లి
 వరానువ అభివృద్ధింయు కేళవుట్టదల్లిదే.
 వరానువ సంపన్మూలద్ గుణముట్టమో
 కేళవుట్టదల్లిదే. సక్కారవు తీవ్ర ప్రంహత్తు
 నడ్డిసిదరూ సాక్షరతా ప్రమాణ
 ఏరికియాగుత్తిల్ల. మంచిశ్యమర సాక్షరతే మత్తు
 గొమ్మిఎణ సాక్షరతే కేళవుట్టదల్లిరువుదు
 జిల్లేంపుల్లిరువ లింగ అసవానతే మత్తు
 నగర-గొమ్మిఎణగళ నడువణ అంతరవన్ను
 తోఏరిసుత్తదే. ఈ విషయదల్లి వితేష క్రమ
 తోగేదూకోళ్ళువ అగ్త్యవిదే. శహాపుర,
 తోఏరాపుర మత్తు యంయాదగిఎర్ తాల్లూకు
 గళ సాక్షరతే అత్యంత కేళవుట్టదల్లిదే. ఇదక్కే
 ముఖ్యి కారణివేందరే కేళవుట్టద దాఖిలాతి

ಕೋಷತ 3.6

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಪಲಿತಾಂಶ್

ಮಹತ್ವ ಅಂತಿಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು
ಮಹಕ್ಕಳು ಮಹಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವುದು. ಪಾಲಕರಿಗೆ
ಶೀಕ್ಷಣಿದ ಮಹತ್ವದ ಒಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಅರಿವಿಲ್ಲ.
ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಲು ತೀವ್ರ ಪ್ರಯತ್ನ
ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎನ್.ಬಿ.ಎಂಗಳಿಗೆ
ಮಹತ್ವದ ಪಾಠ್ಯವಿದೆ.

ಯರාදගිරි තාලුක්කීන කේලවු ගාවාග්‍රැල්ලි
සාක්ෂරතේ ජේ.20ක්කිංට කඩවේයියේ. මහිණීයා
සාක්ෂරතේ ජේ.10ක්කිංට කඩවේයියේ. සෑ
ගාවාග්‍රැල්ග් ඩිජේපූ ග්වාන් නිඡ්‍යව
ආගත්ත්වියේ. සෑ ගාවාග්‍රැල්ංදර් සොතර්
කේන්ස්ව්ලිං, සේන්ට්ව්නාපුරා, බ්ලැග්රැ,
කුරාකුංබාලා, කටිගිතාපුර, තාණල්ගේර,
හිව්නාපුර, සිංකේර, නාගලාපුර,
හොලිඹේස් මත්තු සංචාපුර.

ವುನಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ದಾಖಿಲಾತಿ
ಕಡಿಮೆಯಿರಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ
ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೊರತಡಿಗಳಿಲ್ಲ.
ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಂತರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಲಕಿಯರ
ಪ್ರೈಡಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೆರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
ಅಂತಹ ಬಾಲಕಿಯರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ ಹಾಗೂ
ಬಾಲಕಿಯ ಪ್ರೈಡಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತಾಲ್ಲೂಕು
ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಶ್ರೀಕೃಂಣದ ಗುಣವಂಟಿವನ್ನು ಉತ್ತಮವಡಿಸುವ
ಅಗತ್ಯವಿದೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ.
ಪ್ರಲಿತಾಂತವು ಜಿಲ್ಲೆಯಂತಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

	(ಹಾಜರಾದವರು)	(ಹಾಜರಾದವರು)	(ತೇಗೆಡೆಯಾದವರು)	(ತೇಗೆಡೆಯಾದವರು)	ಶೇಕಡಾ (ಒಟ್ಟು)
2002-03	11524	8637	4514	4102	43.33
2003-04	17920	12145	6705	5537	40.72
2004-05	12636	9849	5912	5502	50.76
2005-06	13339	10635	7158	6270	56.01
2006-07	13718	11028	8367	7713	64.67
2007-08	15288	12268	7883	8908	61.09

ಮೂಲ : ಡಿಡಿಪಿಎ, ಗುಲಬಗಳ್

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಾಫ್ತ್ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಗಣೀತ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಧನೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಂಯುವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ವಿಚಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಪ್ರಾಯಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಚ್ಚಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಣಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜಟಿಲವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಬೋಧನೆಯು ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಬೋಧನೆಯು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು.

ಜಿಲ್ಲೆಯು ಜೀವಗಿರ್, ಅಳಂದ, ಸುರಪ್ಪರ, ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ತಾಂಡ ಪ್ರಾಯಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷಾಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಲ್ಲಿ ವಲಸ ಪ್ರವಾಣ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ವಸತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ 20 ಮೀರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಉರುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಖಾತ್ರಿ

ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ‘ಚೆಂಟ್ ಶಾಲೆ’ಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸೀಮಿತವಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಾಯಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ತೀವ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾತಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ತೀವ್ರ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವೆ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ತರೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹೆಚ್ಚಿಲಿಟಿದೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾತಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸಲು ಇದು ನೆರವಾಗಬಹುದು.

ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಲಭ್ಯತೆ, ಗುಣಮಣಿ ಪ್ರಾಯಶಿಕ್ಷಣ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ವಾರ್ತೆ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳು ದಾಖಿಲಾತಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನಾಗಿದೆ. ಈಗಿನ ಅಗತ್ಯವೇಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಣಿವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಪ್ರಾಯಶಿಕ್ಷಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲಾವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ವಾಡುವುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿರು ಸೂಚಿತರೂದ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರೋಗ್ಯದ ವಂಟ್ಟಿ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿಶೇಷಣ ವರಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಜನರ ಆರೋಗ್ಯದ ವಂಟ್ಟವು ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು, ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಬದಗಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಯಾವುವಂದರೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಘಟಕಗಳು, ಸರ್ವುದಾಂತ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ದ್ವಾರಾ ನೀಡಲಾಗುವ ಆಂತರ್ಜಾಲದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಜಿಕಿತ್ಸೆ ಕೇಂದ್ರಗಳೂ ಕೂಡ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 1990-01ರಲ್ಲಿ 66 ಇದ್ದುದು 2005-06ರಲ್ಲಿ 104ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 492ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೂರು ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಸಾಮಧ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ತರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ನಗರದಲ್ಲಿ 850 ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಸಾಮಧ್ಯದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರವು 1990-91ರಲ್ಲಿ 23316 ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, 2005-06ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಂಖ್ಯೆ 21906ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಜಿತ್ತಾಪುರ, ಶೋರಾಪುರ, ಸೇಡಂ, ಜೀವಗಿರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೂರು ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಸಾಮಧ್ಯವುಳ್ಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ತರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ವಿಶೇಷಂದು ಸಂಗತಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟಾರ್ಪಜಲಪುರ ವಿಶೇಷಂದು ಯಾದಗಿರೋ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಎಂಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ 20,000ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಿದೆ. ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ತಲಾ ಸೇವೆ ಸ್ಥಳೀಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 4000ವಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ವರಾನದಂಡ 3000ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ ವಿಶೇಷಂದು ವಸತಿ ತಾಣಗಳು ಅಸವಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೆಯಾಗಿವೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತಾರವು ಅಡಬೆಂದು ಇದು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವಸತಿ ತಾಣಗಳು ತಾಂಡ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದೂರ ದೂರ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರ ಒಳಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿತ್ತಾಪುರ, ಗುಲಬಗಾರ, ಜೀವಗಿರಿ, ಸೇಡಂ ವಿಶೇಷಂದು ಶೋರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯದ ವೇಗ ಅಧಿಕ ಬತ್ತಡವಿದೆ. ಶೋರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 12 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ 1820 ಚ.ಕ.ಮೀ.ನಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇವೆ ಬದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವುದಾಯಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ವರಾನದಂಡದ ಪ್ರಕಾರ ಅಲ್ಲಿ ವುರು ಸಾರ್ವುದಾಯಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿರುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 104 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ 10. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜಿತ್ತಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ

ಡಾ.ಡಿ.ಎಂ.ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿದೆ. ಅವುಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

1. ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ವೇದ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ
2. ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆಸ್ತಿತ್ವ ಹಾಸಿಗೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
3. ಕೆನಿಷ್ಟು 40 ಎಲ್ಲಾ ಪಿಸಿಡಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪದೆದ ವಸತಿ ತಾಣಗಳ ಪ್ರಮಾಣ

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಸಾಧನೆ ಹೀಗಿದೆ (ಕೋಷ್ಟಕ 4.1).

ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಿಷ್ಟಿಗಳ ಅಲಭ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಜನರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಚಂಗಳನ್ನು ಸಾಲ ವಾಡಿ ಭರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ವಂಚಿತರು ಸ್ಥಳೀಯ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗುವುದು ಸುಲಭ. ಅವರು ವಿಧಿಸುವ ಶುಲ್ಕ ಕೆಡಿವೆ. ಜನರಿಗೆ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಶೋರಿಸಲಾಗಿದೆಯಂದು ಸವಾಧಾನ. ಅನಕ್ಕರೆ ಹಾಗೂ ಮೂಳೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಕೆಲಮ್ಮೊಪ್ಪೆ ಸ್ಥಳೀಯರು ನಾಟಿ ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ವೀಹಿಳೆಯಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಕಾಡುವ ಕೆಲವು ರೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸುವರ್ಚ್ಯಾನಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಹರಡುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗೆಯು ರೋಗಗಳು ನಿಂತುಮಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಬೇಸಿಗೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಳ್ಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳ್ಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳ್ಳಿನೀರು ಒಂದೆಡೆ ಕಲೆತು ಮಲಿನವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳು ಹರಡುತ್ತವೆ. ಮಳ್ಳಿನೀರು, ಅಮಶಂಕ ಬೇದಿ, ಕಾಲರ, ವಿಷಮಾತೀತ ಜ್ಞರ, ಕಾಮಾಲೆ ಮುಂತಾದವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.1

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ಲಭ್ಯತೆ 2005–06

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಉಪ ಕೆಂದ್ರಗಳು	ಪ್ರಾ.ಆ.ಕೇಂ.	ಹಾಸಿಗೆಗಳು	ವೇದ್ಯರು	ಅಲೋಪತೆ ಆಸ್ತಿತ್ವ	ಹಾಸಿಗೆಗಳು
ಅಫ್ಜಲಪುರ	160736	89	42	8	48	16	1	100
ಅಳಂದ	261891	135	55	12	72	30	1	100
ಚಿಂಚೋಳಿ	206502	137	42	10	60	19	1	100
ಚಿತ್ತಾಪುರ	238532	122	54	8	48	34	1	100
ಗುಲಬಗಾರ	245414	136	52	9	54	28	1	850
ಜೇವಗ್ರಿ	216075	145	44	9	54	23	1	100
ಸೇಡಂ	156026	109	33	7	42	20	1	100
ಶಹಾಪುರ	249819	145	55	12	72	15	1	100
ಶೋರಾಪುರ	293133	190	59	12	72	14	1	100
ಯಾದ್‌ಗೀರ್	250173	155	56	15	90	37	1	100
ಒಟ್ಟು	2278301	1360	492	102	612	236	10	1850

ಮೂಲ: ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಂತಿಮ ಅಂಶ 2005–06

ಕೋಟ್ಟಕ 4.2

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ಸಾಫನ(ಜಿಲ್ಲೆ) (ಒಟ್ಟು-10)	ಸಾಫನ(ರಾಜ್ಯ) (ಒಟ್ಟು-175)	ವರ್ಗೀಕರಣ
ಅಪ್ಪಜಿಲಪುರ	0.66	6	141	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಅಳಂಡ	0.58	7	152	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಚಿಂಚೋಳಿ	0.47	10	169	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಜಿತ್ತುಪೂರ	0.49	9	166	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಗುಲಬಗಾರ್	1.41	1	20	ಸಾಹೇಕ್ವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದ
ಜೈವಗಿರಿ	0.86	3	91	ಹಿಂದುಳಿದ
ಸೇಡಂ	0.75	4	115	ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ
ಶಾಹಾಪುರ	0.66	5	137	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಸುರಪುರ	0.56	8	159	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ
ಯಾದವಗಿರಿ	0.89	2	81	ಹಿಂದುಳಿದ

ಮೂಲ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತಾ ನಿವಾರಣೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ಅಂತಿಮ ವರದಿ 2001

ಕೋಟ್ಟಕ 4.3

ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಿತಗತಿ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸೂಚಿಗಳು	1991	2001	1991	2001	2001-02
		ಗುಲಬಗಾರ್	ಗುಲಬಗಾರ್	ಕನಾರ್ಟಿಕ	ಕನಾರ್ಟಿಕ	ಭಾರತ
1	ಒಟ್ಟು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಪ್ರವಾಣ	4.75	3.5	3.87	2.4	3.2
2	ಶಿಶುಗಳ ವುರಣ ಪ್ರವಾಣ	94	67	82	55	6
3	ಕಚ್ಚಾ ಜನನ ಪ್ರವಾಣ	31.2	28	27	22.4	25.0
4	ಕಚ್ಚಾ ವುರಣ ಪ್ರವಾಣ	9.9	9.1	8.6	7.5	8.1
5	ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ : ಒಟ್ಟು (ವರ್ಷಗಳು)	59.5	62.9	62.1	65.8	64.8
	ಪುರುಷ (ವರ್ಷಗಳು)	58.5	61.9	61.0	64.5	64.1
	ಮಹಿಳೆ (ವರ್ಷಗಳು)	60.4	63.9	63.2	67.0	65.4

ಮೂಲ: ಕನಾರ್ಟಿಕ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ, 2005

ಆರೋಗ್ಯ ವುತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಫನ್‌ವೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅತ್ಯಂತ ಕೊನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜನನ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಕೇವಲ ವುರಾರುಷ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ವುರಣ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ 0.8ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಇದು ತುಂಬಾ ಕೆಳವಣಿದಾಗಿದೆ. ಶಿಶುಗಳ ವುರಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 67.

ಇದು ರಾಜ್ಯ ವುತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಿತಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯ

ಶಿಶುಗಳ ವುರಣ ಪ್ರವಾಣವು 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿ ಒರ್ನಲ್ಲಿ 94 ರಿಂದ 67ಕ್ಕೂ ಇಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಯಾದ 55ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕುಸಿತ ಕೇವಲ

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ

ಶೇ.28.72. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುಸಿತ ಶೇ.33ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಸರಾಸರಿಯಾದ 64ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹೊಳ್ಳಿ ವುಕ್ಕಳ ವಿವಾಹದ ವರ್ಣನ್ನು 17.6 ವರ್ಷಗಳು. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಯಾದ 19.5 ವರ್ಷಗಳಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ 18 ವರ್ಷಗಳಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ. ಸರಿಸುವರಾರು ಶೇ.49ರಷ್ಟು ವುಹಿಳೆಂಬರು 18 ವರ್ಷ ತುಂಬುವುದರೊಳಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರಾಸರಿ ವಿವಾಹದ ವರ್ಣನ್ನು 17.6 ವರ್ಷಗಳು. ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿ 19.5 ವರ್ಷಗಳು. ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಿಗದಿಯಾದ ವಿವಾಹದ ವರ್ಣನ್ನು 18 ವರ್ಷಗಳು.

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.31.94. ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರವಾಣವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆ ಶೇ. 21.27 ಸುರಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಂಟಿದೆ. ಒಂದು ಸವಾರಾನದ ಸಂಗತಿಯಂದರೆ ಶೇ.47.5ರಷ್ಟು ಹೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ದಾದಿಯಾದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ

ಮತ್ತು ಶೇ.31ರಷ್ಟು ಹೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗೆ ಜೀವಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಶೋರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹೆರಿಗೆಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಜೀವಗ್ರಹ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. 44.5ರಷ್ಟು ಹೆರಿಗೆಗಳು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ದಾದಿಯಾದ ನಡೆದರೆ ಶೇ.32ರಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಶೋರಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶೇ.52ರಷ್ಟು ಹೆರಿಗೆಗಳು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ದಾದಿಯಾದ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗೆಯು ಹೆರಿಗೆ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾಯಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದಳ್ಲಿ.

ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಫಿಸಿರುವ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ವುಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ವುಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಗುಲಬಗಾರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಂತನ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಸವಾಜ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿಭಾಗಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಂತನದಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿವೆ. ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ

ಶೋಷಕ 4.4

ಸುಲಭಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂತಾನೋಷತ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಿಗಳು 2004

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸೂಚಿಗಳು	ಜಿಲ್ಲೆ	ರಾಜ್ಯ	ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು
1	ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವೋದಲೆ ವಿವಾಹವಾಗುವ ವುಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ	48.9	31.4	1.1 (ಉಡುಪಿ)
2	ಸರಾಸರಿ ವಿವಾಹದ ವರ್ಣನ್ನು ಬಾಲಕರು ಬಾಲಕಿಯರು	24 17.7	25.1 19.1	28.5 (ಉಡುಪಿ) 23.3
3	ಪ್ರಸ್ತುತ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವವರ ಪ್ರವಾಣ	41.7	59.3	73.5 (ಮಂಡ್ಯ)
4	ಜನನ ಪೂರ್ವ ಪೂರ್ವಾನ್ವಯ (ಮೂರು ಭಾರಿ ಏಎನ್‌ಎವ್‌ಗಳ ಭೇಟಿ, ಒಂದು ಟಿಟಿ ಮತ್ತು ಇವಾರ್ಥ್‌ಎ ವಾತ್ತೆಗಳು)	14.6	29.9	55.7 (ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮೀಣ)
5	ಸಂಪೂರ್ಣ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚ ಮದ್ದ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡವರ	48.4	74.1	93.2 (ಬೆಂಗಳೂರು)
6	ಮೂರು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಮತ್ತು ಜನನಗಳ ಪ್ರವಾಣ	51.1	29.6	12.0 (ಹಾಸನ)

ಮೂಲ: ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಕೌಟಿಂಬಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸಮಿಕ್ಷೆ. ಇವುಗಳ ಮುಂಬೆ

ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಸಲಹೆ ಕಾಂಪುಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರೆಂದುವುದನ್ನು
ಹಾಗೂ ವರಾಗ್ರಾಮದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅಂಗನವಾದಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 4.5

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಹೆಸರು	ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಅರ್ಹೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಸಿಟಿಂಡಿ	ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ದಾದಿಯರು	ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯದ ದಾದಿಯರು
ಅಫ್ಜಲಪುರ	41.47	13.89	39.68	4.96
ಅಳಂದ	28.73	28.16	42.94	0.17
ಚೆಂಚೋಳಿ	29.67	28.00	39.38	2.92
ಚಿತ್ತಾಪೂರ	26.08	35.93	37.55	0.44
ಗುಲಬಗಾರ್	57.41	13.74	26.88	1.97
ಜೀವಗಿರ್	20.05	32.05	44.50	3.40
ಸೇಡಂ	36.50	12.27	50.88	0.35
ಶಹಾಪುರ	23.49	7.85	58.48	10.18
ಸುರಪುರ	21.27	24.1	52.04	2.59
ಯಾದವಗಿರಿ	26.93	21.40	49.6	2.07
ಚಿನ್ನೆ	30.73	22.16	44.22	2.89

ಮೂಲ: ಡಿ.ಹೆಚ್.ಎ. ಗುಲಬಗಾಂ

ಕೋಷ್ಟಕ 4.6

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಹೆಸರು	ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ	ಸೇವೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ಸಂಖ್ಯೆ		ಶೇಕಡಾ 2005-06	ಶೇಕಡಾ 2006-07
		2005-06	2006-07		
ಅಪ್ಪಜಲಪುರ	192	14139	18856	89	89
ಅಳಂದ	338	22524	32236	75	94
ಚಿಂಬೇಳಿ	274	17633	24329	98	87
ಚಿತ್ತಾಪೂರ್	433	28640	38537	94	88
ಗುಲಬಗಾಂ	300	33417	43778	89	96
ಚೇವಗಿರ್	295	19002	23900	99	97
ಸೇಡಂ	209	14339	20316	98	98
ಶಾಹಾಪುರ	318	24889	32132	98	97
ಸುರಪುರ	357	27348	38215	98	99
ಯಾದವಗಿರಿ	398	24218	37941	86	94
ಜಿಲ್ಲೆ	3373	226149	310240	93	94

ಮೂಲ: ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರು ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ, ಗುಲಬಗಾಂ 2007

‘ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶ ಅನುದಾನ ನಿಧಿ’ಯೆಂಬ ಕಾಂಪುಂಕ್ರೆವುದಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಡ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. (ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವೊದಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಾಖಿಕಾಸ ಯೋಜನೆಯಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು).

ನೀತಿ ನಿರೂಪಣ ಕ್ರಮಗಳು

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಎಲ್ಲಜನರಿಗೂ ದೊರೆಯುವಂತೆ ವಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವವು ಜಿಷ್ಣಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ವ್ಯಾದ್ಯರ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನೇ ಮುಕ್ತಾತಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಕೈಗೊಳಿಸಬೇಕು. ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ವ್ಯಾದ್ಯರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಂತೆ ವಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವ್ಯಾದ್ಯರು ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುಣಪಾಟ್ಟಿರುವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದರ ಗುಣಪಾಟ್ಟಿರುವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಬೇಕು ವುತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ವೇಳೆ ನಿಗಾಯಿಡಲು ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಗಳು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ವಾಡಬೇಕು. ಎನ್ಜಿಂಜಿನಿಯರು ವುತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಳೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ತಾಂಡ, ಕ್ಯಾಂಪುಗಳು, ದೊಡ್ಡಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಜನರಿಗೆ ವ್ಯಾದ್ಯಕ್ಕೆಯ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸಲು

ಸಂಚಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಲಸಿಕೆ ಕಾಂಪುಂಕ್ರೆವುವನ್ನು ಪುತ್ತುಪ್ಪು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿ ನೂರಿಕ್ಕೆ ನೂರು ಮಕ್ಕಳು ಲಸಿಕೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಆರೋಗ್ಯ ವಾಹಿತಿ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜರೂರಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು ವುತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕೇಕ್ಕ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಅಂಚಿ ಅಂಶಗಳ ಕೊರತೆ ವುತ್ತು ವಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು. ಶಿಶು ವುರ್ಣ ಪ್ರವಾಣ, ಲಸಿಕೆ ಕಾಂಪುಂಕ್ರೆವುದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ದೃಷ್ಟಿಕ ನೂರಿನತೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಾಹಿತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಶೀಫ್ಜಾವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಎನ್ಜಿಂಜಿನಿಯರು ನೇರವಿನಿಂದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಹಾರೆ ಗುಂಪುಗಳ ವುತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರವು ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಈ ಕ್ರೆವುಗಳ ವುರ್ಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬುದು ಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಜಿಲ್ಲೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಯೋಧರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರವಾಣ.

ಶಿಕ್ಷಣ ವುತ್ತು ಅರಿವು ವುರ್ಣದಿಸುವ ಕಾಂಪುಂಕ್ರೆವುಗಳ ವುರ್ಣ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತಾರತವುದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ವ್ಯಾದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ವರಮಾನ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬಡತನ

ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜನರ ಜೀವನಾಧಾರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳ ಚಟ್ಟಗೆ ಗಮನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯವ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಶೇ. 32ರಷ್ಟನ್ನು ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಶೇ. 67.1ರಷ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರು ದುಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾಹಿತಿಯಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅವಲಂಬನ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನವು 1960-61ರಲ್ಲಿ ರೂ.3093 ಲಕ್ಷ್ಯವಿದ್ದುದು 2005-06ರಲ್ಲಿ ರೂ. 676191 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾ ಆದಾಯವು ರೂ.223 ರಿಂದ ರೂ. 20386ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಾ ವರಮಾನವು 2001-02ರಲ್ಲಿ ರೂ. 13346ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಯಾದ ರೂ. 19821ಕ್ಕಿಂತ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಾ ವರಮಾನವು ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ತುಸು ಅಧಿಕವಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ (ಜಾಲ್ತಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ) ತಲಾ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ 25ನೇಯ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಅದರ ಸಾಫ್ತೆನ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳ ಆಧಾರದ ತಲಾ ವರಮಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡ 25ರಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ತಲಾ ವರಮಾನವು 2005-06ರಲ್ಲಿ ರೂ. 20386 ಕ್ಕೇರಿದೆ (ಜಾಲ್ತಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ). ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.1993-94ರಲ್ಲಿ ಶೇ.45.5ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 1999-2000 ದಲ್ಲಿ ಶೇ. 26.8ಕ್ಕೆ ಇಳಿದೆ (ಕೆಎಜ್‌ಡಿಆರ್, 2005).

ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾ ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು 1990-91ರಲ್ಲಿ ರೂ. 145642 ಲಕ್ಷ್ಯವಿದ್ದುದು 2001-02ರಲ್ಲಿ ರೂ. 272157 ಲಕ್ಷ್ಯವಾಯಿತು. ಇದು ಮತ್ತೆ 2005-06ರಲ್ಲಿ 540131 ಲಕ್ಷ್ಯವಾಯಿತು (1990-00 ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ) ತಲಾ ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕು

ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವು 1990-91ರಲ್ಲಿ ರೂ. 5505 ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001-02ರಲ್ಲಿ ರೂ. 8610 ರಷ್ಟಾಯಿತು. ಇದು ಮತ್ತೆ 2005-06ರಲ್ಲಿ ರೂ.16596ರಷ್ಟಾಯಿತು. ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಂಬನ ಒಟ್ಟು ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೂ ಎರಡು ಕಾಲಾವಧಿಗೆ, ಅಂದರೆ 1999-2000 ಮತ್ತು 2005-06ಕ್ಕೆ ತೇವೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕು-ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನ ಹಾಗೂ ತಲಾ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ.

ವರಮಾನದ ವಲಯವಾರು ಸಂರಚನೆ

ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಲಯವಾರು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಬದಲಾವಣೆಯು ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸೂಚಿತರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ತೃತೀಯ ವಲಯಗಳ ಪಾಲು ಅಧಿಕವಾಗುವುದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಯ ಗತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಕಾಣಿಕೆ 1990-91ರಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾಗಿತ್ತು.

ಕೆಳೆದು 15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (1990-91 ರಿಂದ 2005-06) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಆದಾಯದ ಪಾಲು 1990-91ರಲ್ಲಿ ಶೇ.46 ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001-02ರಲ್ಲಿ ಶೇ.30.8ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 2005-06ರಲ್ಲಿ ಶೇ.29.57ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲಿಗಿಂತ (ಶೇ.41.ಯ) ಮತ್ತು ಬಾಗಲಕೋಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲಿಗಿಂತ (ಶೇ.35.1) ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೇ.31.9ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ತೃತೀಯ ವಲಯದ ಪಾಲು 1990-91ರ ನಂತರ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೋಪ್ಪಕ 5.1

**ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಒಟ್ಟು ಮತ್ತು ನಿವ್ವಳ ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಸನ್ನ : 2005–06
(ಚಾಲ್ತಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ)**

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಸನ್ನ (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ತಲಾ ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಸನ್ನ	ತಲಾ ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಸನ್ನದಲ್ಲಿ ಸಾಫಿನ	ಒಟ್ಟು ನಿವ್ವಳ ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಸನ್ನ (ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)	ತಲಾ ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಸನ್ನ
ಅಪ್ಪಜಲಪುರ	32178	16864	5	31422	15420
ಅಳಂದ	44146	14024	10	40560	12884
ಚಿಂಕೆಹೊಳಿ	33420	14107	9	30690	12955
ಚಿತ್ತಾಪುರ	68361	17592	3	62418	16062
ಗುಲಬಗಾರ	123786	17293	4	110136	15386
ಜೀವಗ್ರಿ	39449	15830	6	36543	14664
ಸೇಡವ್ಹಾ	37072	17840	1	33260	16006
ಶಹಾಪುರ	55033	17695	2	50585	16265
ಶೋರಾಪುರ್	55845	14725	7	51492	14432
ಯಾದ್ಗಿರ್	50845	14725	8	46222	13386
ಜಲ್ಲಾ ಹೊತ್ತೆ	540131	16596		493328	15056

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಗಣನೆ ವಿವರ

ತೃತೀಯ ವರ್ಷ 1990–91ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 33.8ರಷ್ಟು ದ್ವಾರು 2001–02ರಲ್ಲಿ ಶೇ.48.3ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಇದು ಮತ್ತೆ 2005–06ರಲ್ಲಿ ಶೇ.49.13ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯು ಪ್ರವಾಣವು ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ.

ಕೋಪ್ಪಕ 5.2

ಚಿಲ್ಲಾ ವರಮಾನದ ವಲಯವಾರು ರಚನೆ : 1990–91 ರಿಂದ 2005–06

ವರ್ಷಗಳು	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ	ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯ	ತೃತೀಯ ವಲಯ
1990–91	46.0	20.2	33.8
1991–92	36.4	22.6	40.9
2001–02	30.8	20.9	48.3
2005–06	29.57	21.3	49.13

ಮೂಲ: ಯೋಜನಾ ಇಲಾಖೆ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಯೋಜನಾ ಅಂಕಾಂಶ 1080–81

ಕನಾಕಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 1999

ಕನಾಕಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2005

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ 2006

ಉದ್ಯೋಗ

ಒಟ್ಟಾರೆ ದುಡಿವೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.43.07ರಿಂದ ಶೇ.43.12ಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರರುಷರ ದುಡಿವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು 47.9ರಿಂದ 51.1ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ ಮಾತ್ರಾಯಾಗಿ ದುಡಿವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು ಶೇ.32.8 ರಿಂದ ಶೇ.34.9ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದುಡಿವೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣವು 1990–91ರಲ್ಲಿ ಶೇ.42ರಷ್ಟು ದ್ವಾರು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 44.6ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ

ಜೆಲ್ಲೆಂಪುಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಂಪು ಕೇವಲ ಶೇ.1 ಅಂಶಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಲಿಂಗವಾರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.29.3 ರಿಂದ ಶೇ.44.6ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿದ್ದರೆ ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಕೇವಲ ಶೇ.2.4. ಅಂಶಗಳಪ್ಪು ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿದೆ. ದುಡಿಪೆಂಪು ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಂಪು ವುಂದಾಗತಿ ಯಲ್ಲಿರುವುದು ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜನರಿಗೆ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳು ಶೇವ್ಗತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಧಿಸೆಂಬಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಜನರ ವರವಾನ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ವುಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವುವುದೇ ಶೇವ್ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜನರು ಅಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಪೆಗಾರರಾಗಿ ಉತ್ತ್ವದನಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಪೆ ವೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು

ದುಡಿಪೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ದುಡಿಪೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣವು 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ.34.6ರಷ್ಟುದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.32.3ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

ದುಡಿಪೆಗಾರರ ವೃತ್ತಿಸಂಬಂಧಿ ರಚನೆ

ವೃತ್ತಿಸಂಬಂಧಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇವ್ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ದುಡಿಪೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಶೇ.67ರಷ್ಟು ವುಂದಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಪೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ 1960-61ರಲ್ಲಿ 6,62,166ರಷ್ಟುದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು 1350072ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.104. ದುಡಿಪೆಗಾರರ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.3.6. ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿಪೆಗಾರರು ಮಂಡಣಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ 50 ವರ್ಷಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೆಲ್ಲೆಂಪುಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸಂಬಂಧಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇವ್ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.3

ಲಿಂಗವಾರು ದುಡಿಪೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ : 1991 ಮತ್ತು 2001 (ಶೇಕಡವಾರು)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಒಟ್ಟು ದುಡಿಪೆಗಾರರು		ಮರುಷರು		ಮಹಿಳೆಯರು	
		1991	2001	1991	2001	1991	2001
1	ಅಫ್ಜಲಪುರ	43.83	42.68	51.61	51.50	35.60	33.40
2	ಅಳಂದ	45.98	51.36	47.00	56.10	38.45	46.40
3	ಚಿಂಚೋಳಿ	48.60	50.08	53.26	53.80	43.83	46.20
4	ಚಿತ್ತಪೂರ	40.20	38.5	39.61	48.80	27.23	27.90
5	ಗುಲಬಗಾರ್	32.49	32.95	40.70	45.50	16.16	19.50
6	ಜೀವಗ್ರಿ	48.30	46.28	52.92	51.30	43.60	41.10
7	ಸೇಡಂ	47.57	46.58	48.61	53.20	37.55	40.00
8	ಶಹಾಪುರ	44.99	44.56	47.80	52.20	33.64	36.80
9	ಸುರಪುರ	46.20	43.42	48.29	51.00	37.00	35.70
10	ಯಾದವಗಿರಿ	48.33	51.35	44.80	56.10	37.68	46.50
	ಒಟ್ಟು	42.07	43.12	47.91	51.10	32.53	34.90
	ರಾಜ್ಯ	42.00	44.60	54.01	56.09	29.30	44.60

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ 2001

ಕೋಟ್ಟಕ 5.4

ದುಡಿಮೆಗಾರರ ವೃತ್ತಿ ಸಂಬಂಧಿ ರಚನೆ (ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರು)

ಜನಗಣತಿ ವರ್ಷ	ಸಾಗುವಳಿದಾರರು ದುಡಿಮೆಗಾರರು	ಕೈಫಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಗಾರರು	ಕುಟುಂಬವಾರು ಕ್ಯಾರಾರಿಕ್	ಇತರೆ ದುಡಿಮೆ	ಒಟ್ಟು
1961	45.55	26.44	9.21	18.80	100.00
1971	34.13	36.55	4.40	24.92	100.00
1981	36.78	43.95	2.66	16.61	100.00
1991	35.19	50.15	2.06	12.60	100.00
2001	27.10	40.00	2.50	30.40	100.00

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ 2001

ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೃತ್ತಿವಾರು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ 1961 ರಿಂದ 1991ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಕ್ಷಮಿಯ ಅವಲಂಬನ ಅಗಾಧವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಆದರೆ 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿವಾರು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಕ್ಷಮಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರ ಪ್ರವಾಣವು ಶೇ.85 ರಿಂದ ಶೇ.67ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೃತೀಯ ವಲಯದ ಪ್ರವಾಣವು ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇತರೆ ಎಂಬ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ. 12.6 ರಿಂದ ಶೇ.30.4ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕೈಫಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪ್ರವಾಣವು ಅಗಾಧ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಅದು 1990–91ರಲ್ಲಿ ಶೇ.50.15 ರಷ್ಟುದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.40ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ.

ಕೋಟ್ಟಕ 5.5

ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ತಾಲ್ಲೂಕು	ದುಡಿಮೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣ	ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ	ಜೀವನಾಧಾರ ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಇತರೆ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ	ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಆಫ್‌ಜಲಪುರ	42.68	71.41	19.5	0.44
ಅಳಂದ	51.36	69.6	15.8	0.46
ಚಿಂಚೋಳಿ	50.08	72.3	19.8	0.47
ಚೆತ್ತಾಪೂರ್	38.5	80.48	43.4	0.54
ಗುಲಬಗಾರ್	32.95	81.73	59.8	0.58
ಜೀವಗಿರ್	46.28	72.41	17.7	0.45
ಸೇದಂ	46.58	72.63	31.6	0.50
ಶ್ರಹಾಪುರ	44.56	75.8	23.1	0.48
ಸುರಪುರ	43.42	74.98	23.8	0.47
ಯಾದವಗಿರಿ	51.35	70.90	25.0	0.49
ಜಿಲ್ಲೆ	43.12	74.84	30.4	0.49

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿಯ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಗಳಿನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಕನಾರಿಕ - 2001

ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಆಧುರಿಸಿದ ವಾಪನವಾಗಿದೆ. ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥಿತಿಹಾಗೂ ಜೀವನಾಧಾರವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಜನರ ವರವಾನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ದೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ಷಮಿ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಒತ್ತಡ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು ಪ್ರಾಥ್ಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿಕ್ಷೇಪ ಅಶ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಜೀವನಾಧಾರ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಆಧುರಿಸಿ ಲೇಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

1. ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣ
2. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ,
3. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಇತರೆ ದುಡಿಮೆಗಾರರು.

ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವರವಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಒತ್ತಡ

ಪ್ರವಾಣವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಧಾನ ದುಡಿವೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.25ಕ್ಕೆಂತೆ ಅಧಿಕ ಕವಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಾವುವೆಂದರೆ ಅಫ್ಜಲಪುರ, ಅಳಂದ, ಚಿಂಚೋಳಿ, ಜೀವಗಿರ್, ಸೇಡಂ ಹಂತ್ತು ಯಾದವಗಿರಿ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿವೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಇತರೆ ದುಡಿವೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣದಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ದುಡಿವೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಶೇ.6.0ರಷ್ಟು ಇತರೆ ದುಡಿವೆಗಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಚಿತ್ತಾಪುರದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.43.4ರಷ್ಟಿದೆ. ಅಧಿಕ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದಾದ ತ್ವರೀಯ ವಲಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇವೆರಡೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ. ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾ ಅಧಿಕತೆಯು ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿರುವ ಸೇಡಂನಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು

ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ನೇರಗುಗುತ್ತಿವೆ. ಉಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.75ರಿಂದ 80ರಷ್ಟು ದುಡಿವೆಗಾರರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನಾಧಾರ ಸ್ಥರೂಪ

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ಥರೂಪದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜನರ ಜೀವನಾಧಾರವನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುವ ನಿಷಾಂಯಕ ಸಂಗತಿಯಿಂದರೆ ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಂತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ವಿಶರಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ತಲಾ ಭೂಮಿಯ ಲಭ್ಯತೆಯು ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 0.17 ಹಕ್ಕೇರುಗಳಿದ್ದರೆ ಜೀವಗಿರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 0.67 ಹಕ್ಕೇರಿನಷ್ಟಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಂತು ತಲಾ ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ

ಕೋಪ್ತಕ 5.6

ಭೂಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ದುಡಿವೆಗಾರರು : ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶ	ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಸಾಗುವಳಿಗಾರರು	ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು	ಕೃಷಿ ದುಡಿವೆಗಾರರು	ತಲಾ ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶ (ಹಕ್ಕೇರುಗಳು)	ತಲಾ ಕೃಷಿ ದುಡಿವೆಗಾರರಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶ (ಹಕ್ಕೇರುಗಳಲ್ಲಿ)	ಒಟ್ಟು ದುಡಿವೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ದುಡಿವೆಗಾರರು
ಅಫ್ಜಲಪುರ	105931	180071	22616	37105	59721	0.59	1.77	77.77
ಅಳಂದ	143619	297136	47759	76917	124676	0.48	1.15	81.7
ಚಿಂಚೋಳಿ	102114	223646	33452	53234	86686	0.45	1.18	77.4
ಚಿತ್ತಾಪೂರ	131361	366802	30177	46906	77083	0.36	1.70	54.6
ಗುಲಬಗಾರ	114994	675679	34063	50896	84959	0.17	1.35	38.2
ಜೀವಗಿರ್	158576	235254	30656	57121	87777	0.67	1.80	80.7
ಸೇಡಂ	78957	196154	23480	36906	60386	0.40	1.30	66.1
ಶಹಾಪೂರ	111760	293518	43392	54633	98025	0.38	1.14	75.0
ಸುರಪುರ	121976	336755	44422	63268	107690	0.36	1.13	73.7
ಯಾದವಗಿರಿ	98661	325907	55250	62575	117825	0.30	0.83	70.4
ಜಿಲ್ಲೆ	1167449	3130922	365267	539561	904828	0.37	1.29	67

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ: 2001.

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವ್ಯಾಪಿಸ್ತಾತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಅವಲಂಬನೆ ಕೇವಲ ಶೇ.38.2. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಜೀವಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬನೆ ಶೇ.81ರಷ್ಟಿದೆ. ಜೀವಗಿರಿ, ಶಹಾಪುರ ಮತ್ತು ಶೋರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ವಿಂದ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಸೊಲಭ್ಯೂ ದೊರೆತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕರ ಆದಾಯವು ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಒಣಬೇಸಾಯವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರುವ ಮತ್ತು ನಂಬಿರುವ ಅಫಜಲಪುರ, ಅಳಂದ, ಚಿಂಚೋಳ, ಚಿತ್ತಾಪುರ, ಎರಾಡಗೀರ್ ಮತ್ತು ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ತೀವ್ರ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿದೆ.

ವಿಕೋಪಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಜನರು

ಬರಗಾಲವೆಂಬುದು ಜಿಲ್ಲೆಯು ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯ ಶೇ.22ರಷ್ಟು ವಾತ್ರ ನೀರಾವರಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಉಳಿದ ಶೇ.78ರಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶ ಒಣಬೇಸಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಸಹಜ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣ ವಾಷಿಕ 777 ಏಿ.ಮೀ. ವಾಷಿಕ ಮಳೆಯು ದಿನಗಳು 46. ನೀರಾವರಿ ಅಂದೋಗವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು 'ಬರಹಿಡಿತ'ವೆಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರಕೆ ಬೀಳುವ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಂದರೆ ಅಫಜಲಪುರ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತಾಪುರ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿಯು ತೀವ್ರ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದ ನರಖುತ್ತಿದೆ.

ಹದಿನೇಳನೆ ಶತಮಾನದಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಎರಿಗಿದ ಬರಗಾಲಗಳ ವಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು 1630, 1650, 1659, 1681, 1685, 1713, 1733, 1747, 1749, 1787, 1792, 1793, 1804, 1819, 1833, 1854, 1873, 1877, 1878, 1887, 1899, 1900, 1909, 1922, 1923, 1934, 1940, 1971, 1972 ಮತ್ತು 1980 ಗಳಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ. ಈ ಬರಗಾಲಗಳು ಜನರ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಹಾರದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿವೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಅಂಚಿನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರಾಂಶಗಳು ಬರಗಾಲ ಎದುರಿಸುವ ಸಾವುಧ್ಯ ತುಂಬಾ

ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬದುಕುಳಿಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸತತವಾದ ಬರಹಿಡಿತ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಬದುಕುಳಿದು ಸುಸ್ಥಿರಗೆತಿಯ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಲು ನೀರು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಜರೂರಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಬರಹಿಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಂಯುಕ್ತ ಬೀಳು ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ ವಿಕಾಸ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದವು ಅಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಪ್ರದೇಶದ ಶೇ.22.16ರಷ್ಟನ್ನು ಒಂದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ ಜಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು ಹಿಡುವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂ.55.32ರಷ್ಟು ಅತಿಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಬಗೆಯು ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಣ ಬೇಸಾಯವನ್ನು ಕೇವಲ ಹೊಟ್ಟೆಬಟ್ಟೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಬದುಕುಳಿಯಲು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜನರು ಪೆಂಪೂರಾಂಯ ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎರಾಡಗೀರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.69ರಷ್ಟು ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಗಾತ್ರ ಸರಾಸರಿ ಎರಡು ಹಕ್ಕೇರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಮಳೆ ಬಾರದಿದ್ದಾಗ, ಬೆಳೆಯು ವಿಫಲಗೊಂಡಾಗ, ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿ ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ರೈತರು ಇಲ್ಲಿ ಪೆಂಪೂರಾಂಯ ಉದ್ಯೋಗ-ವರವಾನದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ರೈತರು ಸಾವಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೋಳ ಹಾಗೂ ತೊಗರಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆ ವೈಫಲ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರೈತರು ವಿವಿಧ ಖಾಸಗಿ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಾಲ ತರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಮಣಿ ಭಾದೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಾವಾನ್ಯ

ದಿನವಾನಗಳಲ್ಲೇ ಇಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಪ್ಪು ಆಹಾರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇವರು ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರಾಗಿ ದುಡಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಆಕಳು-ಎಪ್ಪು ಸಾಕಿಕೊಂಡು ಬದುಕು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಖುಣಬಾಧಂಗೊಳಿಗಾದ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟು ಅಥವಾ ಲಾವಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಲಸ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಬದುಕು ಭದ್ರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ನರಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಫ್ಜಲಪುರ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬರ ಸಂಭೂತಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು ನೆಲಕಚ್ಚಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಅಪ್ರಗಳು ಮತ್ತೆ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಲು ಎರಡು-ಮೂರು ವರ್ಷಗಳೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಸುಸಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ.

ಬಡತನ

ಬಡತನವು ಬಡವರಿಗೆ ಎರಗಿರುವ ಶಾಪವಾಗಿದೆ. ಜನರ ಎಲ್ಲ ಸರ್ವಸ್ಯಾಗಳ ಮೂಲವೆಂದರೆ ಬಡತನ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.22ರಪ್ಪು ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಿಂಳಿ ಕುಟುಂಬಗಳಾಗಿವೆ. ಬಡತನದ ರೇಖೆಯು ಕೆಳಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.26.8.

ಕೃಷಿಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.67ರಪ್ಪು ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಜೀವನಾಧಾರವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ-ಬಟ್ಟಗಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.80ರಪ್ಪು ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಕಾಳು, ಜೋಳ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ ಬೆಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಹಳೆ ಬೆಳೆ ವಾದರಿಯಿಂದಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಒಂದು ಮಾಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿಗಿತ್ತೇನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಇಳುವರಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಒಂಬತ್ತನೇಯ ಮತ್ತು ಹತ್ತನೇಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರೋತ್ಪಾದನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರವಾಣ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. 2.5. ಇದರಿಂದ

ಕೃಷಿ ಅವಲಂಬಿತರ ಬದುಕು ಹೇಗೆ ಮೂರಾಬಟ್ಟೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೂಲಿ ದೊರೆಯುವುದು ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕೋಟ್ಟಕ 5.60ಂದ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.56.88ರಪ್ಪು ದುಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇ.10.80ರಪ್ಪು ಅಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಇದರಿಂದ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಶೇ.40ರಪ್ಪು ಕೂಲಿಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಒಣಭಾಮಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 5 ರಿಂದ 6 ತಿಂಗಳು ಮಾತ್ರ ಕೆಲಸ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪುರುಷರಿಗೆ ಕೂಲಿ ರೂ.60ರಷ್ಟಿದ್ದು, ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೂಲಿಯು ರೂ.30 ರಿಂದ 40ರಷ್ಟಿದೆ. ಅಪ್ರಧಾನ ಕೆಲಸಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.25. ಇವರು ತಮ್ಮ ದುಡಿಮೆಯಿಂದ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಜನರ ವರ್ವಾನದ ಆಧಾರದ ವೇಗೆ ಬಡತನವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅದರ ಮಾಹಿತಿ ದೊರೆಯಿದ್ದಾಗ ಅನ್ಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಬಡತನದ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಳನ್ನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಚ್ಚಿ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಡತನದ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈದು ಮಾಲ್ವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ)

1. ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಪ್ರವಾಣ
2. ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿದವರ ಪ್ರವಾಣ
3. ಒಟ್ಟು ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಪ್ರವಾಣ
4. ಅಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ
5. ಬಡತನದ ರೇಖೆ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರವಾಣ.

ಕೋಟ್ಟಕ 5.7
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಪ್ರಮಾಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಅಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರು ಶೇ.	ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಗಾರರು ಶೇ.	ದುಡಿಮೆಗಾರ ರಲ್ಲಿದವರು ಶೇ.	ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಶೇ.	ಬಿ.ಸಿ.ಎಲ್. ಕುಟುಂಬಗಳು ಶೇ.
1.	ಅಫ್ಜಲಪುರ	12.20	48.27	57.31	17.8	34.04
2.	ಅಳಂದ	15.60	50.39	48.63	22.8	34.38
3.	ಚಿಂಚೋಳಿ	13.90	47.52	49.91	33.2	36.12
4.	ಚಿತ್ತಪೂರ	7.50	30.48	61.49	29.3	34.99
5.	ಗುಲಬಗಾರ್	6.00	22.85	67.04	20.4	31.97
6.	ಜೀವಗಿರ್	12.80	52.45	53.71	19.9	35.36
7.	ಸೇಡಂ	12.70	39.50	53.42	25.8	30.24
8.	ಶಹಾಪುರ	10.80	41.76	55.43	22.7	33.99
9.	ಸುರಪುರ	10.90	43.26	56.57	18.2	33.89
10.	ಯಾದವಗಿರಿ	14.90	37.38	48.64	22.3	32.57
	ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆ	10.80	39.96	56.88	22.9	33.85

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ : 2001 ಮತ್ತು ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕಿಅಂಶ ನೋಟ : 2005-06 ಹಾಗೂ ಬಡತನದ ಅಂದಾಜು : ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಗುಲಬಗಾರ್ 2004-05

ಕೋಟ್ಟಕ 5.8
ಬಡತನದ ಸೂಚಿಗಳು : ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಅನಕ್ಕರತೆ	ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿದವರ ಪ್ರಮಾಣ	ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ	ಅಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ	ಬಿಫಿಎಲ್. ಕುಟುಂಬಗಳು	ವಾನವ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ
ಅಫ್ಜಲಪುರ	49.1	57.32	48.30	12.20	34.04	0.401
ಅಳಂದ	47.1	48.64	50.40	15.60	34.38	0.392
ಚಿಂಚೋಳಿ	51.4	49.92	47.50	13.90	36.12	0.397
ಚಿತ್ತಪೂರ	515	61.50	33.20	7.50	34.09	0.375
ಗುಲಬಗಾರ್	33.5	67.05	22.90	6.0	31.97	0.323
ಜೀವಗಿರ್	55.9	53.72	52.50	12.80	35.36	0.421
ಸೇಡಂ	55.2	52.42	40.40	12.70	30.24	0.384
ಶಹಾಪುರ	61.2	55.44	41.80	10.80	33.99	0.406
ಸುರಪುರ	56.6	56.58	43.30	10.90	33.89	0.402
ಯಾದವಗಿರಿ	62.8	48.65	37.40	14.90	32.57	0.393
ಜಿಲ್ಲೆ	50.0	56.88	40.0	10.80	33.85	0.383

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ 2001 ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ ಪಂಚಾಯಿತಿ : ಗುಲಬಗಾರ್ 2005

ಜೀವಗಿರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ಅವರ ನಂತರ ಶಹಾಪುರ, ಶೋರಾಪುರ, ಅಫ್ಜಲಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮೇಲ್ಮಿಂದೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶ ಶಹಾಪುರ ವುತ್ತು ಶೋರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಪ್ರವಾಣ ವುಂದೆ ಕಡಿಮೆಂರಾಗಬಹುದು. ತಾಲ್ಲೂಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಬಡತನದ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಜೆಲ್ಲೆಯು ವರವರಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ವುಂಟ್ಯಾ ಕಾರಣ ಕೈತುಂಬಾ ಕೂಲಿ ದೊರೆಯುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾತ್ರ ಬಡವರ ಹಿತವನ್ನು ಕಾಪಾಡಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರವು ಆರಂಭಿಸುವ ಅನೇಕ ಸ್ವಾಂಚೂರ್ಯಗಾಗೂ ಕೂಲಿ ಕಾಂಪ್ಯುಟ್‌ಮಾಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭೂರಂಹಿತ ಕೃಷಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿವೆ. ನಿರುದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ನೆವ್ಯಾದಿ ಈ ಕಾಂಪ್ಯುಟ್‌ಮಾಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸ್ವಾಂಚೂರ್ಯಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾದ ಸ್ಪೋರ್ಟ್ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರ್ಣರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ, ಕೂಲಿ ಕಾಂಪ್ಯುಟ್‌ಮಾಗಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾಮೀಣ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕನಾಟಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತೆಯ ಯೋಜನೆ ವುಂತಾದವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಪಿವೆ. ಕನಾಟಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತೆಯ ಯೋಜನೆ ವುಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಮೂಲಕ 369 ಯೋಜನೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು 1834 ಯೋಜನೆಗಳು ಇಂದು ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.70ರಷ್ಟು ಮಣಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿಶ್ಚಿತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮಳೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಇದು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಲ್ಲದು.

ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಕೆಳೆದ 40 ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೇ ವುಂದುವರಿದಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತುಂಬಾ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಕೃಷಿಯ ಅವಲಂಬನ ಶೇ.6.7ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ವರವರಾನದ ಪ್ರವರಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ವರವರಾನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಕಾಣಿಕ ಶೇ.29.7ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕೆಲವು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಜಿಲ್ಲೆಯು 10 ರಲ್ಲಿ 7 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಬರಾಲ ಹೀಡಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿಶ್ಚಿತೆಯಿದೆ. ಕೆಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರವರಾಣ ಶೇ.3ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು.

ಭೂರಂಹಿತ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಪ್ರವರಾಣ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿ ವುತ್ತು ಒಣಭೂಮಿ ಬೇಸಾಯಂದಲ್ಲಿ ದುಡಿ ಅವಕಾಶಗಳು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರುವುದರಿಂದ ಬಡತನ ಇಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕೂಲಿಕಾರರ ಬದುಕು ಉತ್ಪವ್ಯಾಖ್ಯಾತಿದೆ.

ಬಹುಪಾಲು ವುಹಿಳೆಯರು ಶ್ರವಣ ವರಾರುಕಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಧಾನ ಕೂಲಿಕಾರರಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಅಭಿದ್ರುತೆಯಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅತ್ಯಂತ ಕನಿಷ್ಠ ವುಟ್ಟದ ಕೂಲಿ (ದಿನಕ್ಕೆ ರೂ.30 ರಿಂದ ರೂ.35) ವುತ್ತು ಅಕುಶಲ ಕೂಲಿಕಾರರು ಅತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಡತನವು ವುಹಿಳೆಕರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಅವರ ಸಂಖ್ಯೆ 24261. ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾಂಪ್ಯು

ವರಮಾನ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಬಡತನ

ಆಧರಿಸಿದ ಅಧ್ಯಂತನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ
8 ರಿಂದ 10ನೇರು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ
ದಾಖಿಲಾತಿಂರು ತೀವ್ರ ಪರಿಕೆಂಪಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
ಇದು ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರು ಅಗಾಧವಿರುವುದನ್ನು
ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯು
ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಅಸಂಖಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ
ತೋಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಗರ ಅನೌಪಚಾರಿಕ
ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಂಖ್ಯೆ

ಅತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವರನ್ನು
ಗುರುತಿಸುವುದು ವಂತ್ತು ವರದಿ ವಾದುವುದು
ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳ
ವರ್ಧನೆಂಪಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿಹೆಂಟ್ ಉತ್ಪಾದನೆ
ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿ
ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಯು ವಂತ್ತಷ್ಟು
ಬಿಗಡಾಯಿಸಿದೆ.

ವಸತಿ, ಸುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಮಣ್ಯ

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಮಣ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ನೋಡಿದರೆ ಜನರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿಂಗುತ್ತದೆ. ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಸಂಗತಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಸಲಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಷ್ಟಜಲಪುರ, ಜೀವಗಿರಿ, ಶಹಾಪುರ, ಶೋರಾಪುರ ಮತ್ತು ಎರಾಡಗೀರ್ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಅನುಮಾವಕವಾಗಿದೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಪ್ರವಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ.34. ಜೀವಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ.32.

ಶೋರಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕಾ ವಸತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.17.1 ಹಾಗೂ ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.19.8ರಷ್ಟಿದೆ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಂಗಾಮೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರವಾಣವು ಶಹಾಪುರ, ಎರಾಡಗೀರ್, ಅಷ್ಟಜಲಪುರ ಮತ್ತು ಶೋರಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕವಿದೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಗಾಮೆ ವಾಸಿಸುವ ಜನರ ಪ್ರವಾಣ ಅಧಿಕ. ನೀರಾವರಿ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ನೇರಂತು ಅಂತ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಜನರು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶೆಡ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧವಾ ಅರ್ಥಾತ್ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಿವ್ಯಾಳಣಗೊಂಡ ಮನೆಗಳು ಗುಂಪಿಗೆ ‘ಕ್ಯಾಂಪು’ಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಪ್ರವಾಣವು ಅಧಿಕ. ತಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ವಾಸಿಸುವ ಮನೆಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಕಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತವೆ ಅಧವಾ ಅರ್ಥಾತ್ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆಯ ತಾಂಡಾಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬಗಳ

ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಶಾಶ್ವತ ಅಧವಾ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮನೆಗಳ ಪ್ರವರ್ತನೆ ಅಧಿಕ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಸತಿ ಪ್ರವಾಣ ಅಗಾಧವಾಗಿರುವುದು. ನವಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡವರಿಗೆ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನುಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವುದು ಆದಳತ ವೃಷಿ ಬಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯಲ್ಲು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಬಹುದು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಸರಿಂಗಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದರುವುದರಿಂದಲೂ ಹೀಗಾಗಿರಬಹುದು.

ಸುಡಿಯುವ ನೀರು

ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಮಣ್ಯ ಕೂಡಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸರಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧಿತವಾಗಿರುವ ಅರೋಗ್ಯ ಸಂಬಂಧಿ ಸರಕುಗಳಾಗಿವೆ. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಒಂದು ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸೂಚಿತೆಯಿಂದರೆ ಅರೋಗ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರೋಗ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಮಣ್ಯಗಳು ಅರೋಗ್ಯದ ಅಡಿಪಾರಂಗಳಾಗಿವೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅದರ ಲಭ್ಯತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ದೊರೆಗೊಳ್ಳುವ ಸ್ವರೂಪಗಳ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರ್ಣಿತವಾಗಿವೆ ವಾದಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.19.5 ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ವಸತಿ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ. ಇದು

ವಸati, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಮಣ್ಯ

ರಾಜ್ಯ ಸರಾಸರಿಯಾದ ಶೇ.31.7ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಂಬಾಯಿತು. ವಸati ಆವರಣದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಪನಾಣ ಶೇ.44.8, ಇದರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ನಡುವೆ ತೀವ್ರ ಅಂತರವಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇ.10ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ವಾತ್ರ ವಸati ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿದೆ.

ಈಗಿರುವ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ

ತಲಾ 55 ಎಲೋಪಿಸಿದಿ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ರೋಜನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳವುಂಟು ರೋಜನೆಗಳು ದುರಸ್ತಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳು ಸಾಧ್ಯ. ನೀರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿರುವುದು. ನೀರಿನ ಮೂಲದ ದೂರದಲ್ಲಿರುವುದು, ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಸ್ವಾಪನಕವಾಗಿರುವುದು ಮುಂತಾದ ಮುಂದಿನ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ರೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿನನಿತ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ

ಕೋಷ್ಟಕ 6.1 ಚಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಸati ಸ್ಥಿತಿಗೆ : ಒಟ್ಟು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕು	ವಸatiಗಳ ಶೇಕಡವಾರು ವಿತರಣೆ					
		ಒಟ್ಟು			ಗ್ರಾಮೀಣ		
		ಶಾಖೆ	ಅರೆಶಾಖೆ	ತಾತ್ಕಾಲಿಕ	ಶಾಖೆ	ಅರೆಶಾಖೆ	ತಾತ್ಕಾಲಿಕ
1	ಅಪ್ಪಜಲಪುರ	27.60	62.30	10.10	27.00	62.00	11.00
2	ಅಳಂದ	45.10	51.40	3.50	41.90	54.60	3.50
3	ಚಿಂಜೋಳಿ	95.60	3.10	1.30	95.30	3.30	1.40
4	ಚಿತ್ತಾಪೂರ	95.70	3.70	0.60	94.50	4.90	0.60
5	ಗುಲಬಗಾರ	89.00	10.00	1.00	77.60	20.20	2.20
6	ಜೀವಗಿರಿ	32.10	64.80	3.10	26.70	70.00	3.30
7	ಸೇಡಂ	96.20	2.80	1.00	95.60	3.30	1.10
8	ಶಹಾಪುರ	19.80	65.90	14.30	15.60	69.30	15.10
9	ಸುರಪುರ	17.70	72.80	9.50	15.40	74.60	10.00
10	ಯಾದವಗಿರಿ	38.50	50.00	11.50	30.20	56.60	13.20
	ಒಟ್ಟು	59.49	35.34	5.13	50.30	43.35	6.31

ಕೋಷ್ಟಕ 6.2 ನೀರಿನ ಮೂಲಕ್ಕೆ ನುಣಿವಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಘಟಕಗಳ ವಿತರಣೆ – 2001

ನೀರಿನ ಮೂಲ	ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬ	ಶೇಕಡಾ	ಗ್ರಾಮೀಣ	ಶೇಕಡಾ	ನಗರ	ಶೇಕಡಾ
ವಸati ಆವರಣದೊಳಗೆ	1.06194	19.5	40297	10.0	65897	46.9
ವಸatiಗೆ ಹತ್ತಿರ	24322	44.8	17449	49.0	45823	32.6
ವಸatiಯಿಂದ ದೂರ	193471	35.7	164560	40.9	28911	20.5

ಮೂಲ: ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ, ಜನಗಣತಿ ವರದಿ 2001 ಕನಾರಿಕದ ವಸati ವಿವರಗಳು

ಮಾಡಿಕೊಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಅನಾಥವಾಗಿ
ಬಿಟ್ಟಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಜನರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ
‘ಸ್ವಾಜಲಧಾರಾ’ದಂತಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ತುಂಬಾ
ಕಡಿಮೆ. ಈ ಸಮಾಸ್ಯಗೆ ಪರಿಹಾರವೆಂದರೆ
ವೋದಲನೆಂಬುದಾಗಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ
ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಿಪೋರ್ಟುಗಳನ್ನು
ಕೈಗೊಂಡು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು
ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು, ನೀರಿನ
ಸರಿಯಾದ ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮಾಡಿ,
ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಫಟಕಗಳು ಶೌಚಾಲಂಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ.

ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಿರರೂಪ ಜೆಲ್ಲಾ
ಸರಾಸರಿಗಂತ ಕೆಳಮಣಿದಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟಾಗಿ, ಅಳಂದ,
ಚಿಂಚೋಳಿ ವುತ್ತು ಜೀವಗಿರ್, ಅಳಂದ,
ಚಿತ್ತಾಪುರ, ಗುಲಬಗಾರ್ ವುತ್ತು ಯಾದಗೀರ್
ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಂಯ ಹೊಂದಿರುವ
ಕುಟುಂಬ ಫಟಕಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಕೇವಲ ಶೇ.05.
ಚಿತ್ತಾಪುರ ವುತ್ತು ಗುಲಬಗಾರ್ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ
ಗ್ರಾಮೀಣ ನಗರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ
ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದವುಗಳಲ್ಲಿನ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
ಶೌಚಾಲಂಯ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ವಸತಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ
ಶೇ.50ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ.

ನೇಮೆಲ್ಲೆ

ನೇಮೆಲ್ಲೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ.
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇ.18.6ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬ

ಕೋಷ್ಟಕ 6.3

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕೋಣೆ, ಶೌಚಾಲಂಯ ಮತ್ತು ಚರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿಧಗಳು	ಒಟ್ಟು	ಶೇಕಡಾ	ಗ್ರಾಮೀಣ	ಶೇಕಡಾ	ನಗರ	ಶೇಕಡಾ
1	ಕುಟುಂಬ ಫಟಕಗಳು	542937		402306-		140831-	
2	ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕೋಣೆಯಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಫಟಕಗಳು	162733	30.0	87187	21.7	75546	53.7
3	ಶೌಚಾಲಂಯಗಳ ವಿಧ						
	1. ಗುಂಡಿಯಿರುವ ಶೌಚಾಲಂಯ	29029	5.35	9571	2.38	19458	13.84
	2. ನೀರಿನ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವ ಶೌಚಾಲಂಯ	26703	4.92	4772	1.18	21931	15.6
	3. ಇತರೆ ಶೌಚಾಲಂಯ	45372	8.36	6372	1.58	39000	27.73
	4. ಶೌಚಾಲಂಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಫಟಕ	101104	18.63	20715	5.14	80389	57.17
	5. ಶೌಚಾಲಂಯವಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಫಟಕ	441833	81.37	381591	94.86	60242	42.83
4	ಒಳಜರಂಡಿ ವಿಧ						
	1. ಒಳಜರಂಡಿ	48074	8.85	9948	2.48	38126	27.111
	2. ತೆರೆದ ಜರಂಡಿ	151896	27.98	93404	23.21	58492	41.60
	3. ಜರಂಡಿಯಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಫಟಕಗಳು	199970	36.83	103352	25.69	96618	68.71
	4. ಜರಂಡಿಯಿರುವ ಕುಟುಂಬ ಫಟಕಗಳು	342967	63.17	298954	74.31	44013	31.29

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ-2001

ಶೌಚಾಲಯಗಳ ವಿಧ ಮತ್ತು ಬಜ್ಜಲು ನೀರನ್ನು ಹೊರಬಿಡಲು ಇರುವ ಸಂಪರ್ಕದ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯಿರುವ ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಬಗೆಂಹು ಶೌಚಾಲಯಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ. ಚರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕುಟುಂಬ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.74.31. ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾತ್ರೆ ಕಾಣಬಹುದು. ತರೆದ ಚರಂಡಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಸಾವೊನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತರೆದ ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಶುಚಿತ್ವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಲ್ಲ.

ಜರೂರಾಗಿ ಜೀವಗ್ರಿ, ಚಿತ್ರಾಪುರ, ಶೋರಾಪುರ ಮತ್ತು ಶಾಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ಯೆ

ಕಡೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಬೇಸಿಗೆಂಹು ಏಟಿಲ್, ಮೇ, ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಜುಲೈ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಂಗಾಮೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಖಾಯಂ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಂಪುತ್ವದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಜಲಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಂಹಾಗಿ ಕೆಲಸ ವ್ಯಾಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು.

ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸರ್ವಾಜದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಸುವಾರು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾದ ಮಹಿಳೆಯರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಅವರು ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವೂಲ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರದಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪುರುಷಶಾಹಿ ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಸರ್ವಾನತೆ ಸತತವಾಗಿ ವುಂದುವರಿದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರೆ ಹಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಒಂದು ಜಿತ್ರವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವುಂಟಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಿಂದಲ್ಲಿದೆ. ಅದು 2001ರಲ್ಲಿ 38.4ರಷ್ಟು. ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಂತರ ಶೇ.24 ಅಂಶಗಳಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವುಂಟಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವುಂಟಿ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾತ್ತಿ ಅದು ಶೇ.50ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಶಹಾಪುರ, ಜೀವಗಿರಿ ಮತ್ತು ಯಾದಗೀರ್ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.30ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಗಂಡು ಹುಡುಗಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲಾ ದಾವಿಲಾತಿ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ, ಚಿಂಚೋಳಿ, ಯಾದಗೀರ್ ಮತ್ತು ಶಹಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಿಂದಲ್ಲಿ ವುಂಟಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಅನುಪಾತ 966ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಅನುಪಾತ 965ಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಡ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರೈಡ್ ಶಾಲೆ ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ದಾವಿಲಾತಿ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರ ದಾವಿಲಾತಿಯ ಶೇ.80.6ರಷ್ಟು ಬಾಲಕಿಯರ ದಾವಿಲಾತಿಯಿದೆ.

ಅದು ಜೀವಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.70ರಷ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.70ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಯಾದಗೀರ್ ಮತ್ತು ಅಭಜಲಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.70ರ ಸೆನಿಹಕ್ಕು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣದ ವುಂಟಿ ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಅಭಜಲಪುರದಲ್ಲಿ ಶೇ.21ರಷ್ಟಿದೆ. ಅದು ಗುಲಬಗಾರ, ಚಿಂಚೋಳಿ, ಚಿತ್ತಾಪುರ ಮತ್ತು ಸೇಡೆಂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.30ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವು ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಹಾನವ ಬಂಡವಾಳದ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಉದ್ದೋಜಗಳು ಕಡಿಮೆ ಕೊಲಿಯಾಗಿವೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ. ಜಾಗತಿಕರಣಗೊಂಡ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಂತಹ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕ ಸಂಬಳ ತರುವಂತಹ ಉದ್ದೋಜಗೆ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಲಿಂಗ ಸರ್ವಾನತೆಯು ಸೂಚಿತೆಯಿಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ 966ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯ ಮಣಿದಲ್ಲಿ ಅನುಪಾತ ಅನುಪಾತವಾದ 965ಕ್ಕಿಂತ ಕೊಂಡ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದ ಏರಡು ದಶಕಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಅದು 1981ರಲ್ಲಿ 981ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಮುಂದೆ 1991ರಲ್ಲಿ ಅದು 962ಕ್ಕಿಳಿಯಿತು. ಹುತ್ತೊಂದು ಆತ್ಮಂಕ ಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ 0-6 ವರ್ಷೋವಾನದ ಮಕ್ಕಳ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಪ್ರರೂಪಶಾಹಿ ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷೋವಾನದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ಕೇವಲ 938. ಕಳೆದ ಇದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ

ಲಿಂಗಸंಬಂಧಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ನಡೆದ ಕುಟುಂಬ ನಿಯಂತ್ರಣ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ವುಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.99. ಹಿಂದುಳಿದ ಪದೇಶದಲ್ಲಿ ವುಹಿಳೆಯರು ತೀವ್ರ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದು ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಳಂದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ 917ರಷ್ಟಿದೆ. ಅದು ಚಿಂಚೋಳಿಯಲ್ಲಿ 932 ಮತ್ತು ಜೇವಿಗ್ರಂಥಾಲ್ಲಿ ಅದು 934ರಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 0-6 ವರ್ಷೋವಾಸದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ಕಡಿಮೆಯಿರಲು ವುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಗಂಡು ವಾಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ವ್ಯಾಪೋಹ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ

ನಂಬಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಹಾಜದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ವಾಕ್ಯಾಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನವಾನ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರರುಷರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವುಹಿಳೆಯರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿ 1991-2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರರುಷರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.44.46. ಜೇವಿಗ್ರಂಥಾಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.48.

ಕೋಷ್ಟಕ 7.1

ಪ್ರೌಢಾಲೆ ಮತ್ತು ಪದವಿಮೂವೆ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಿಯರ ದಾಖಲಾತಿ – 2006

ತಾಲ್ಲೂಕು	ಪ್ರೌಢಾಲೆ			ಪದವಿಮೂವೆ ಶಿಕ್ಷಣ		
	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಬಾಲಕಿಯರ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರವಾಣ	ಬಾಲಕರು	ಬಾಲಕಿಯರು	ಬಾಲಕಿಯರ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರವಾಣ
ಅಫ್ಜಲಪುರ	4081	2830	69.34	2440	518	21.22
ಅಳಂದ	6461	4929	76.28	2780	820	29.49
ಚಿಂಚೋಳಿ	3463	3293	95.09	1311	547	41.72
ಚಿತ್ತಪೂರ	6068	5646	93.04	2768	1115	40.28
ಗುಲಬಗಾರ್	13113	12083	92.14	11320	4880	43.10
ಜೇವಿಗ್ರಂಥಾಲ್ಲಿ	4262	2786	65.36	1055	316	29.95
ಸೇಡಂ	3698	2978	80.53	1352	482	35.65
ಶಹಾಪುರ	4549	2987	65.66	2812	831	29.55
ಸುರಪುರ	5074	4035	79.52	3020	891	29.50
ಯಾದವಗಿರಿ	5492	3807	69.31	3516	913	25.96
ಅಳಂದ	6461	4929	76.28	2780	820	29.49
ಜಿಲ್ಲೆ	56261	45374	80.64	32374	11313	34.94

ಮೂಲ: ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ನೋಟ : 2006-07

ಕೋಷ್ಟಕ 7.2

ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ : ಗುಲಬಗಾರ್, ಕನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ

ವರ್ಷಗಳು	ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ	ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ	ಭಾರತ
1981	981	963	933
1991	962	960	927
2001	966	964	933

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ : 1981,1991 ಮತ್ತು 2001

ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 64.6 ರಷ್ಟು ವುಹಿ ಲಾ ಮೇಲಿನ ತೀವ್ರ ಅವಲಂಬನೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ದುಡಿವೆಗಾರರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕೊಲಿ ವೆಶ್ತು ಒಣಬ್ಬಾಮಿ ಬೇಸಾಂರು ಅವರಲ್ಲಿ ಶೇ.16.1ರಷ್ಟು ಸಾಗುವಳಿದಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಂದರೆ ವುಹಿ ಲಾ ದುಡಿವೆಗಾರರ ಕೃಷಿ ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲವೊತ್ತು ದುಡಿವೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದು ಮುಂತಾದವು ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ

ಕೋಷ್ಟಕ 7.3

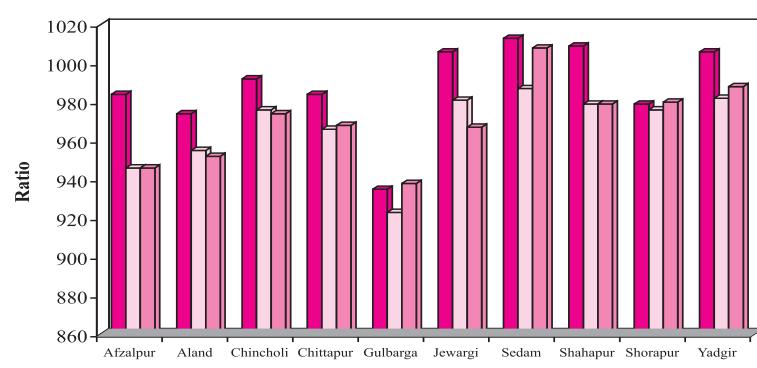
ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ : 1981-2001

ಕ್ರ. ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ			0-6 ವಯೋವಾನದ ಮಾತ್ರಾಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ : 2001
		1981	1991	2001	
1	ಅಫ್ಜಲಪುರ	984	946	946	940
2	ಅಳಂದ	974	955	952	917
3	ಚಿಂಚೋಳಿ	992	976	974	932
4	ಚಿತ್ತಪುರ	984	966	968	938
5	ಗುಲಬಗಾರ್	935	923	938	918
6	ಜೇವಗಿರ್	1006	981	967	934
7	ಸೇಡಂ	1013	987	1008	964
8	ಶಹಾಪುರ	1009	979	979	942
9	ಸುರಪುರ	979	976	980	951
10	ಯಾದಗೀರ್	1006	982	988	964
	ಒಟ್ಟು	981	962	966	938
	ರಾಜ್ಯ	963	960	965	946

ಜನಗಣತಿ ವರದಿಗಳು: 1981, 1991 ಮತ್ತು 2001

ಗುಲಬಗಾರ್ ಚೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ: 1981-2001

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ

[■ 1981 □ 1991 ■ 2001]

ಬಡತನದ ಮಹಿಳೆರಣ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಸ್ಟ್ರೋ-ಮೆಟ್ಟ ಉದ್ದೇಶ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆ. ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮಹಿಳೆ ಬದುಕನ್ನು ಉತ್ತಮವಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಮುಖಿಯಂತಹನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಲವಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ - ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು

ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು 'ಗುಂಪು'ಗಳಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಡಿಡಬ್ಲೂಎಸ್ ಆರ್‌ಎ, ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಇತರೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಬಲೆಯರಾಗುತ್ತಿರುವ ಸೂಚನೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಆರೋಗ್ಯಕಾರಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 6500ರಷ್ಟಿವೆ. ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 1,09,769. ಪರಿಶ್ವ ಜಾತಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.31ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಪರಿಶ್ವ ಪಂಗಡದ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.10ರಷ್ಟಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯೊಂದನ ವಿಭಾಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಅನೇಕ ಅಧ್ಯೊಂದನಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯಂದರೆ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸುವಾಸ್ಯಗಳನ್ನು, ಸ್ಥಿತಿಗೆಂದರೂನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚೆಸಲು ಒಂದು ವೇದಿಕೆ ದೊರೆತಂತಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳೆಯರು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯೋಗವೆಂದರೆ ಹೈಮೆಗಾರಿಕೆ, ಕೋಇಸಾಕಾಣಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸೇವಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು. ಈಗೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ವರ್ಗಪಾವತಿ ನಿಯಮಿತವಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಅರಿವು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕುಟುಂಬ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಾಜದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ಥಾನವಾನ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮದ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಮುಖ್ಯ, ಮೈರಾಡ, ವಲ್ಲಾ ವಿಷನ್ ಮುಂತಾದ ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸ್ವಂತಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಸಲಹೆಗಳು

ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಗಿರುವ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋರ್ಕಾರದ ನೀತಿ-ಕಾಂಪುಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯುವಂತೆ ವಾಡಬೇಕು. ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರೋಫೆಶನಲ್ ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವಸತಿಯಲ್ಲ ಪ್ರೋಫೆಶನಲ್ ಗಳನ್ನು ಬಾಲಕಿಯರಿಗಾಗಿ ತೆರೆಯುವುದು ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯ. ಬಾಲಕಿಯರು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸು ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪರ್ಯಾಪ್ತಸ್ಕರ, ಸಮವಸ್ತುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೆರವು ಅಗತ್ಯ.
- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೂಲಿ ದೊರೆಯುವಂತಹ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ತರಬೇತಿ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಪುರುಷರ ನಡುವಿನ ಕೂಲಿ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. 'ಸರ್ವಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸರ್ವಾನ ವೇತನ'ವೆಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ಮಹಿಳೆಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಧ್ಯಾಪಡಿಸಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಭೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ದೊರೆಯುವಂತೆ ವಾಡಬೇಕು.
- ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅರಿವು ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ವೂಡಿಸುವಂತಹ ಕಾಂಪುಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಇರುವ ಕಾನೂನಾಗಳ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ

- ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಹೇಳು
ನಡೆಸಬೇಕು.
- ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ‘ಇಬ್ಬಗೆಯ
ಹೊಣೆ’ಯನ್ನು ಬಾರವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಬೇಕು.
ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರರೂಪಶಾಷಿ ವರ್ಣಲ್ಯಾಗಳನ್ನು
ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕು. ಇದು ಮಹಿಳೆಯರ
ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವುತ್ತು ಅವರನ್ನು
ಜಾಗೃತಿಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ವಾತ್ತ ಸಾಧ್ಯ.
- ಮಹಿಳೆಯರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ
ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೂರ್ಬೇಸಲು ಪೊದಲು
ಪ್ರಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ
ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು.
- ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ
ಬದಲಾವಣೆ ಉಂಟು ವ್ಯಾಧಿವುದರ
ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ
ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕುಟುಂಬದೊಳಗೆ
ಅವಳ ಸಾಫಿನ ಉತ್ತಮವಾಗುವಂತೆ
ವ್ಯಾಧಬೇಕು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನಂಬಿಕೆ,
ಕಟ್ಟಪಾಡುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ತೀವ್ರ
ಸಂಘಟಿತ ಪ್ರಯೋತ್ತ ನಡೆಯಬೇಕು.
- ಈ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ, ನಾಗರಿಕ
ಸರ್ವಾಜ, ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು,
ಎನ್‌ಜಿಒಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ
ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕು.

ವಂಚಿತ ಗುಂಪುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನ – ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಬಾತಿ, ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.1.23ರಷ್ಟಿದೆ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಪ.ಜಾ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಮೂರನೆಯು ಜಿಲ್ಲೆ ಗುಲಬಗಾರ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ.ಜಾ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 2001ರಲ್ಲಿ 7,17,595 ರಷ್ಟಿತ್ತು.

ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗೆ ಪ.ಜಾ. ಜನರು ಚಿಂಚೋಳಿ ಮತ್ತು ಚಿತ್ತಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮೂರು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಪ.ಜಾ.ಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಂಚೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.13.32ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಚಿತ್ತಾಪುರದಲ್ಲಿ ಶೇ.29.3ರಷ್ಟಿದೆ. ಸೇಡಂನಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.25.8 ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಶೇ.17.8 ಅಷ್ಟಾಜಲಪುರದಲ್ಲಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ.ಯ ಪ್ರಮಾಣ 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ.23.6ರಷ್ಟಿದ್ದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.22.9ಕ್ಕೆ ಇಳಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ. ಅದು ಹೀಗೆ 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾದಗೀರ್ ನಲ್ಲಿ ಶೇ.24 ರಿಂದ ಶೇ.22.3ಕ್ಕೆ, ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.21.4 ರಿಂದ ಶೇ.20.4ಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟಾಜಲಪುರದಲ್ಲಿ ಶೇ.18.6 ರಿಂದ ಶೇ.17.8ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶೋರಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.18.9 ರಿಂದ ಶೇ.18.7ಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ.ಜಾ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 1991ರಲ್ಲಿನ 610,641ರಿಂದ 2001ರಲ್ಲಿ 717,595ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.1.75ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.2.1ಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ.ಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ.ಪಂ.ದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಶೋರಾಪುರ(ಶೇ.17.9), ಶಹಾಪುರ(ಶೇ.8.2) ಮತ್ತು ಯಾದಗೀರ್(ಶೇ.7) ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಂಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ.ಪಂ.ದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣವು 1991ರಲ್ಲಿ ಶೇ.4ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.4.9ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆರಾಗಿದೆ. ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ 1991ರಲ್ಲಿದ್ದ ಪ.ಪಂ.ದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 106,935. ಅದು 2001ರಲ್ಲಿ 154,195ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಪ.ಪಂ.ದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.4.4ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಪ.ಪಂ.ದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ(ಶೇ.4.4) ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ‘ವಾಲ್ಯೂಕಿ’ಯಂತಹ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪ.ಪಂ.ದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಒಹುವುಂಬ್ಯು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪ.ಪಂ.ದಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತವು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿನ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ 979ರಷ್ಟಾದರೆ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅದು 2001ರಲ್ಲಿ 966ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಪ.ಪಂ.ದ ರಾಜ್ಯಮಂಟಪದ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ 972ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಸೇಡಂನಂತಹ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಪುರುಷರಿಗೆ ಎದುರಾಗಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ 1045. ಶಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಸನಿಹ 998ರಷ್ಟಿದೆ. ಪ.ಪಂ.ದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅನುಪಾತ ಸರಾಸರಿ 980ರಷ್ಟಿದೆ.

ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಂಟಪದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ವೇಗೀ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಸಂಗತಿ ಇದಾಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ

ವಂಚಿತ ಗುಂಪುಗಳ ಸ್ಥಾನವಾನ - ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರು

ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ.ಪಂ.ದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕೇಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣವು ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಈ ಗುಂಪುಗಳ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವು ಉನ್ನತ ಮಣಿಕ್ಕೇರುವುದು ಬಹಳ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸೆವುದಾಯಾಗಳ ವೆಚ್ಚು ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಕಡಿಮೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶೀಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಾಗುವ ಪ.ಜಾ. ವುತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಜನರ ಪ್ರಮಾಣ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ವರಮಾನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ

ಪ.ಜಾ.ಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.45.5. ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.49.8ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.41ರಷ್ಟಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 44.7 ಪ.ಪಂ.ದಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣವು 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.48ರಷ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.53.3ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ವೆಚ್ಚೆಯಾಗಿ ಶೇ.42.6ರಷ್ಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವಾದ ಶೇ.43.1ಕ್ಕೆ ಹೊಳೆಲಿಸಿದರೆ ಪ.ಜಾ. ವುತ್ತು ಪ.ಪಂ.ದ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣವು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.19.4ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ, ಪ.ಜಾ.ಯಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.23.22ರಷ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ದಲ್ಲಿ ಅದು ಶೇ.22.9ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣದ ಸೂಚಿತರಾಗಿದ್ದರೆ

ಕೋಷ್ಟಕ 8.1

ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ : 2001

ವರ	ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ(ಶೇ)	ಪ.ಜಾ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ(ಶೇ)	ಪ.ಪಂ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ(ಶೇ)
ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ	32.3	32.9	34.3
ಪುರುಷರು	44.7	42.27	45.6
ಮಹಿಳೆಯರು	19.4	23.22	22.9

ಮೂಲ: ಜನಗಣತಿ ವರದಿ-2001

ಇನ್ನೊಂದು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಬಡತ ನದೆ ಮಹಿಳೆಕರಣದ ಸೂಚಿತರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಮತ್ತು ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ವರಮಾನ ಗಳಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಂತ ನಿಕೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಪರಿಷಿಷ್ಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಅಳಂದ ಮತ್ತು ಚಿಂಚೋಳಿ ಹಾಗೂ ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.50ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಇದು ಅವಳಂಬನಾ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದರ ಸೂಚಿತರಾಗಿದೆ. ಪ.ಜಾ. ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಪರಿಗಳಿಸಿದರೆ ಅವರ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಅಳಂದ ಮತ್ತು ಚಿಂಚೋಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳೆರಡನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಗುಲಬಗಾರ ಮತ್ತು ರಂಗಾದಗೀರ್ ನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನಗರ ವಾಸಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೇತ್ತಿದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆ ಪ್ರಮಾಣ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದುಡಿಮೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಶೇ.33ರಷ್ಟಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಜೀವನ ಮಣಿವು ಸ್ವಲ್ಪಮಣಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ದೊರೆತಿರುವುದರಿಂದ ಜನರ ವರಮಾನ ಹಾಗೂ ಭೂಮಿ ವುತ್ತು ಇವರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವೇಲಿನ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುತೇಕ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ ದುಡಿಮೆಗಾರರು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಗೆ ದುಡಿಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಅನ್ವೇಶಕಾರಿ ವಲಂಯದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅಥವಾ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಕಾರರಾಗಿ ದುಡಿಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಮೆ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಕನಿಷ್ಠ ವರಮಾನದ ಗಳಿಕೆಯು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಮಿಥಿದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೇರೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಾಗಿ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಗಳ ವಸತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೈತಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿಗೆ ದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅದು ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೇರುತ್ತದೆ.

ಸಲಹೆಗಳು

ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಹುಕ್ಕಳು ದಾಖಿಲಾತಿ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿನ ಬಡತನ, ವಲಸೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹತ್ವದ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ದಾಖಿಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಆ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೇರವು ನೀಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕಾಸು ನೇರವು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹುಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ದ ಬಾಲಕರು ದಾಖಿಲಾತಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕರು ವಿಶೇಷ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸ್ವಸಹಾರು ಗುಂಪುಗಳ ಸದಸ್ಯರು, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಎನಾಜಿಬಗಳ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಬಂಡವಾಳದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆ ಸಾಫ್ಟೀಸ್ಕೆಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಅವರ ಸಬ್ಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಾವಾಚಿಕ ವಲಂಪುದಲ್ಲಿ ಸಹಭಾಗಿಗಳಾಗಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾವಾಚಿಕ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಚಿತ್ವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಾಲಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಸಮುದಾಯಗಳ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿರುವ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಗಂಗಾ ಕಲ್ಯಾಣ, ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ ಮುಂತಾದವು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಳಂಬಿದಿಂದಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ ಹಜಾರ ನ್ಯೂ ಪ್ರೋಜೆಕ್ಟ್‌ವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನಗತ್ಯ ವಿಳಂಬಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಾಚಿಕ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವರಾನಿವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.30ರಷ್ಟಿರುವ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಜನರನ್ನು ಸಬ್ಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಾಫ್ಟೀಸ್ಕೆಲ್ಲಾಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯೊಂದರ ತಥ್ಯಗಳು

ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಚಿವಾಲಂಪುವೆ 2001ರ ಜನಗಣತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎಂಟು ಸಾವಾಚಿಕ ವರ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರಿಸಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತರು ಅಧಿಕ ಪ್ರವಾಣದಲ್ಲಿರುವ 90 ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಹನ್ನೊಂದನೆಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತರ ಸಾಫ್ಟೀಸ್ಕೆಲ್ಲಾಗಳನ್ನು ಬಹುವಳಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗುವಂತೆ ವಾಡಲು ಹಾಗೂ ಆ ಸಮುದಾಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಜೀವನ ವಂಬಂದನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಸೂಚಿಗಳು 2001 ಜನಗಣತಿಯನ್ನು ಆಧುರಿಸಿವೆ. ಈ ಸೂಚಿಗಳ ವರ್ತುಗಳಲ್ಲಿ 2001 ಜನಗಣತಿ ನಂತರ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸದರಿ 90 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲವಂಟ್ಟದ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಆದ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಸಂಖ್ಯಾತ ಕುಟುಂಬವಾರು ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮುಖ್ಯ ತಥ್ಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ

ಜೆಲ್ಲೆಯು 2001ರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.50.01. ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಯ್ದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ 2008ರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.49.56. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ.43.08. ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ.61.48. ಈ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಶೇ.5.6ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕು ಮಾತ್ರ ಉನ್ನತ ಶೈಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಪದವಿ ಪಡೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕು ಒಂದರಡು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದಾರೆ.

ನವೂನೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಶೇ.90ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಪರ್ಯಾಪ್ತತ್ವ, ಉಚಿತ ಸಮವಸ್ತು, ಸ್ಕೂಲು ಬ್ಯಾಗುಗಳು, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿ ಉಟ ವ್ಯಾಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹದಿಂದಾಗಿ ದಾಖಿಲಾತಿ ಉತ್ತರವಾಗೊಂಡಿದೆ. ಶಾಲಾ ಹಾಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಉನ್ನತ ವರವಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಾತ್ರಕ್ಕು ಮಾತ್ರ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ವ ಶೈಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದ ಮೂಲಕ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನಡೆಸಿದರೂ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.20ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಿಲಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತ್ರಕ್ಕು ದಾಖಿಲಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಪಾಲಕರ ಬಡತನ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಶಾಲೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ದುಡಿಮೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲಭೂತ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ವಿಚ್ಯಂ ವರಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ವರವಾನದ ಶೇ.7ರಷ್ಟನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಚ್ಯಂ ವರಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಪ್ರಧಾನ ರೋಗವೆಂದರೆ ಜ್ಞಾರ. ಉಳಿದಂತೆ ಹೃದಯರುಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರೋಗ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗಭ್ರಣೆಯರು ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆ

ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರೋಗಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಸರಿಸುವಾರು ಶೇ.6 ರಿಂದ 7ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ವುಲೇರಿಂಪಾದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದೂ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜರಂಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ವಿಚ್ಯಂ ವಿವರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಹೈದ್ರಾಂಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಚ್ಯಂ ಮಾಡಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆಂಪುಂಪ ಹೈದ್ರಾಂಪುರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಹೈದ್ರಾಂಪಿಂತ ಖಾಸಗಿ ಹೈದ್ರಾ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿವೆ. ಹೈದ್ರಾಂಪುರ ಸೇವೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪುರಾಲಗಳನ್ನು ಅವರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಖಾಸಗಿ ಹೈದ್ರಾರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಖೋಟಾ ಹೈದ್ರಾರ ಬಲಗೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ. ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.80ರಷ್ಟು ಖಾಸಗಿ ಹೈದ್ರಾ ಸೇವೆ ಪಡೆಯುಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಖಾಸಗಿ ಹೈದ್ರಾರಿಗಿಂತ ಸರ್ಕಾರವು ಒದಗಿಸಿರುವ ಆಸ್ತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಹೈದ್ರಾಂಪುರ ಸೇವೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚ್ಯಂ ಕಡಿಮೆಯಂಬಿದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಆದರೂ ಜನರು ಖಾಸಗಿ ಹೈದ್ರಾರನ್ನು ಕಾಣಲು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತ್ರೇಗಳಲ್ಲಿ ಹೈದ್ರಾರ ದೊರೆಂಪುಂಪದಿಲ್ಲ. ಜೊಡಿಗಳು ದೊರೆಂಪುಂಪದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನಿಲಕ್ಷೇತ್ರ ವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಸರ್ವಾಂಪುದಲ್ಲಿ ಅವು ತೆರೆದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಉರಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ದೂರವಿರುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತ್ರೇಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಡಿಮೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಹೈದ್ರಾರ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಅದಕ್ಕತೆ ಮತ್ತು ಕಾಂಪುಕ್ಕವುತ್ತ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು.

ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುವಾದನ್ನು ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯವಾಗ್ತಿತ್ವಿಯ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತ್ರಕ್ಕು ಅದರ ವಾಟಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುವುದ್ದು ಕಾಂಪುಂಕ್ರೈಟುವನ್ನು ಆಂದೋಲನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರ್ಯೋವಾನದ ಎಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದರ ಪಶ್ಚಿಮೀಗೆ ತೆರಲು ಹೆನ್ಸೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕಾಂಪುಂಕ್ರೈಟುವಾಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಲಸಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಶೇ.100 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶೇ.4.0 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮತ್ತು ಶೇ.100 ರಷ್ಟು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಚುಚ್ಚುವುದ್ದು ಪಡೆದಿದ್ದರು.

ಉದ್ಯೋಗದ ಸ್ವರೂಪ

ಜಮೀನಿನ ವಿತರಣೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕುಟುಂಬಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ವರೂಪವಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವು ಬಹುಪಾಲು ಹಂಗಾಮಿಯಾದುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.5.25 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ ಶೇ.3 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮಾರ್ಯಾದ ಸಂಬಳದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.5.4.5 ರಷ್ಟು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ ಶೇ.5.8.3 ರಷ್ಟು ಹಂಗಾಮಿ ದುಡಿವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸ್ಲಿಂರಲ್ಲಿ ಶೇ.5.3 ರಷ್ಟು ಪುರುಷರು ಹಂಗಾಮಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.45.8 ರಷ್ಟಿದೆ.

ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸ್ವ - ಉದ್ಯೋಗವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ವರಾತ್ರಿ ಜಮೀನಿರುತ್ತದೆ. ಹಂಗಾಮಿ ಉದ್ಯೋಗವು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವುದು ಜನರು ವರವಾನ ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವರಾತ್ರಿ ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಭಿದ್ರುತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಣಭಾರ್ಮಾ ಬೇಸಾಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಹಂಗಾಮಿ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು

ಮುಸ್ಲಿಂ ಎರಡು ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಂಹಿಳೆಯರು ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಂಗಾಮಿ ಕೆಲಸಕಾರರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವೃತ್ತಿರಚನೆ

ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ವೃತ್ತಿ ರಚನೆಯನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ವರಾಡಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪದ್ವಾರ್ಥಗೆ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚೇಪವು ದುರುಸಾಧನೆಯಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಿಧ್ಯತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಸಾಗುವಳಿ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಕಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.43.7 ರಷ್ಟು ವರವಾನದ ಮೂಲ ಕೃಷಿಯಾಗಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಶೇ.28 ರಷ್ಟು ಜನರು ಕೂಲಿಕಾರರಾಗಿ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಬಳ ತರುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವವರ ವರವಾನದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.7.72. ವಲಸೆ ಹೋದ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಬರುವ ಹಣವು ಅವರ ವರವಾನದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗಿದೆ. ಇವರ ವರವಾನದ ಮೂಲ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಲಾಭವಾಗಿಲ್ಲ.

ಕೋಷ್ಟಕ 8.2

ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಸ್ವರೂಪ

ಉದ್ಯೋಗದ ಪ್ರಕಾರ	(ಶೇಕಡವಾರು)		
	ಮರುಷರು	ಮಂಹಿಳೆಯರು	ಒಟ್ಟು
ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ	47.65	26.29	40.18
ಖಾಯಂ ಉದ್ಯೋಗ	6.55	2.81	5.25
ಹಂಗಾಮಿ ಉದ್ಯೋಗ	45.80	70.89	54.56

ಕುಟುಂಬಗಳ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚದ ಸ್ವರೂಪ

ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅನುಭೋಗದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಭಾಗವನ್ನು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ತವ್ವಿ ವರವಾನದಲ್ಲಿ ₹೯.53.57ರಷ್ಟನ್ನು ಆಹಾರದ ವೇಳೆ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾವುಜಿಕ ಸ್ವರಾರ್ಥಂಭಗಳ ವೇಳೆ ₹೧.15 ರಷ್ಟನ್ನು ಹಣವನ್ನು ವಿಚುರ್ವ ವಾಡುತ್ತವೆ. ವರವಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರವು ತುಂಬಾ ಕಿರಿದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸರಾಸರಿ ವರವಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗ ಅತ್ಯಂತ ಕೇಳಬೇಕಾದಲ್ಲಿವೇ. ವರವಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಮೂಲಗಳು ಬ್ಯಾಂಕು ಆದವುಗಳಲ್ಲ. ತಲಾವರವಾನ ಮತ್ತು ತಲಾ ಅನುಭೋಗಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ₹೯.400ರಷ್ಟಿದೆ.

ಹೊಣಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮುಣಭಾರ

ಎರಡು ಸವುದಾಂತಾಗಳಲ್ಲಿ ಮುಣಭಾರದ ಸ್ವಾಪ್ಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗ ಲೇಣಿ ನೋಡಿರುವಂತೆ ವರವಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರ ತೆಳುವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಉಳಿತಾಂತರದ ಪ್ರವಾಣ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಣಿನ ಸಂಭರ್ವದಲ್ಲಿ, ಮನೆಂತಾಲ್ಲಿ ವಿವಾಹ ನಡೆಂತಬೇಕಾದರೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯ ಉಂಟಾದರೆ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಏಕೈಕ ವ್ಯಾಗಣವೆಂದರೆ ಸಾಲ ಪಡೆಂತಾಂತರವು. ಸೀರ್ಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ₹೯.47.3ರಷ್ಟು ಮುಣಭಾರದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅರ್ಥದಪ್ಪು ಕುಟುಂಬಗಳು ಅಪಾರ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ತರುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚವು ತಗ್ಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ₹೯.48.69ರಷ್ಟು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ತಲಾ ವರವಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಕೌಟಿಂಬಿಕ ಸಾಲ ರೂ.18839 ಅತ್ಯಂತ ಅಧಿಕ ಪ್ರವಾಣದಾಗಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಾಲ ದೊರೆಂತಾಂತರವಿಲ್ಲ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರಿಗೆ ಇವರು ಅಪಾರ ಬಡ್ಡಿ ತೆರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಸಾಲ ವಾಡುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಸಾಲ ವಾಡುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.45. ರೂಪ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವೆ ಸ್ವರೂಪ ಅವು ಸರ್ವೇಸಾವಾನ್ಯವಾಗಿ ಆ ವಿಚುರ್ವನ್ನು ಸಾಲದಿಂದ ಭರಿಸಿರುವುದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತೀಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಸಾಲ ಮಾಡಲು ಇತರೆ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಕೌಟಿಂಬಿಕ ವಿಚುರ್ವಗಳು. ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಲವಾಡಿದೆ. ಕೆಲವು ಜಮೀನು ಖರೀದಿಸಲು ಸಾಲ ತೆಗೆದಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಲ ತರುವುದು ತುತ್ತು ಸಂಭರ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನುತ್ತಾದಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ಎಂಬುದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ತೀಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ವಸತಿ, ವಲಸೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಜೀವನ

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಂತು ಸೌಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಗುಲಬಗಾರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ₹೯.10ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ಶೌಚಾಲಂತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಬಹುಪಾಲು ಕುಟುಂಬಗಳು ಅಂದರೆ ₹೯.90ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕನಾರಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 'ಭಾಗ್ಯಜ್ಯೋತಿ' ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುತ್ತಿಕರಣ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೀಪಕ್ಕಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದಂತೆ ಬಹುಪಾಲು ಕುಟುಂಬಗಳು ಭಾಗ್ಯಜ್ಯೋತಿ ಘರಾನುಭವಿಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೆಂಪಿಯನ್ನು ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ವ್ಯಾಪಕ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿದೆ. ಜನರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಶೌಚಾಲಂಘ ಮತ್ತು ಜರಂಡಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸಾಕಷ್ಟಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಕ್ರಮ ತೇಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.3.8ರಷ್ಟು ವರಾತ್ರಿ ಶೌಚಾಲಂಘ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ. ಉಳಿದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲವಿನಜನನ ವಾಡುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಬರಗಾಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವರ್ಷದ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷ ಮಳೆಗಾಲ ಸಮುದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಲಸೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ವಲಸೆ ಹೋದ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಾವು ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಿರುವ

ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸರ್ವಸ್ಯೇಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಲ್ಪವರ್ಧಿ ವಲಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೆಕ್ಕಳ ಶೀಕ್ಷಣಿದ ವೇಗದ್ವಾರಿಣಿಯಾದು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸರ್ಕಾರವು ಶೀಕ್ಷಣಿ, ಉದ್ಯೋಗ, ತರಬೇತಿ, ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಕೆಲ್ವಣಿ ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದು ಜನರ ನಂಬಿಕೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಆರಂಭಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿವರಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆಗ ವರಾತ್ರಿ ಅವುಗಳ ಲಾಭವನ್ನು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ಪಂಚಾಯತ್ರೋ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆ

ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್ರೋ ರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ. ಉನ್ನತ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಿಂದ ಮಧ್ಯದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿದೆ. ತಳವಣಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿವೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 10 ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು 337 ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿವೆ. ಇದೊಂದು ಭೋಗೋಳಿಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಆರಂಭಿಕಿಂದಿಂದಲೂ ಪುಂಕು ಹಂತದ ಪಂಚಾಯತ್ರೋ ರಾಜ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ವಹಾಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ವಹಾಡಲು ಸರ್ಕಾರಿ ನೋಜೆಗಳಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಫಿಲ್ಯಮಾತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ನೋಜನೆ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಲೇಕ್ಷನ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಸಮಿತಿ

2. ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ

3. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಿತಿ

4. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾಖಾಲಿಕ ಸಮಿತಿ

5. ಸಾರ್ವಜಿತ ನ್ಯಾಯ ಸಮಿತಿ

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಿತಿಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ನೋಜನೆಗಳನ್ನು ಈ ಸಮಿತಿಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಜಲಪುರ, ಅಳಂದ, ಜಿತ್ತುಪೂರ, ಚಿಂಚೋಳಿ, ಗುಲಬಗಾರ, ಜೀವಗಿರ್, ಸೇಡಂ, ಶಹಾಪುರ, ಶೋರಾಪುರ ಮತ್ತು ಯಾದಗೀರ್ ಗಳನ್ನೂ ಗೊಂಡ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಿವೆ.

ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ 65 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ 24 ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ (ಶೇ.36.4). ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ 236 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ 96 ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ (ಶೇ.36). ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ 337 ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ 2248 ಸದಸ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.38.4, ಒಟ್ಟು 337 ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ 111 ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿದ್ದಾರೆ (ಶೇ.33). ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರಮಾಣವು 2000ರಲ್ಲಿ ಶೇ.43ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2005ರಲ್ಲಿ ಶೇ.38.4ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.2ರಷ್ಟಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.3ರಷ್ಟಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ ಸಂಖ್ಯಾನದ 73ನೆಯು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಚಾಯತ್ರೋ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ನೋಜನೆಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ ನಡೆದಿದೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ 2004ಕ್ಕೆ ವೋಡಲು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ದ್ಯುನಂದಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.5 ಲಕ್ಷ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವು ಹಣಕಾಸು ಅಂದೋಗಗಳ ಶಿಥಾರಸ್ವಿನಂತೆ ಹಣ

ಪಂಚಾಯತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆ

ಪದ್ದೆಂರುತ್ತವೇ. ಕುಡಿಂರುವ ನೀರಿನ ಅರೋಜನೆಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈಗ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ವಸತಿ, ನ್ಯೆಮೆರ್ಗಲ್, ಉದ್ಯೋಗ, ಭೂಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅರೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪದೆಡುಕೊಂಡಿವೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಅಕ್ಷೋಬರ್ 16, 2004ರ ಆದೇಶದಂತೆ ಅರೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇವುಗಳಿಗೆ 30 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಪರಿಪಾಲನೆ

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರದ ರಚನೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು, ನಿಂತುಮಿತ್ವಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವುತ್ತೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅರೋಜನೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸದುಪರೋಗಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರವಾಣ. ಆದರೆ 2005ರ

ಚುನಾವಣೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಪುಟ್ಟಗೇ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಿನ್ನಲೆಯಿರುವ ಯಶಸ್ವಿಕರು. ಯಶಸ್ವಿಯರು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯವು ಪರೋವಾನದ ಜನರು ಆಯ್ದುಂಟಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಒಳ್ಳಿಯು ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜನರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ, ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿರುವುದು, ಅರಿವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮಣಿಕೆಯಿರುವುದು. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಜೀದಾಸೀನ್ಯ, ವರಾಹಿತಿ ಕೊರತೆ ಮುಂತಾದವು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಜನರ ಜೀದಾಸೀನ್ಯವು ಅದಕ್ಕಿಂತೆಗೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಹೊ ಕಾಸಿನ ನಿವರ್ಹಣೆ ನೀರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೃಂತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅರೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನಿಂತುಮಿತ್ವಾಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಣದ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಅದಕ್ಕಿಂತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅನುದಾನದ ಬಳಕೆ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿವಾಸಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೊ ದಿನದ ಉಪಯೋಗ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ - ಸರ್ಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಸುಂಪುಗಳು

ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾಯಂ ದಲ್ಲಿ ಜಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎನ್ನಾಜಿಂಗ್ ಇಲ್, ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬೃಹತ್ ಎನ್ನಾಜಿಂಗ್ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹೈರಾದ, ವಲ್ಲೋ ವಿಷನ್ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸೇವಾ ಮಿಷನ್ ಎಂಬ ಎನ್ನಾಜಿಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ವಾತ್ಮನ್ ಆರೋಗ್ಯಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟ ಕೆಲಸ ವಾಡುತ್ತಿವೆ.

ವುಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಳೆಯ ಕೆಲಸ

ವರಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇವು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಿರುವುದು ಹೊಸ
ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿರುವುದು ಹೊಸ
ಕಾಂಪ್ಯುಟ್‌ಪ್ರೋಸ್ಸಿಸ್‌ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ,
ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ,
ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಗಳು ಎನ್‌ಜಿಇಎಂ ಸೇವೆಯನ್ನು
ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜನರ
ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ
ಒರ್ನಾವುದೇ ವಿಷಯವಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು
ಜನರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಇವು
ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಹೊಸ

ಕೆಕಡು 10.4

సురపుర తాల్లూకిన కేంబావియ గాయతీ స్వసహాయ సంఘవు దివంగత యశోధర దాసప్ప ప్రతస్తియన్న గెద్దుకొండిదే. అదు 2001రల్లి జిల్లాయిల్ అత్మత్తమ స్వసహాయ సంఘ ప్రతస్తియన్న పడేదుకొండిదే. ఈ గుంపిన సదస్యర సంఖ్య 16. ఎల్లరూ అక్కరస్తరాగిద్దారె. ఈగాగలే గుంపు బ్యాంకినింద ఎరడు శారి యణకాశు నేరవు పడేదుకొండిదే. వోదలనెంయ శారి రూ.1.50 లక్ష మంత్ర ఎరడనెంయ బారి రూ. 3 లక్ష శాల శౌలభ్యవన్న అదు పడేదుకొండిదే. ఈ గుంపు, కసూతి, హృనుగారిక, కిరాణ అంగడి ముంతాద యోజనగళన్న ఆరంభిసిదే. అదు సదస్యర వరమానద మాటలన్న ఉత్సవపడిసిదే.

ఈ గుంపిన సదస్యరు, తమ్మి నియమిత సభేగళల్లి సావాజిక సమస్యగాళాద బాల్య వివాద, హాణ్ణి మశ్శల విద్యాభ్యాస, మధ్యపాన, బడతన, బాలకామికరు ముంతాదవుగళ బగ్గె చజీం మాడుత్తారే. ఈ గుంపన్న సేరువ పూవచదల్లి తమ్మి ప్రపంచ జ్ఞాన సీమితవాగిత్తు ఎంబుదన్న సదస్యరు ఒప్పికొళ్ళత్తారే. ఈగ అవరు అనేక విషయాలన్న తిథిదుకోండిద్దారే. తమ్మి అభిప్రాయ వృక్షపడిసువ ఆత్మపిల్లాడ గళిసికోండిద్దారే. బీది నాటక, ధామిక కాంచక్రమ ముంతాదవుగళ మూలక జనరల్లి జాగ్రత్త మూడిసువ, మాటింయన్న జనరిగే తలుపిసువ కేలసవన్న అదు మాడుత్తిదే. శాలేయన్న బిట్ట మశ్శలు మత్తె శాలేగే హోగువంతే అవర మనవోలిసువుదరల్లి గుంపు యంతస్సియాగిదే. అంగవికల మశ్శలిగే అవర మనేయల్లే శిక్షణ నీడువ వ్యవస్థింయన్న గుంపు వాడికోటిదే. హాణ్ణి మశ్శల అప్రాప్త వంయస్సిన వివాదమన్న తడేగట్టిద్దారే. వరదక్కియన్న విశేషిసువ కేలస అదు మాడుత్తిదే. గ్రామదల్లి మద్దపానద హావళియన్న నింయంతీసలు ప్రయుక్తిసుత్తిదే. గ్రామ స్ఫూరాజో యోజనేయడియల్లి అవరు చ్యాస్కారినల్లి తరబేతి పడేదిద్దారే. గ్రామద మాటింయర అభివృద్ధిగాగి గ్రామపంచాయితింయు మాటిలా సదస్యరిగే యోజనే రాపిసువ కేలసగళల్లి ఇవరు నేరవాగుతిదారే.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ - ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು

ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆ. ವಂಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಸ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಅವು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ವ್ಯಾಢಿತ್ವವೇ. ತವ್ನಿಗೆ ಕಾಂಪ್ಯುಕ್ಟ್‌ವಾಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿ ಮುಂತಾದವು ಅವುಗಳ ನೇರವು ಕೇಳುತ್ತಿವೆ. ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಜನರ ವಾಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹ್ಯಾಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ಸೆವುಸ್ಥಿರ್ವಾದರೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ವೀನವರಿಕೆ ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಪ್ರಾಣ ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ವಂಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು, ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅವು ಒದಗಿಸಿವೆ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2005-06ರಲ್ಲಿ 6500ರಷ್ಟಿತ್ತು.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.41.7. ಈ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಬಡವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಸದಸ್ಯತ್ವದ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.50 ರಿಂದ 60ಕ್ಕೇರಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಂಚಿತರಾದ ವಂಹಿಳೆಯರು ಸವಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಸೇರಬಹುದು. ಬೆತ್ತಾಪುರ ಮತ್ತು ಚಿಂಚೋಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ವಂಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಸದಸ್ಯರ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.40ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 10.1

ಸ್ವೀಕೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪಿನ ಸಂಖ್ಯೆ	ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು	ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿತ ಜಾತಿ ಸದಸ್ಯರು	ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿತ ಪಂಗಡದ ಸದಸ್ಯರು
1	ಅಪ್ಪಜಲಪುರ	450	7309	1495 (20.5)	0
2	ಅಳಂದ	850	15019	4370 (29.1)	343 (2.3)
3	ಚಿಂಚೋಳಿ	580	9044	3678 (40.6)	105 (1.2)
4	ಚಿತ್ತಾಪೂರ	770	14405	6449 (144.8)	158 (1.1)
5	ಗುಲಬಗಾರ	700	10915	2339 (21.4)	0
6	ಜೇವಗಿರ್	820	10968	2936 (26.8)	456 (4.2)
7	ಸೇಡಂ	430	6728	1836 (27.3)	96 (1.4)
8	ಶಹಾಪುರ	700	11475	4302 (37.5)	1088 (9.5)
9	ಸುರಪುರ	700	11788	2701 (22.9)	3197 (27.1)
10	ಯಾದವಗಿರಿ	700	12178	4051 (33.3)	1653 (13.6)
	ಒಟ್ಟು	6500	109769	34155 (31.1)	11596 (10.6)

ಮೂಲ: ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ನೋಟ : 2005-06

ಮುಂದಿನ ಗುರಿ - ಮತ್ತು ದಾರಿ

ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ಈಗಾಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲಾಗಾಯಿನಿಂದಲೂ ಅವರು ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವಾಜದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಡವರ ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ಜನರ ದುಷ್ಪತಿ ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರಂತು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರೂಲಿಸುವ ಶ್ರೀಯೆಂದು ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ. ವ್ಯಾಂದಿನ ಗುರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಚಿತತೆಯಿದೆ. ಈಗ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶೀಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಬಡತನದಿಂದ ಮತ್ತು ವರ್ವ್ಯಾನದ ಕೊರತೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ವರವಾನ ನೀಡಬಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಕನಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ 27 ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ (2001) ಅದರ ಸಾಫಾನ 26ನೇಯದಾಗಿದೆ. (ಕ.ಹೆಚ್.ಡಿ.ಆರ್-2005) ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಧಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಅದರೆ ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಧನೆ ಅತ್ಯಾಪಿತರವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚಿಸಿದೆ ವಂಚಿತವಾದ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕವಾದ ಹಾಗೂ ಏಕಾತ್ಮಕವಾದ ವರವಾನ ವರ್ಧಣನೆಯಿಂದ ಬಹುಪಾಲು ಜನಸೈಕ್ರೋವ್ಯಾಕ್ಸೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಳಮಣಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಮತ್ತು ಜೀವನಾಧಾರ ಕೆಳಮಣಿ ರೂಪದು ವ್ಯಾಂತಾದವರ್ಗಳಿಂದಾಗಿ ಜನರು ಸಮೃದ್ಧ ಜೀವನದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1991ರಲ್ಲಿ 0.453ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು 0.564ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ಶೇ.24.5ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯಮಣಿದಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಏರಿಕೆ ಪ್ರವಾಣ ಶೇ.20ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಏರಿಕೆ ಪ್ರವಾಣವು ನೇರಿಂದು ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ ಪ್ರವಾಣಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಕೊಪ್ಪಳದ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ.30.5ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಕನಾರ್ಟಿಕದ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಳಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿನ ಅಂತರ 0.088ರಷ್ಟಿದ್ದು 2001ರಲ್ಲಿ ಅದು 0.086ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಸಾಫಾನವು 1991ರ 25 ರಿಂದ 2001ರಲ್ಲಿ 26ಕ್ಕೆ ಸುಸಿದಿದೆ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಡುವಳಿ ಅಂತರವು ತೀವ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಣಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 1991 ರಿಂದ 2001ರ ಅಂತರದಲ್ಲಿ 0.432 ರಿಂದ 0.572ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅದರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಂತುಜೂರು ಮತ್ತು ಚಾವುರಾಜನಗರಗಳಿಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ವರವಾನ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡ ಜನರ ಬದುಕಿನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೂಕ್ತವಾದ ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಂತಹ ತಂತ್ರದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ವ್ಯಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಬದಲಾವಣೆ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿ : 2006

ಪ್ರಸ್ತುತ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು 2006ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಣನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವು 2001ರಲ್ಲಿ 0.564ರಷ್ಟಿದ್ದುದು 2006ರಲ್ಲಿ 0.590ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.4.6 ವಾತ್ರ.

ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗೆ ವಿವಿಧ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವಿವಿಧ ವುಟ್ಟಿದ್ದ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2006ರಲ್ಲಿ 0.631. ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿರುವ ಯಾದಗಿಗೇ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.543. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಮತ್ತು ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿವೆ. ಅವು ಕ್ರಮವಾಗಿ 0.445 ವುತ್ತು 0.518ರಷ್ಟಿವೆ. ಅಳಂದದಲ್ಲಿ ವರಮಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ (0.510) ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಎರಾದಗಿಗೇ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗೆ ಉನ್ನತ ವುಟ್ಟಿದಲ್ಲಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕೆಂದರೆ ಗುಲಬಗಾರ್. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ನಗರವಾಸಿಗಳ ಪ್ರಮಾಣ. ಅದರ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.631. ಇದು ರಾಜ್ಯದ 2001ರ ಸೂಚ್ಯಂಕ 0.650ಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದೆ (0.631 ವುತ್ತು 0.630). ಅದರ ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಉತ್ತರ ಕನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಜಾಪುರ, ಹಾವೇರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೀದರ್ ವುತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯೋಳಗಿನ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅತಿ ಕನಿಷ್ಠ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಅತಿ ಗರಿಷ್ಠ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಶೇ.13.94ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ವಿಶೇಷವೇ ಮಾಡಿದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆ ದೊರೆಂಬುವುದಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯಾದಗಿಗೇ ವುತ್ತು ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಣಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಾಧನೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾದಗಿಗೇ ತಾಲ್ಲೂಕು ನಾಲ್ಕನೆಂಬು ಸಾಫಾನ ಪಡೆದರೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಕಟ್ಟಕಡೆಯೆ ಸಾಫಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸಾಫಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಫಾನ 6. ಅದೇ ರೀತಿ ಜಿತ್ತಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಲಾ ವರವಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯೆ ಸಾಫಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಂಬು ಸಾಫಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಅಳಂದ ವುತ್ತು ಅಷ್ಟಿಲಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ ತೋರಿಸಿವೆ. ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವು ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿವೆ. ಉಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವುತ್ತು ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನವಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷವಾದ ನೀತಿ-ನಿರೂಪಣೆ ವುಲಳಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿದೆ. ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೆ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಬಹುವುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಗೂ ಇದು ಪ್ರಥಾನ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ.50.01. ಹತ್ತನೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿಯಾದ ಶೇ.75 ಕ್ಕಿಂತ ಇದು ಅತ್ಯಂತ

ಕೆಳವುಟ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗುರಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇ.29. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಸಾಫ್ತನದಲ್ಲಿರುವ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದರೆ ಶಹಾಪುರ, ಶೋರಾಪುರ, ಮತ್ತು ಯಾದ್ಗೀರ್.

ಶ್ರೀಕೃಣಕೆಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು 2006-07ರಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

1. ಎಲ್ಲಾ ಪುಕ್ಕಳಿಗೂ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಶಾಲಾ ಜೀವನ.
2. ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಶಾಲಾ ಜೀವನ ಮುಗಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಶೇ.80ರಷ್ಟನ್ನು ಪ್ರೋಧಶಾಲೆಗೆ ತೆರಳುವಂತೆ ವಾಡುವುದು.
3. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಣಿಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಬುವುದು.
4. ದಾಖಿಲಾತಿಯಲ್ಲಿ ವರವಾನ ಸಂಬಂಧಿ, ಲೀಂಗಸಂಬಂಧಿ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಸಂಬಂಧಿ ಅಂತರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ವಾಡುವುದು.

ಡಿಪಿಎಪಿ ಪುತ್ತು ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕ ಸುಧಾರಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೂ ಪುತ್ತು ಕಾಣಿಸದ್ದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ 2006ರಲ್ಲಿ ಶೇ.57.3, ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಗುರಿಯಾದ ಶೇ.75ರಷ್ಟನ್ನು 2010ರೊಳಗೆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೇಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.4.5ರಷ್ಟಿರಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಬೇಳವಣಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.1.4.

ಈಗ ಶ್ರೀಕೃಣದ ಗುಣವಟ್ಟದ ಕಡೆ ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕಾಲ ಈಗ ಬಂದಿದೆ. ಹತ್ತನೇಯ ತರಗತಿ ಘ್ರೀಶಾಂಶವನ್ನು ಪ್ರರಿತಿಸಿದರೆ ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿ ದಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದು ಇನ್ನೂ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವಣಿ ದಲ್ಲಿದೆ.

ಫಲಿತಾಂಶವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೆಳವಣಿದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಆತಂಕಕಾರಿ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪುಕ್ಕಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವಾಜದಲ್ಲಿ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವರು ಮತ್ತು ವಂಚಿತರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಬಲೀಕರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಬುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.

ಈ ವರ್ಷ ಸ್ಥಿರಂಪುಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಾಂಪುತ್ತವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗುಣವಣಿ ಶ್ರೀಕೃಣ ಪುಕ್ಕಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಣಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೃಣ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೋಧನಾ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ತಮ ಗುಣವಣಿ ಶ್ರೀಕೃಣ ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಬಡವರು ಪುತ್ತು ಬಲ್ಲಿದರೆ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಹುದು.

ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿರಂಪು ಸುಧಾರಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ವಿನಿಯೋಜಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಶಾಲೆಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಶೇ.36ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಶೇ.60ರಷ್ಟ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಶೇ.65ರಷ್ಟ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ಸುತ್ತ ಗೋಡೆಯಿಲ್ಲ. ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರವೋಣದಲ್ಲಿದರೂ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಪುತ್ತು ಕೆಲಿಯುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕೃತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ

ಆರೋಗ್ಯಕೆಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಪುತ್ತು ಬೇಳವಣಿಗಳೆಂದರೆ, ಸಂಗತಿಗಳೆಂದರೆ, ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೇಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದು, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒದಗಿಸುವುದು. ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ಗುಣವಣಿವನ್ನು ಗುಣವಣಿವನ್ನು

ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಂಯೋಜಿತ ಪ್ರಯತ್ನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ವರಾಹಿತಿ, ಒಂದು ವರ್ಗಾವಿಗೂ ವುತ್ತೊಂದಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಅಂತರ ವಿರಚೀಕೆಂಬ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಸಣ್ಣ ಕುಟುಂಬದ ಬಗ್ಗೆ ಒಲವು ವುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವುಹಿಳೆಯನ್ನರಲ್ಲಿ, ವುಖ್ಯವಾಗಿ ಜೀವಗಿರ್, ಶಾಹಾಪುರ, ಸೇಡಂ, ಅಫ್ಜಲಪುರ ಮತ್ತು ಶೋರಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡುಮಗುವಿನ ವ್ಯಾಪೋಹ ವಿವರೀತವಾಗಿದೆ.

ತಾಯಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಿನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತರವಾಪಡಿಸಲು ಸಾಂಸ್ಕರಿಕ ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಸದ್ಯ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.32ರಷ್ಟಿದೆ. ಅಪಾಯಕಾರಿ ಹೆರಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.50ರಷ್ಟಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ, 24 ಗಂಟೆಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ವುಹಿಳೆಯನ್ನರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರ ವುಂತಾಲಕ, ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಪಡಿಸಬಹುದು.

ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಆಸ್ತ್ರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿರುವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ವರಿಸಬೇಕು. ಅನೇಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಲ್ಲ, ತಸ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕೋಣೆಗಳಿಲ್ಲ, ಆಧುನಿಕ ಉಪಕರಣಗಳಿಲ್ಲ, ವೈದ್ಯರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರ್ಗಳ ತೀವ್ರ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ದೊರೆತರೂ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ವಾದುವಂತಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ವಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಬಹುದು.

ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯ-ಉತ್ತರವು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ-ಬಹುವಾನ ಮತ್ತು ಅಶಿಸ್ತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಜನರಿಗೆ ಸದಾ ದೊರೆಯುವಂತಿರಬೇಕು.

ವರಮಾನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ

ಜಿಲ್ಲೆ ವರಮಾನದ ವಲಯವಾರು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಟಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ 1990-91ರ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ಬೃಹತ್ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿತ್ತು. ಕಳೆದ 15 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (1991-91 ರಿಂದ 2005-06) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪಾಲು ಶೇ.4.6 ರಿಂದ ಶೇ.30.8ಕ್ಕೆ ಇಂದಿದೆ. ಇದು ಮತ್ತೆ 2005-06ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.29.5ಕ್ಕೆ ಇಂದಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಪ್ರಮಾಣವು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟೆಂದೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯವು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲೆ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವು ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ವರಮಾನದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಪ್ರಮಾಣವು 1990-91ರ ನಂತರ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಕಳೆದ 15 ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವರಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇವಾ ವಲಯದ ಕಾಣಿಕೆ ಶೇ.33.8 ರಿಂದ ಶೇ.48.3ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ದ್ವಿತೀಯ ವಲಯದ ಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.ವರ್ಷ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪಾಲು ಶೇ.20.20 ರಿಂದ 21.3ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸೇವಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಬಲಿಪ್ಪಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತರಬೇತಿ, ವಾರುಕಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಹೇಳಿಸಿದುದಿನಗಾರರ ಅವಲಂಬನೆ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿದುಗಾರರಲ್ಲಿ ಶೇ.6.7ರಷ್ಟು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದಿಂದ ಸೇವಾವಲಯಕ್ಕೆ ಉದ್ಯೋಗಗಳು

1990-91ರ ನಂತರ ತೀವ್ರವಾಗಿ ವರದಿ ಹಣಕಾಸು ದರೂ ಸಹ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಲಯದ ಅವಲಂಬನ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.12.6 ರಿಂದ ಶೇ.30.4ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಪುರಾಜರಲ್ಲಿ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮಾಣ 1991ರ ಶೇ.50 ರಿಂದ 2001ರಲ್ಲಿ ಶೇ.40ಕ್ಕೆ ಇಳಿದೆ.

ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ರೇಖೆಯು ಕೆಳಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೆಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇ.78ರಷ್ಟು ಒಣಭೂಮಿ ಬೇಸಾಯಂದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಲಭ್ಯತೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 180 ರಿಂದ 200 ದಿನಗಳು ವರಾತ್ರಿ. ಸರಾಸರಿ ಕೂಲಿ ಪುರುಷರಿಗೆ ರೂ.50 ರಿಂದ ರೂ.60ರಷ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅದು ರೂ.30ರಷ್ಟಿದೆ. ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಲ್ಲಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದ ಶೋರ್ತಾಪುರ, ಶಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಬದುಕು ಸ್ವಲ್ಪಪುಟ್ಟಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿದೆ. ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದೆ. ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬೇಡಿಕೆ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿದೆ. ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯನ್ನು ದಿನಗಳು ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ 250 ದಿನಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿದೆ. ಅದರೆ ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿಲ್ಲ. ಶ್ರಮ ವರಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪೂರ್ವಕೆ ಅಧಿಕಗೊಂಡಿರುವದು, ಮಹಿಳೆಯರು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದುಡಿಪುರಾಜರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವದು ಮತ್ತು ಅಪ್ರಧಾನ ದುಡಿಪುರಾಜರು ಶ್ರಮ ವರಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಮೇಶಿಸುತ್ತಿರುವದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವರವಾನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು ಏರಿಕೆಂಪಾಗಿರುವದರಿಂದ ಭೂರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರ ಬದುಕು ಉತ್ತಮವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆಯಿಂದ ಮಹಕ್ಕಳು

ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುತ್ತಿರುವದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಲು ಸಾಕು. ಸುಗ್ರಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಸಿ ನಾಟಿ ವಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾತಿ ಕುಸಿದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಕ್ಕಳು ಪಾಲಕರ ಜೊತೆಗೆ ದುಡಿಯಲು ಹೊಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಮೇಶಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಣಭೂಮಿ ಬೇಸಾಯಂದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಒದಗಿಸಲು ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮಾರ್ಗನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನಾರಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಠಿಂಡಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ತುಂಬಾ ಉಪಂಬಾ ವಾದ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯೋಗದ ಕಾರ್ಮಿಕರುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಕನಾರಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮೀಕ್ಷಾನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಜನರ ವಲಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಜೀವನಾಧಾರ ಮತ್ತು ಸಿಸಿರು ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನಡುವೆ ಸಹಯೋಗದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ದುಬಿಲ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇದನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮಾರ್ಗನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಬೇಸಾಯ, ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ದುಂತಾದವುಗಳ ಕಡೆ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕು. ಸಂಯೋಜಿತ ಕೀಟ ನಿರುಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಟ್ ಬೆಳೆಯಲು ಮತ್ತು ತೋರ್ಚಿತಂಪಾನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೇತ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಜೆಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇದರ ವ್ಯಾಪಕ ರೈತರಿಗೆ ವರವಾನದ ಮಂಟಪನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಡಿರ್ಯಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಾರಿಗಳನ್ನು ಹೇಬ್ಬಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಭೂ ಸರ್ವಕಳಿಂಯನ್ನು ನಿಂಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು ವುತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಬಹುದು. ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಇದು ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವುತ್ತಪ್ಪು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಸತಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈಮ್ಯಲ್ಯಾ

ವಸತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಂತೆ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತೀವ್ರತೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಚಿತ್ರಾಪೂರ, ಜೀವಗ್ರಹ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಶೋಭಾಪೂರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸರಬರಾಜನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ಸುವಾರು 500 ಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹೊರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗತಿಯ ಸುಧಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ದ್ವಿನಂದಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣಕಾಸನ್ನು ಏಸಲಿಡಬೇಕು. ಅನೇಕ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ದುರಸ್ತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯಿತಿಗಳು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳು ನೀಡಬೇಕು. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ವ್ಯಾಪಕ ವ್ಯಾಪಕ ವುತ್ತಪ್ಪು ವ್ಯಾಪಕ ವುತ್ತಪ್ಪು ವ್ಯಾಪಕ ವುತ್ತಪ್ಪು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೈಮ್ಯಲ್ಯಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಬಹುತ್ತ ಕೆಟ್ಟಿದಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ನೈಮ್ಯಲ್ಯಾ ಅಂದೋಲನವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಗತಿ ಅತ್ಯಂತ ಕುಂಟಿತವಾಗಿದೆ. ಅಫ್ಝಾಲಪೂರ, ಅಳಂದ, ಚಿತ್ರಾಪೂರ, ಜಿಂಚೋಳಿ, ಗುಲಬಗಾರ, ಜೀವಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಯಾದಗೀರ್ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗವನ್ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅರೋಗ್ಯ, ನೈಮ್ಯಲ್ಯಾ

ಮತ್ತು ಶೌಚಾಲಂಯದ ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ನೈಮ್ಯಲ್ಯಾ ಅಂದೋಲನದ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎನ್ಜಿಂಬಿಲ್, ನಾಗರಿಕ ಸರ್ವಾಜ, ಸಂಪರ್ಕ ಸಂಸ್ಥಾಗಳು ನೇರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು.

ವಂಚಿತ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸರ್ವಾಜದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗತಾರತವ್ಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ. ಅದು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಹರಡಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ನೀತಿ-ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ವುತ್ಪಾದಕ ಹಳೆಯನ್ನು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ನೀಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗವನ್ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ಸರ್ವಾಧಾರಂಯಗಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು, ವಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಗ್ರಾಮಂಗಳ ಎನ್ಜಿಂಬಿಲ್ ಮತ್ತು ಸ್ವಸ್ವಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಪಾತ್ರ

ಸಾರ್ವಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಎನ್ಜಿಂಬಿಲ್ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರ್ವಾಜ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಅರೋಗ್ಯ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆ ವುತ್ತಾದ ಅರೋಗ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಶ್ರೀರಂಗಾಶೀಲವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ದೂರೆಯುವುದು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವು ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವು ಸ್ವಸ್ವಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿವೆ. ಜನರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ವಾಡಲು ಅವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸೀಮಾತವಾದುದು. ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮವು

ಅಲ್ಪಕಾಲಾವಧಿಯದ್ದಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಎನ್‌ಜಿಬಗಳು ಸಾವಾಜಿಕ ಸೇವೆಗೆ ಬದ್ದವಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತ'ವು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಬೇಕು. ವೀನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪುಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆರಿಸಲು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು

ನಿಡುಗಾಲದಿಂದ ಗುಲಬಗಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನರು ತೀವ್ರ ಸಂಕಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತೀವ್ರ ಶೋಷಣೆ ವುತ್ತು ತಾರತವುಕೆಕ್ಕಬಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಂಚಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ದುಸ್ಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರವೀನ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯನ್ನಲ್ಲಿ ವೀನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿದೆ.

ಮುಂದಿನ ಗುರಿಗಳು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯ ವುತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುರಿಸಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಬಡ ತನ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವ ಪುಡಿಂದ ಮತ್ತು ವರವೀನ

ಮಟ್ಟ ಕೆಳಗಿರುವ ಪುಡಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಬಡವರಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರಗತಿಯನ್ನು ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವ ಅವಕಾಶ ಮತ್ತು ವರವಾನ ವರ್ಧನನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸ್ಥಿರ ಸ್ವಂತೆ ವರಾಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ವೀನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾವಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಎನ್‌ಜಿಬಗಳು, ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳವುಟ್ಟದ ವೀನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಅವು ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸವಾಲು ಬೃಹತ್ತದ್ದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದು ವಿವಿಧ ಅರ್ಥಾವಾಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರ್ವಾಜ ಮತ್ತು ಎನ್‌ಜಿಬಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ವೀನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟುಪುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಟಿಪ್ಪಣಿ (ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಇಗಳ ಗಣನೆ)

ಕುಟುಂಬಗಳ ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚದ ಸ್ವರೂಪ

ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ಅನುಭೋಗದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ಭಾಗವನ್ನು ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ತಮ್ಮ ವರವಾನದಲ್ಲಿ ೨೧.೫೩.೫೭ರಷ್ಟನ್ನು ಆಹಾರದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾರಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ೨೧.೧೫ ರಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ವಾಡುತ್ತಾರೆ. ವರವಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗ ವೆಚ್ಚಗಳ ನಡುವೆ ಅಂತರವು ತುಂಬಾ ಕೀರಿದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸರಾಸರಿ ವರವಾನ ಮತ್ತು ಅನುಭೋಗ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಣಿದಲ್ಲಿವೆ. ವರವಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಮೂಲಗಳು ಖಾಯಂ ಆದವುಗಳಲ್ಲ. ತಲಾ ವರವಾನ ಮತ್ತು ತಲಾ ಅನುಭೋಗಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ರೂ.೪೦೦ರಷ್ಟಿದೆ.

ಈ ಕುಟುಂಬಗಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ. ಜನರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಬದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಗಣನೆ ವಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಫೆಜಲಪುರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮೀಕರಣ-ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಇಗಳು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಾರ್ಥನದಲ್ಲಿ ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಿಡಿಇಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಗಣನೆಯು ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಟಿಪ್ಪಣಿಯು ಹೊದಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಚ್‌ಡಿಇ ವಾಪನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಏರಡನೆಯು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಇ ವಾಪನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ವಾಪನದ ವಿಧಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ - 1

ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮಾಪನ

ಎಚ್‌ಡಿಇ ಎಂಬುದು ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚ್ಯಂಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ -

- ದೀರ್ಘ ಮತ್ತು ಅರೋಗ್ಯವಂತ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ.
- ವರ್ಯಸ್ತರ ಸಾಕ್ಷರತೆ (ಮೂರನೆಯು ಏರಡರಷ್ಟು ತೂಕ) ಮತ್ತು ದಾಖಲಾತಿ (ಮೂರನೆಯು ಒಂದರಷ್ಟು ತೂಕ) ಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚ್ಯಂಕ.
- ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಡಾಲರನ ಸಮಾನ ವೈಲ್ಯದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ.

ಈ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವರಮಾನ ಸೂಚೆಯನ್ನು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅರೋಗ್ಯ ಸಾಧನೆ ಸೂಚೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಚೆಯನ್ನು ವರಮಾನ ಮಾಡುವ ವರ್ಣಲ್ಯಾಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ವರ್ಣಲ್ಯಾಗಳನ್ನು ಯುವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಅದರ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ.

ಗರಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ವರ್ಣಲ್ಯಾಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸೂಚಿಗಳು	ಗರಿಷ್ಠ ವರ್ಣಲ್ಯಾ	ಕನಿಷ್ಠ ವರ್ಣಲ್ಯಾ
1.	ಜನನ ಕಾಲದ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ವರ್ಣಸ್ವ (ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ)	85	25
2.	ವರ್ಣಸ್ವರ ಸಾಕ್ಷರತೆ (ಶೇಕಡಾ)	100.00	0.00
3.	ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡಾ)	100.00	0.00
4.	ಡಾಲರನ ಸಮಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ (ಡಾಲರಗಳಲ್ಲಿ)	40000	100

ಪ್ರತಿ ಸೂಚಿಯ ಸೂಚೆಯನ್ನು ಗಣನೆ ಮಾಡಲು ಯುವನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವ ಸೂತ್ರ ಇಲ್ಲಿದೆ.

$$\text{ಸೂಚಿಯ ಸೂಚೆ} = \frac{\text{ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸೂಚಿಯ ವರ್ಣ - ಕನಿಷ್ಠ ವರ್ಣ}}{\text{ಗರಿಷ್ಠ ವರ್ಣ - ಕನಿಷ್ಠ ವರ್ಣ}}$$

ಈ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಎಚ್‌ಡಿಎ ಮತ್ತು ಜಡಿವಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳ ಸೂಚೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕೆ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಎಚ್‌ಡಿಎ ಮಾಪನ

ಈಗಾಗಲೇ ಶಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಫ್ಜಲಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿತಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸೂಚೆಯಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಸೊನ್ನೆಯಿಂದ ಒಂದರವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಚ್‌ಡಿಎ ವರ್ಣ ಸೊನ್ನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವರಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಶೈಲ್ಯವೆಂದು ಮತ್ತು ಅದು ಒಂದರಷ್ಟರದೆ ವರಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆಯಂದು ತಿಳಿಯಬಹುದು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎಚ್‌ಡಿಎ ವರ್ಣವು ಸೊನ್ನೆಯಿಂದ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚೆಯನ್ನು ಗಣನೆ

ಜೀವನಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಗುಲಬಗಾರ ಮತ್ತು ಅದರ ಹತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಗೆ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಏರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಫ್ಜಲಪುರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಬಾರದ ವಿವರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಅಫ್ಜಲಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ 61.5 ವರ್ಣಗಳು.

$$\begin{aligned} \text{ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚೆ} &= \frac{\text{ಅಫ್ಜಲಪುರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ} - \text{ಕನಿಷ್ಠ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ}}{\text{ಗರಿಷ್ಠ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ} - \text{ಕನಿಷ್ಠ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ}} \\ &= \frac{61.5 - 25}{85 - 25} \\ &= 0.615 \end{aligned}$$

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಾಧನೆ ಮೂಚ್ಯಂಕದ ಗಣನೆ

ಇದೊಂದು ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚಿರೂಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರವಾಣ ಹಾಗೂ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರವಾಣ ಎರಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಯುವನ್‌ಡಿಪಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ 15 ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ದ್ವಿತೀಯ ಹಾಗೂ ತೃತೀಯ ಹಂತದ ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

ఆదరే నమ్మి అధ్యయనదల్లి ‘కనాటక వొన్ని అభివృద్ధి వరది-2005’ రల్లి బళసిరువు విధానవన్ను ఇల్లి అనుసరిసలాగిదే.

- * ವರ್ಯಸ್ಥರ ಸಾಕ್ಷರತೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಏಳು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಅಕ್ಷರಸ್ಥರನ್ನು ವರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
 - * ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪ್ರೌಢ ಹಾಗೂ ಪದವಿಪೂರ್ವ ತರಗತಿಗಳ ದಾಖಿಲಾತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಗುಲಬಗಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲ್ಯಕು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶೀಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಿಲಾತಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬದಲಾವಣ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ‘ಕನಾಫಿಕ ವರಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ - 2005’ರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವುದರಿಂದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತ್ವ ಪ್ರಮಾಣ ಅಫೆಜಲಪುರ) ಶೇ. 61.9

ఒట్టు దావిలాతి పవరాల (11 మంత్రులు) 76.4

$$\begin{array}{rcl} \text{ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} & = & 61.9-0 \\ & & \hline & & 100-0 \end{array}$$

= 0.619

$$\begin{array}{r}
 = \quad 76.40 - 0 \\
 \hline
 \quad 100 - 0 \\
 - \quad 0.764
 \end{array}$$

ఈగాగలే తిళిసిరువంతే మూరనేయ ఎదు లోకద సాక్షరతా సూచ్యంక మత్తు మూరనేయ ఒందు లోకద దావిలాతి సూచ్యంకగళన్న సేరిసి అల్లిన శ్రేష్ఠాలేక సాధనే సూచ్యంక గణనే పూడలాగుతదె.

$$\text{ಶೈಕಣಿಕ} \quad \text{ಸಾದನ} \quad \text{ಸೂಚ್ಯಂಕ} \quad = \quad 2/3 \quad (\text{ಸಾಕರತಾ} \quad \text{ಸೂಚ್ಯಂಕ}) + 1/3 \quad (\text{ದಾವಿಲಾತಿ} \quad \text{ಸೂಚ್ಯಂಕ})$$

$$\text{బ.బాగేవాడి} \quad \text{లేకణీక} \quad \text{సూజ.ఓక} \quad = \quad 2/3 \quad (61.9) \quad + \quad 1/3 \quad (0.764)$$

= 0.666

ಆದಾಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಡಾಲರಿನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮನಾದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಹೇಳಿನ ಜನರ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಯು ಜನರ ಜೀವನಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ದತ್ತಾಂಶವಾಗಿದೆ. ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಗೃಹಿಸಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಗಣನೆ ವಾಡಲಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ‘ಕನಾರಟಕ ವಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ - 2005’ ಎನ್ನುವ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಡಾಲರಿನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತಲಾ ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಗಣನೆ ವಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮೂರನೆಯು ಅಧ್ಯಾರ್ಥಿಯಾದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದೆ -

$$\text{ನೈಜ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ} \quad (\text{ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ}) =$$

$$= \text{ನೈಜ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ} \quad (\text{ತಾಲ್ಲೂಕು}) \times \text{ಡಾಲರಿನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ}$$

$$\begin{aligned} & \text{ನೈಜ ತಲಾ ಭಾರತದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ} \\ & = \$ 3139 \end{aligned}$$

$$\text{ಅಫ್ಜಲಪುರ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ} \quad (2006) =$$

$$= \frac{16864 \times 3139}{20734}$$

$$= \$ 2553$$

$$\text{ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ} = \text{ಅಫ್ಜಲಪುರ ಲಾಗ್ ತಲಾ ವರವಾನ} - \text{ಲಾಗ್ ಕನಿಷ್ಠ ವರವಾನ}$$

$$\text{ಲಾಗ್ ಗರಿಷ್ಟ ವರವಾನ} - \text{ಲಾಗ್ ಕನಿಷ್ಠ ವರವಾನ}$$

$$= \text{ಲಾಗ್} 2553 - \text{ಲಾಗ್} 100$$

$$= \frac{\text{ಲಾಗ್} 40000 - \text{ಲಾಗ್} 100}{\text{ಲಾಗ್} 40000}$$

$$= 0.541$$

ಎಚ್‌ಡಿಎ - 2006

ಹೇಳಿ ಜೀವನಾರ್ಥುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ (0.615), ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (0.666) ಮತ್ತು ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ (0.541) ಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂರು ವರೋಲ್ಯಗಳ ಸರಳ ಸರಾಸರಿಯೇ ಎಚ್‌ಡಿಎ.

$$\text{ಅಫ್ಜಲಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಎಚ್‌ಡಿಎ} =$$

$$= (\text{ಜೀವನಾರ್ಥುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ})/3$$

$$= (0.615) + (0.666) + (0.541)/3$$

$$= 0.607$$

ಭಾಗ - 2

ಲಿಂಗಸಂಬಂಧಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಮಾಪನ : 2006

ಒಟ್ಟುಗೆ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣೆನ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದುವಂತೆ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ವಾಡಿಕೊಂಡು ಜಿಡಿಬ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೂರು ಸೂಚಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ -

1. ದೀರ್ಘ ವಯಸ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕಾರಿ ಬದುಕನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಲಿಂಗವಾರು ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ).
2. ಲಿಂಗವಾರು ವಯಸ್ಕರ ಸಾಕ್ಷರತೆ (ಮೂರನೆಯ ಎರಡು ತೂಕ) ಮತ್ತು ಲಿಂಗವಾರು ದಾವಿಲಾತಿ (ಮೂರನೆಯ ಒಂದು ತೂಕ)ಗಳ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೂಚ್ಯಂಕ.
3. ಗೌರವಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಸುವ ಡಾಲರಿನ ಸವಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಅಂತರಿಕ ಉಪನ್ಯ (ಲಿಂಗವಾರು).

ಎಂದಿಗೆ ಇಂಥಾವ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೋ ಅವೇ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಜಿಡಿಬಗೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಜಿಡಿಬನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸೂಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರರುಪರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಲಿಂಗ ಅಸವಾನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರೋಲ್ಯವನ್ನು ಸೋಡಿ ಬಿಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ‘ಇ’ ಎಂಬ ಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ವರೋಲ್ಯ ಎರಡು ಎಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಚಿಹ್ನೆ ‘ಇ’ ಎಂಬುದು ಪ್ರರುಪರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ವರೋಲ್ಯಗಳ ಹಾರೋವೋನಿಕ್ ಸರಾಸರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಂದಿಗೆ ಜಿಡಿಬನಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಜಿಡಿಬನಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಗಳ ವರೋಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ವರೋಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗರಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ವರೋಲ್ಯಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸೂಚಿಗಳು	ಗರಿಷ್ಠ ವರೋಲ್ಯ	ಕನಿಷ್ಠ ವರೋಲ್ಯ
1.	ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	87.5	27.5
2.	ಪ್ರರುಪರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)	82.5	22.5
3.	ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡಾ)	100.00	00.00
4.	ಸಂಯುಕ್ತ ದಾವಿಲಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇಕಡಾ)	100.00	00.00
5.	ಗಳಿಸಿದ ವರವಾನದ ಅಂದಾಜು (ಡಾಲರಿನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಸವಾನ ವರೋಲ್ಯದಲ್ಲಿ)	40000	100

ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ವರೋಲ್ಯ

ಜಿಡಿಬ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೂಚಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸವಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮೂರು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಸವಾನ ವಿಶರಣಾ ವರೋಲ್ಯಗಳ ಸರಳ ಸರಾಸರಿಯೇ ಜಿಡಿಬ. ಇಲ್ಲಿ ಅಫ್ಜಲಪುರ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಜಿಡಿಬ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

1. ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲು ಎರಡು ಹಂತಗಳಿವೆ. ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೇಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸಾಧನೆಯ ವರೋಲ್ಯಾಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಫೆಜಲಪುರ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ : 62.4 ವರ್ಷಗಳು

ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ : 61.5 ವರ್ಷಗಳು

$$\begin{aligned} \text{ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{62.4 - 27.50}{87.5 - 27.50} \\ &= 0.581 \\ \text{ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{61.5 - 22.50}{82.50 - 22.50} \\ &= 0.650 \end{aligned}$$

ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

$$\begin{aligned} &= \{[\text{ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ} \times (\text{ಮಹಿಳೆಯರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ})^{-1}] \\ &\quad + [\text{ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಪ್ರಮಾಣ} \times (\text{ಪುರುಷರ ಜೀವನಾಯುಷ್ಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ})^{-1}]\}^{-1} \\ &= \{[0.486 \times (0.581)^{-1} + 0.514 \times (0.650)^{-1}]\}^{-1} \\ &= 0.614 \end{aligned}$$

2. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಒಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣ : ಮಹಿಳೆಯರು : ಶೇ. 50.1

(2006) ಪುರುಷರು : ಶೇ. 73.1

$$\begin{aligned} \text{ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{50.1 - 0}{100 - 0} = 0.501 \\ \text{ಪುರುಷರ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} &= \frac{73.1 - 0}{100 - 0} \\ &= 0.731 \end{aligned}$$

ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಲಾತಿ (1 ರಿಂದ 12ನೇಯ ತರಗತಿ) ಪ್ರವಾಣ : ಬಾಲಕಿಂಯರು : ಶೇ. 70.9

ಬಾಲಕರು : ಶೇ. 81.5

ಬಾಲಕಿಂಯರ ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ = 70.09-0

100-0

= 0.709

ಬಾಲಕರ ಸಂಯುಕ್ತ ದಾಖಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ = 81.5-0

100-0

= 0.815

ಸಂಯುಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ :

ಮಹಿಳೆಯರು : $\frac{2}{3}$ (ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ) + $\frac{1}{3}$ (ದಾಖಲಾತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ)

= $\frac{2}{3}$ (0.501) + $\frac{1}{3}$ (0.709)

= 0.570

ಪುರುಷರು : $\frac{2}{3}$ (0.731) + $\frac{1}{3}$ (0.815)=0.759

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸವಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

= $\{[0.486 \times (0.570)^{-1} + [0.514 \times (0.759)^{-1}]\}^{-1}$

= 0.654

3. ವರಮಾನದ ಸವಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ

ಮಹಿಳೆಯರು (ea_7) : 38.0

ಪುರುಷರು (ea_m) : 62.0

ಮಹಿಳೆಯರ ಕೃಷಿ ದಿನಗಳೆಲೆ : ರೂ. 29.5

ಪುರುಷರ ಕೃಷಿ ದಿನಗಳೆಲೆ : ರೂ. 57.5

ಪುರುಷರ ಕೂಲಿಗೆ ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ದಿನಗಳೆಲೆ

= (W_f/W_m)

= $\frac{29.5}{57.5}$

57.5

= 0.513

ಡಾಲರಿನ ಸವಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ತಲಾ ಅಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ : \$ 2553

ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ

$$= \$ 2553 \times 188836 = \$ 482098308$$

$$\frac{\text{ದಿನಗೂಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು}}{(W_7/W_m)ea_7 + ea_m}$$

$$= \frac{0.513 \times 38}{0.513 \times 38 + 62}$$

$$= 0.239$$

$$\frac{\text{ಮಹಿಳೆಯರ ಗಳಕೆ ವರವಾನ}}{N_7}$$

$$= \frac{0.239 (482098308)}{91933 (\text{ಒಟ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು})}$$

$$= \$ 1253$$

$$\frac{\text{ಪುರುಷರ ಗಳಕೆ ವರವಾನ}}{N_m}$$

$$= \frac{482098308 - 0.239 (482098308)}{96903 (\text{ಒಟ್ಟು ಪುರುಷರು})}$$

$$= \$ 3786$$

ಕೃಷಿ ಕೊಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲು ಎಷ್ಟಿರುತ್ತದೋ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾಲು ಅಷ್ಟೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಉಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

$$\frac{\text{ಮಹಿಳೆಯರ ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ}}{\text{ಲಾಗ್ } 1253 - \text{ ಲಾಗ್ } 100}$$

$$= \frac{\text{ಲಾಗ್ } 40000 - \text{ ಲಾಗ್ } 100}{\text{ಲಾಗ್ } 40000 - \text{ ಲಾಗ್ } 100}$$

$$= 0.422$$

$$\frac{\text{ಪುರುಷರ ವರವಾನ ಸೂಚ್ಯಂಕ}}{\text{ಲಾಗ್ } 3786 - \text{ ಲಾಗ್ } 100}$$

$$= \frac{\text{ಲಾಗ್ } 40000 - \text{ ಲಾಗ್ } 100}{\text{ಲಾಗ್ } 40000 - \text{ ಲಾಗ್ } 100}$$

$$= 0.606$$

ವರವಾನದ ಸವಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ =

$$= \{[0.486 (0.422)^{-1} + [0.514 (0.606)^{-1}]\}^{-1}$$

$$= 0.500$$

$$\begin{aligned}
 \text{ಜಡಿಳ} &= (\text{ಜೀವನಾಯುಷ್ಯದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸಮಾನ} \\
 &\quad \text{ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ} + \text{ವರವಾನದ ಸಮಾನ ವಿಶರಣಾ ಸೂಚ್ಯಂಕ}) / 3 \\
 &= (0.614) + (0.654) + (0.500) / 3 \\
 &= 0.589
 \end{aligned}$$

ಭಾಗ - 3

ಇತರೆ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ

ಎಚ್‌ಡಿಇ ಮತ್ತು ಜಡಿಳ ಅಲ್ಲದೆ ಇತರೆ ಎರಡು ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳನ್ನು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿವರ್ತನಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂಬುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ರೂಪಿಸಿರುವ ಒಂದು ಮಾಪನ. ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವೆಂಬುದು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ವಾಲ್ಯ ಜೆಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವಿಜಾಪುರ ಜೆಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಏದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕ

ಒಬ್ಬಕನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಆರ್ಥರಿಸಿದ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಇದಾಗಿದೆ. ಅವಕಾಶಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜನರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಯೋಗಳು ಅವರ ವರಮಾನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು. ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ವಾಲ್ಯ ಜೆಲ್ಲೆಯ ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ (2007:205).

ಜನರ ಪ್ರಸ್ತಕ್ತ ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಜೀವನಾಧಾರವನ್ನು ಇದು ಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಒಂದು ಸರಳ ಸರಾಸರಿ ವರೋಲ್ಯಾವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸೂಚಿತಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂದಲನೆಯಾದು ದುಡಿಮೆಯ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಪ್ರವಾಣ. ಎರಡನೆಯಾದು ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ ವುತ್ತು ಮೂರನೆಯಾದು ಪ್ರಥಾನ ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಇತರೆ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರವಾಣ.

ಗುಲಬಗಾರ ಜೀಲ್ಯಂಯ 2001ರ ಜೀವನಾಧಾರ ಅವಕಾಶಗಳ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವರೋಲ್ಯ 0.490 ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸೂಚ್ಯಂಕದ ವರೋಲ್ಯ 0.571. ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ವರವಾನದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಿರುವ ಆಕರ್ಗಳು ಹೀಗಿವೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ : 2006 ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ : 2006-07 ಅನುಬಂಧ : 5.3

(ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಿರ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2006ರ ಭಾರತದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ).

ಯುಎನ್‌ಡಿಪಿ : 2006. ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ : 2006 ಪ್ರ. 285

(ಇದರಿಂದ ಡಾಲರಿನ ಸಮಾನ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯ ಭಾರತದ ತಲಾ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ).

ಕನಾರಟ ಸರ್ಕಾರ : 2007 ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

(ಈ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಲೆಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಗುಲಬಗಾರ ಜೆಲ್ಲೆ ಹಾಗೂ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ ವಿವರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ).

“ಜನರ ಆಯ್ದೆಗಳ, ಮೂನವನ ಧಾರಣಾಶಕ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸುವ, ಸುದಿಂಫರಾರಿ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರಾರಿ ಬದುಕಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ, ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತಿನ್ನು ಗ್ರಾಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಘನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬದುಕನ್ನು ನಡೆಸಲು ವಾತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಇಲಾಖೆಗಳಾಗಲು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಜೀರಬಲ್ಲಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು, ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ನೀಡುವಂತಹ “ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೇ ವರಾನವ ಅಜಿವ್ಯಾದಿ.”

